

საექონო სავა

B1+

სავარჯიშო
რვაული

2018

ქვანდას
სკოლა

მედიცინა

საპარტიზო რეჟიმი

B1+

**„მედიცინა“ – B1+
სავარჯიშო რვეულზე მუშაობდნენ:**

**ჯგუფის ხელმძღვანელი და მეთოდისტი:
თამარ შარაბიძე**

**დარგობრივი ექსპერტი:
ლევან გოფოძე**

**ავტორები:
თამარ შარაბიძე
ნანა გონაძილაშვილი
გიორგი უგულავა**

**რედაქტორები:
თამარ შარაბიძე
ნანა გონაძილაშვილი**

©(სსიპ) ზურაბ ჟვანიას სახელობის
სახელმწიფო ადმინისტრირების სკოლა

საქართველოს განათლებისა და
მეცნიერების სამინისტრო

დაკაბადონდა და დაიბეჭდა
შპს „New and Grand“-ში

ISBN 978-9941-8-0872-2

შინაარსი

თავი I	მედიცინის მნიშვნელობა.....	5
ნაწილი I.	რა არის მედიცინა?.....	5
ნაწილი II.	მედიცინის სიმბოლოები.....	10
ნაწილი III.	მედიცინის ისტორია.....	16
თავი II	სამედიცინო ინფრასტრუქტურა.....	21
ნაწილი I.	ჯანდაცვა.....	21
ნაწილი II.	სამედიცინო დაწესებულებები.....	27
ნაწილი III.	მედიცინის მუშაკები.....	33
თავი III	მედიცინის დარგები.....	39
ნაწილი I.	მედიცინის დარგთა კლასიფიკაცია.....	39
ნაწილი II.	მედიცინის სამი ძირითადი დარგი.....	45
ნაწილი III.	პალიატიური მკურნალობა და ჰოსპისი.....	51
თავი IV	მედიცინის მთავარი მიმართულებები.....	57
თავი IV	65
	შუალედური შემოწმების ტესტი.....	65
თავი V	პირველადი სამედიცინო დახმარება.....	70
ნაწილი I.	რა არის პირველადი სამედიცინო დახმარება.....	70
ნაწილი II.	სისხლდენა.....	76
ნაწილი III.	დამწვრობა და მოყინვა.....	82

თავი VI	რეანიმაციის ზოგადი საკითხები 87
ნაწილი I.	გულის გაჩერება და გულის დახურული მასაჟი.....87
ნაწილი II.	ხელოვნური სუნთქვა.....93
ნაწილი III.	მძიმე ტრავმული დაზიანების მქონე პაციენტების სიცოცხლის გადარჩენაATLS.....99
თავი VII	ავადმყოფის გამოკვლევა. კურორტები.....104
ნაწილი I.	გამოკვლევის მეთოდები.....104
ნაწილი II.	სამედიცინო აღჭურვილობა.....109
ნაწილი III.	სამკურნალო კურორტები, სამკურნალო პროცედურები.....117
თავი VIII	ქართული ენა პროფესიულ ურთიერთობაში
	ქართული ენა და მედიცინა.....123
VIII თავი	
	შუალედური შემოწმების ტესტი130

ტაპი I

მედიცინის მნიშვნელობა

ნაწილი I

რა არის მედიცინა?

1.1. ტექსტიდან მიღებული ინფორმაციის მიხედვით შეავსეთ ცხრილი:

სიტყვა	მისი მნიშვნელობა
1.....	ნიშნავს საექიმოს.
2.	მექანიკური ზემოქმედების საშუალებით მკურნალობა.
ჰომეოპათია	3.....
შრომისუნარიანობა	4.
5.	დაავადების გამოვლინება სხვადასხვა სამედიცინო საშუალებით.

1.2. მიუთითეთ სწორია თუ არასწორი, აღნიშნეთ ✓-ით!

N		სწორი	არასწორი
	მედიცინა მხოლოდ პრაქტიკულ საქმიანობას უკავშირდება.		✓
1	დაავადებათა დიაგნოსტიკა ავადმყოფობის გამოვლენას ნიშნავს.		
2	„პაციენტი“ მხოლოდ დაავადებულ ადამიანს ეწოდება.		
3	არატრადიციული მედიცინის სახეებია: აკოპუნქტურა, ტიბეტური მედიცინა, ჰომეოპათია, დიაგნოსტიკა.		
4	პაციენტს პროფილაქტიკა წელიწადში ერთხელ მაინც უნდა ჩაუტარდეს.		
5	ექიმი ავადმყოფს ბუნებრივი ინგრედიენტებით დამზადებულ წამლებს უნიშნავს.		
6	„მედიცინა“ ბერძნული სიტყვაა, მაგრამ მისი გავრცელება და დამკვიდრება ჩინეთს უკავშირდება.		

1.3. უპასუხეთ კითხვას რა? და შეავსეთ შესაბამისი უჯრები:

ა.

N	როგორი?	რა?
	ჯანმრთელი →	ჯანმრთელობა
1	ხანგრძლივი →	
2	ავადმყოფი →	
3	ფეხმძიმე →	
4	მოტეხილი →	

ბ.

N	როგორი?	რა?
	ხანგრძლივი →	გახანგრძლივება
1	ვრცელი →	
2	შეწუხებული →	
3	გალიზიანებული →	
4	გამწარებული →	

1.4. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული სიტყვა:

ნიმუში: ექმის ცოდნასა და ...გონიერებას... ავადმყოფის განკურნებისათვის უდიდესი მნიშვნელობა აქვს.
[გონიერება]

- ექიმების მიმართ შიშმა თქვენს შეიძლება დიდი ზიანი მიაყენოს.
[ჯანმრთელობა]
- შესაძლოა ავადმყოფის მდგომარეობა დაამძიმოს. [გალიზიანება]
- ექიმის და შრომისმოყვარეობაზეა დამოკიდებული ავადმყოფის განკურნება. [ნიჭიერება]
- მედიცინის დარგში სამეცნიერო მუშაობა მრავალ ავლენს. [ჭეშმარიტება]
- ჰიპოკრატეს ფიცი პაციენტის მიმართ კრძალავს. [გულგრილობა]
- დასნეულებული მკურნალის სხვა ექიმი სჭირდება. [გაჯანსაღება]
- ავადმყოფობის პაციენტის ნერვიულობა მოჰყვება. [გახანგრძლივება]

1.5. ებიანი მრავლობითი ფორმები შეცვალეთ თანხანით:

ნიმუში: დაავადებების აღმოჩენა და მკურნალობა მედიცინის მთავარი მიზანია.

... დაავადებათა აღმოჩენა და მკურნალობა მედიცინის მთავარი მიზანია ...

1. ექიმმა **პაციენტების** ჩივილებს ყურადღებით უნდა მოუსმინოს.

.....

2. დიაგნოსტიკით იწყება **ავადყოფების** ჯანმრთელობაზე ზრუნვა.

.....

3. უნივერსიტეტში მედიცინის **მუშაკების** დღისადმი მიძღვნილი კონფერენცია ჩატარდა.

.....

4. **ადამიანების** ჯგუფი ვირუსული ინფექციით დაავადდა.

.....

5. სამედიცინო სფეროში ახალი **მეთოდების** დანერგვა აუცილებელია.

.....

6. **ჰომეოპათების** მკურნალობით ბევრი ადამიანი გამოჯანმრთელდა.

.....

7. პასიური ცხოვრების წესი **სისხლძარღვების** პრობლემებს იწვევს.

.....

8. სახელმწიფო კანონით იცავს პასიური **მწველების** უფლებებს.

.....

9. საქართველოში **უშვილოების** მკურნალობას დიდი ყურადღება ექცევა.

.....

10. მშობლებს **ბავშვების** აცრების კონტროლი ევალებათ.

.....

1.6. ააგეთ წინადადებები მოცემული სიტყვებით:

ნიმუში: ...დიდი ხანია, ველოდები ექიმთან მიღებას... [დიდი ხანია]

1. [ცოტა ხანია]

2. [დიდი ხანი]

3. [დიდ ხანს]

4. [ცოტა ხანი]

5. [ცოტა ხანს]

1.7. უპასუხეთ კითხვებს და შეავსეთ გამოტოვებული უჯრები:

რამდენ ხანს?	რამდენი ხანი?	რამდენი ხანია?
ხუთ წელიწადს		
	ექვსი თვე	
		სამი კვირაა
	ორი საათი	
		ოთხი დღეა
	მთელი ღამე	

1.8. წინადადებები გადაიყვანეთ კითხვით ფორმაში:

ნიმუში: ერთი კვირა მეონდა სიცხე.

... რამდენი ხანი გქონდა სიცხე?...

1. კარგი ექიმი რომ გახდეს, მთელი ცხოვრების მანძილზე უნდა ისწავლოს.

.....

2. სამი წელია, რაც გულის ოპერაცია გავიკეთე.

.....

3. კბილის ექიმი მთელი დღე სკამზე ზის.

.....

4. ღვიძლის გადანერგვის ოპერაცია საქართველოში ცოტა ხნის წინ დაიწყო.

.....

5. ჩემი გამოკვლევა ხუთი საათი გაგრძელდა.

.....

6. სამედიცინო დაზღვევის ფორმას რამდენიმე წუთში ავსებენ.

.....

1.9. უპასუხეთ კითხვებს წერილობით:

ა. რამდენ ხანს გაგრძელდა მამაშენის ოპერაცია?

.....

ბ. რამდენი ხანია, რაც ექიმთან არ ყოფილხარ?

.....

გ. რამდენი წელი დაგრჩა სამედიცინო უნივერსიტეტის დამთავრებამდე?

.....

დ. რამდენ ხანს უნდა ელოდო ექიმთან ჩაწერას?

.....

ე. რამდენი დღეა, რაც თავის ტკივილი გაწუხებს?

.....

მედიცინის სიმბოლოები

2.1. ტექსტიდან მიღებული ინფორმაციის მიხედვით შეავსეთ ცხრილი:

სიტყვა	მნიშვნელობა
1.	საგნის, მოვლენის, მოქმედების აღმნიშვნელი პირობითი ნიშანი, რომელიც რაიმე ცნებას ან იდეას გამოხატავს.
აქტივისტი	2.
3.	ძალიან მნიშვნელოვანი
უკვდავება	4.

2.2. მიუთითეთ სწორია თუ არასწორი, აღნიშნეთ ✓-ით!

N		სწორი	არასწორი
	ძველად მედიცინის ღმერთს ერქვა ზევსი.		✓
1	მედიცინის ღმერთი ესკულაპი მოკვდავი ადამიანი იყო.		
2	ესკულაპმა გველის მიტანილი ბალახით ადამიანი განკურნა.		
3	ჰიგიამ მეცნიერული ნაშრომებით გაითქვა სახელი.		
4	მედიცინის ერთ-ერთ სიმბოლოზე გამოსახულია გველი, რომელიც შემოხვეულია ვაზზე.		
5	შუასაუკუნეებში მოღვაწე ექიმი ავიცენა წარმოშობით ქართველი იყო.		
6	საერთაშორისო ჰუმანიტარული მოძრაობის სიმბოლოებზე გამოსახულია წითელი ჯვარი და წითელი ნახევარმთვარე.		
7	საერთაშორისო ჰუმანიტარული მოძრაობის ერთადერთი მიზანია ომში დაჭრილი მებრძოლების გადარჩენა.		

2.3. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული წყვილები:

ნიმუში: პაციენტისადმი ექიმის მიერგამოჩენილმა ყურადღებამ..... გამოაცა. [გამოჩენილი ყურადღება]

1. კარგი ექიმის მკურნალობამ შეუნარჩუნა სიცოცხლე. [მრავალი ადამიანი]
2. თასზე გამოსახულება მედიცინის ერთ-ერთი სიმბოლოა. [შემოხვეული გველი]
3. ომის დროს წითელი ჯვრის ექიმები ბრუნავენ გადარჩენისა და მათი მშვიდობიანი გამოყვანისთვის. [დაჭრილი მეომრები]
4. მკურნალობის ახალი ექიმმა გაითქვა სახელი. [საშუალებების დანერგვა]
5. მედიცინის სფეროში გამოჩენილი გამო რამდენიმე ექიმი დააჯილდოვეს. [ფასდაუდებელი წვლილი]
6. საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიაზეორგანიზაცია მოქმედებს. [წითელი ჯვარი]
7. მედიცინის საერთაშორისო ჰუმანიტარული თავისი თავდადებით გაითქვა სახელი. [მოძრაობის აქტივისტი]
8. ესკულაპეს ღმერთებისგან სამკურნალო საქმეში გამო უკვდავება მიენიჭა. [მიღწეული დამსახურებები]

2.4. ააგეთ წინადადებები მოცემული წყვილებით:

ნიმუში: ...მიწიერმა ადამიანმა... ჯანმრთელობის შენარჩუნებისათვის უნდა იბრუნოს.

[მიწიერმა ადამიანმა]

ა.

[სახელგანთქმულმა ექიმებმა]

ბ.

[ძველბერძნული მითოლოგიით]

გ.

[უკვდავების მოპოვება]

დ.

[ფასდაუდებელ წვლილს]

ე.

[დაჭრილის განკურნება]

2.5. შეადგინეთ წინადადებები ზმნებით: უზრუნველყოფს, უკვდავყოფს, ცხადყოფს. გამოიყენეთ ახლანდელი და წარსული დრო.

ნიმუში: ავადმყოფის განკურნება ცხადყოფს, რომ მურნალობა სწორად ჩატარდა.
ან:
ექიმებმა ცხადყვეს, რომ პაციენტის ოპერაცია გართულდა.

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

2.6. გამოთვებულ ადგილას ჩასვით ზმნები: გაცოცხლება, მინიჭება, ზრუნვა, დამკვიდრება, პოვნა.

- 1. ექიმის ტკბილი სიტყვა სნეულს სიხარულს
- 2. ადამიანს რწმენა, იმედი და სიყვარული
- 3. თუ ავადმყოფი ეძებს, ის აუცილებლად გამოჯანმრთელების გზას.
- 4. ექიმები პაციენტებზე და მათი გამოჯანმრთელება სურთ.
- 5. მან თავისი დამსახურების გამო კარგი მკურნალის სახელი.

2.7. ა) ხაზგასმული სიტყვები დაუკავშირეთ ზმნებს და ამოწერეთ ისინი.

ნიმუში: წითელი ჯვრის აქტივისტებს საერთო მიზანი აერთიანებთ.
.....აქტივისტებს აერთიანებთ.....

1. ღმერთებმა ავიცენას უკვდავება მიანიჭეს.
.....
2. ავადმყოფმა მკურნალობისთვის ექიმს მაღლობა გადაუხადა.
.....
3. საავადმყოფომ დიაგნოსტიკის ახალი მეთოდი დანერგა.
.....
4. პაციენტმა დიდ ხანს იავადმყოფა.
.....
5. ახალმა მედიკამენტმა მრავალ ადამიანს გაუხანგრძლივა სიცოცხლე.
.....
6. მედიცინის მუშაკებმა ავადმყოფის კარგი მოვლა უზრუნველყვეს.
.....

ბ) ამოწერილი წყვილები გადაიყვანეთ მომავალ დროში; უპასუხეთ კითხვას: რას იზამს?

ნიმუში: ღმერთებმა მიანიჭეს --- ღმერთები მიანიჭებენ.

1.
2.
3.
4.
5.

2.8. ააგეთ წინადადებები სიტყვებით: სამწუხაროდ; საბედნიეროდ.

ნიმუში: სამწუხაროდ, ავადმყოფობის გამო უნივერსიტეტში ვერ მივდივარ.

ან:

საბედნიეროდ, დღეს საქართველოში მედიცინას დიდი ყურადღება ეთმობა.

1.

2.

3.

4.

2.9. შეავსეთ გამოტოვებული ადგილები:

ნიმუში: ექიმს, ...რომელმაც... დაარღვია ეთიკის წესი, დროებით შეუჩერდა მუშაობის უფლება.

1. მკურნალობის მეთოდები, საავადმყოფოშია დანერგილი, სახელმწიფოს მიერ ნებადართულია.
2. ავადმყოფებს არ მოსწონთ საავადმყოფო, ქალაქის გარეუბანშია.
3. მედიცინა იყენებს სიმბოლოებს,საცოველთაო აღიარება მოიპოვეს.
4. მედიკამენტები, აფთიაქებში იყიდება, სერტიფიცირებულია ჯანდაცვის სამინისტროს მიერ.
5. ძველბერძნულ მითოლოგიაში მოთხრობილია ამბები, გამოჩენილ მკურნალებს უკავშირდება.
6. წამლები, ვმკურნალობ, ძალიან მომიხდა.
7. სამედიცინო უნივერსიტეტის სტუდენტები, კარგად სწავლობენ, გაცვლით პროგრამებში მონაწილეობენ.
8. სამედიცინო უნივერსიტეტის უცხოელმა სტუდენტებმა, საქართველოში ცოტა ხნის წინ ჩამოვიდნენ, ქართული ისწავლეს.

2.10. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით სიტყვები: შესახებ და გამო.

ნიმუში: სახელმწიფომ სამედიცინო მომსახურების ...შესახებ... ახალი კანონი მიიღო.

1. იცოდე, შენი ავადმყოფობის სახლში არ დავრჩები.
2. ექიმო, თქვენს ბევრი კარგი მსმენია.
3. ამ ავადმყოფობის ინტერნეტში ბევრი რამ წერია.
4. მედიკამენტებით უკანონო ვაჭრობის ერთი პირი დააკავეს.
5. მედიცინის სიმბოლოთა მითოლოგიაში საინტერესო ამბებია მოთხრობილი.
6. პაციენტთა უფლებების დარღვევის ექიმს შენიშვნა მისცეს.
7. მედიცინაში ფასდაუდებელი წვლილის ექიმი დააჯილდოვეს.
8. პაციენტს თბილისის სავადმყოფოების ყველანაირი ინფორმაციის მიღება შეუძლია.
9. სახელგანთქმული ექიმის პრაქტიკული საქმიანობის მრავალი წერილი დაიბეჭდა.

2.11. გაასწორეთ შეცდომები:

ნიმუში: შენს გამო სამედიცინო უნივერსიტეტის კონფერენციაში მონაწილეობა ვერ მივიღე.
შენ გამო.....

1. შენს შესახებ ექიმს ყველაფერს მოვუყვები.

2. ყველაფერი გავიგე თქვენს შესახებ და საავადმყოფოში მარტო არ დავტოვებთ.

3. ჩემს გამო არ შეწუხდე, სიცხე მალე დამიწევს.

4. კარგად იცი, ჩემს გამო ექიმთან მისვლა არ დაგაგვიანდება.

5. ჩვენს შესახებ სამედიცინო უნივერსიტეტში ბევრს ლაპარაკობენ.

3.1. შესწავლილი ტექსტებიდან მიღებული ინფორმაციის მიხედვით შეავსეთ ცხრილი:

სიტყვა	მნიშვნელობა
მითური	1.
ანტიკური	2.
3.	რომანის ერთ-ერთი მოქმედი პირი
4.	ზნეობრივი

3.2. მიუთითეთ სწორია თუ არასწორი, აღნიშნეთ ✓-ით!

N		სწორი	არასწორი
	მედეა იყო უძველესი კოლხეთის მეფის, ფარნავაზის, ქალიშვილი.		✓
1	ტერმინი „მედიცინა“ მომდინარეობს ავიცენას სახელიდან.		
2	ანტიკური სამყარო შუა საუკუნეების პერიოდს მიეკუთვნება.		
3	ბერძენ ჰიპოკრატეს, რომელმაც იმ პერიოდის მედიცინის მიღწევები შეისწავლა, ექიმი მშობლები ჰყავდა.		
4	ყველა ექიმი დებს „ჰიპოკრატეს ფიცს“, რომელიც მთელი სიცოცხლის მანძილზე არ უნდა დაარღვიოს.		
5	ჰიპოკრატეს დიდი ღვაწლის მიუხედავად, ტრადიციული მედიცინის მამამთავრად მედეა ითვლება.		
6	მედეა არა მარტო კურნავდა, მოხუცებს აახალგაზრდავებდა და ახლადგარდაცვლილებს აცოცხლებდა კიდევ.		
7	კოლხ მედეასთან ადგილობრივი მოსახლეობის გარდა სამკურნალოდ უცხოელი პაციენტებიც მიდიოდნენ.		

3.3. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული წყვილები:

ნიმუში: მედიცინის შესახებანტიკურ სამყაროს..... ბევრი თქმულება აქვს. [ანტიკური სამყარო]

1. ექიმი ბევრ სასარგებლო რჩევას აძლევს. [ადგილობრივი მოსახლეობა]
2. დირექტორის მიერ საავადმყოფოს დიდი წარმატება მოუტანა. [შემუშავებული პრინციპები]
3. სამედიცინო უნივერსიტეტის სტუდენტები ჰიპოკრატეს ემზადებიან. [ფიცის დადება]
4. ევროპის ბევრი ქვეყანა გამოირჩევა. [მედიცინის მიღწევები]
5. ყველა ადამიანი ნატრობს [სიჭაბუკის დაბრუნება]
6. ყველა ექიმი არაა დაჯილდოვებული [მკურნალობის ნიჭი]
7. ვფიქრობ, ამ კიდევ ბევრ ფილმში წარმოაჩენენ. [მითოლოგიური პერსონაჟი]
8. ძალიან მარტივად შეუძლია მსოფლიო მედიცინის მიღწევების გაცნობა. [თანამედროვე მეცნიერი]

3.4. ააგეთ წინადადებები მოცემული წყვილებით:

ნიმუში: ეს ნორმა დადგენილი წესივით მოქმედებს.

1.
[ადგილობრივი მოსახლეობასავით]
2.
[მედიცინის მუშაკივით]
3.
[თანამედროვე მეცნიერივით]
4.
[მითური თქმულებებივით]
5.
[სახელგანთქმული ექიმივით]

3.5. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული სიტყვები:

ნიმუში: კარგი იქნება, ...*ჩემსავით*... ექიმის არ გემინოდეს. [ჩემ]

1. სამედიცინო საქმეში ნიჭიერი ბევრი არ მოიძებნება. [თქვენ]
2. ძველ სამყაროში განვითარებული ქვეყანა ცოტაა. [კოლხეთი]
3. იმედი მაქვს, ექიმთან არ მოიქცევი. [მას]
4. ნათელია, რომ დიდხანს იცოცხლებ. [დღე]
5. ამ პაციენტს ბევრი გულშემატკივარი ჰყავს. [შენ]
6. ეს პროცესი ვრცელდება. [დაავადება]
7. მინდა, სახელგანთქმული ექიმი გავხდე. [თქვენ]
8. კარგად დაავადებების დიაგნოსტიკას ვერავინ ახდენს. [ჩვენ]

3.6. პირების მიხედვით შეცვალეთ ზმნები: აცოცხლებდეს, მკურნალობდეს, აჯანსაღებდეს, ზრუნავდეს.

ნიმუში:

მე უნდა ვასწავლიდე	ჩვენ უნდა ვასწავლიდეთ
შენ უნდა ასწავლიდე	თქვენ უნდა ასწავლიდეთ
ის უნდა ასწავლიდეს	ისინი უნდა ასწავლიდნენ
მე უნდა ვაცოცხლებდე	ჩვენ უნდა
შენ უნდა	თქვენ უნდა
ის უნდა	ისინი უნდა
მე უნდა ვმკურნალობდე	ჩვენ უნდა
შენ უნდა	თქვენ უნდა
ის უნდა	ისინი უნდა
მე შეიძლება ვაჯანსაღებდე	ჩვენ შეიძლება
შენ შეიძლება	თქვენ შეიძლება
ის შეიძლება	ისინი შეიძლება
მე შეიძლება ვზრუნავდე	ჩვენ შეიძლება
შენ შეიძლება	თქვენ შეიძლება
ის შეიძლება	ისინი შეიძლება

3.7. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული ზმნები; უპასუხეთ კითხვებს: რას შვრებოდეს? რას შვრებოდნენ?

ნიმუში: ჰიპოკრატეს მოსწავლეები მკურნალობის წესებსაღწერდნენ..... [აღწერდა]

1. ეს პაციენტი ბალახებისგან დამზადებული წამლებით უნდა [მკურნალობდა]
2. პაციენტი ექიმის რჩევებს რომ არ, ვერ მორჩება. [ისმენდა]
3. მედიცინაში მიღებული მორალურ-ეთიკური ნორმები ექიმის ყველა ქცევას უნდა [აწესრიგებდა]
4. საავადმყოფოს მუშაკები მოქალაქეთა ჯანმრთელობაზე უნდა [ზრუნავდა]
5. საყოველთაო დაზღვევა რომ არ, ეს ადამიანი ვერ გადარჩებოდა. [არსებობდა]
6. ნეტავ, ეს პაციენტი არ [კვდებოდა]
7. ეს მედიკამენტი შეიძლება, სხვა დაავადებასაც [იწვევდა]
8. ხანგრძლივ მკურნალობას კარგი შედეგი უნდა [ჰქონდა]
9. ყველა ექიმი ჰიპოკრატეს ფიცს რომ, უკმაყოფილო პაციენტი არ იქნებოდა. [იცავდა]
10. ყველაფერი გააკეთე, მკურნალობა რომ [გრძელდებოდა]
11. ჯანმრთელობის სამინისტრო ექიმთა და პაციენტთა უფლებების დაცვაზე უნდა [ზრუნავდა]

გული წაუვიდა – გონება, გრძნობა დაკარგა.
გული გადაუშალა – საიდუმლო გაანდო.
გული ამოუვარდა – გულისცემა ძალიან გაუხშირდა.
გული მოუღობო – გაბრაზებული დაამშვიდა.
გული ეტკინა – ეწყინა.

3.8. დააკვირდით შესიტყვებებს და მათი დახმარებით ააგეთ წინადადებები:

ნიმუში: პაციენტს ექიმის უხეში საუბარი გულს ტკენს.

1.
[გული წაუვიდა]
2.
[გული გადაუშალა]
3.
[გული ამოუვარდა]

მადისინა

4.
[გული მოუღობო]

5.
[გული დაწყდა]

3.9. წაიკითხეთ ტექსტი, შეარჩიეთ და გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით ნასწავლი შესიტყვებები:

ნინომასწავლებელი გაკვეთილების შემდეგ ექიმთან მიიქაროდა. ბოლოდროს ნინოს რამდენჯერმე , სისუსტესაც გრძნობდა, მალე იღლებოდა. ნინომ საავადმყოფოს კიბეები აირბინა და სიჩქარისაგან ცოტა რომ დამშვიდდა, ექიმს თავის მდგომარეობაზე ესაუბრა. მან მკურნალობა დაუნიშნა და ურჩია, რამდენიმე ხანს სკოლაში აღარ ევლო. ამ ამბავმა ნინოს

თავი II

სამედიცინო ინფრასტრუქტურა

ნაწილი I

ჯანდაცვა

1.1. ტექსტიდან მიღებული ინფორმაციის მიხედვით შეავსეთ ცხრილი:

სიტყვა	მისი მნიშვნელობა
1.	სამკურნალო დაწესებულება, რომელიც საექიმო დახმარებას უწევს იქ მისულ და სახლში მყოფ ავადმყოფებს.
2.	სახელმწიფოს მიერ ორგანიზებული სისტემა, რომლის მიზანია ადამიანის ჯანმრთელობის დაცვა, დაავადებების თავიდან აცილება და მკურნალობა.
სოციალური დაცვა	3.
მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა	4.
5.	სამკურნალო-პროფილაქტიკური დაწესებულება, რომლის მიზანია დაავადებათა წინააღმდეგ წინასწარი ზომების მიღება.

1.2. მიუთითეთ სწორია თუ არასწორი, აღნიშნეთ ✓-ით!

N		სწორი	არასწორი
	სოციალური დაცვის სამინისტროს მიზანია ქართული ენის სიწმინდის დაცვა.		✓
1	კერძო სექტორი სახელმწიფოსგან იღებს დაფინანსებას.		
2	დაავადების თავიდან ასაცილებლად წინასწარ ტარდება პროფილაქტიკური ღონისძიებები.		
3	გრიპის ვირუსის წინააღმდეგ ჯანდაცვის სამინისტრო ანტიეპიდემიურ სამუშაოებს ატარებს.		

4	პაციენტს ამბულატორიაში ქირურგიული ოპერაცია გაუკეთეს.		
5	საავადმყოფო ქსელი ჯანდაცვის სამინისტროს დავალებით პაციენტებს კლინიკებში ანაწილებს.		
6	საავადმყოფოს ეკონომიკურ მდგომარეობას, სხვა ფაქტორებთან ერთად, პაციენტთა სიმრავლე განსაზღვრავს.		
7	საყოველთაო ჯანდაცვის პროგრამა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია სოციალურად დაუცველთათვის.		
8	ამბულატორია პაციენტებისათვის სპეციალურ საკვებ პროდუქტებს ამზადებს.		
9	საავადმყოფოების მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა სამრეწველო ქარხნების ტერიტორიაზეა განთავსებული.		

1.3. უპასუხეთ კითხვას როგორი? და შეავსეთ შესაბამისი უჯრები:

N	რა? / ვინ?	როგორი?
	ექიმი →	საექიმო
1	ავთიაქი →	
2	პროცედურა →	
3	დიაგნოზი →	
4	დაბღვევა →	
5	ოპერაცია →	
6	მინისტრი →	
7.	დებინფექცია →	
8.	ავადმყოფი →	
9.	ბაზა →	
10.	მედიცინა →	

1.4. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული წყვილები:

ნიმუში:ჯანდაცვის სამინისტროს... თანამშრომლები ახალ პროექტზე მუშაობენ. [ჯანდაცვის სამინისტრო]

1. კარგი შედეგი მოიტანა. [ანტიბიოტიკური სამუშაოები]

2. ბრძანებით ავადმყოფთა ნახვა სალამოს საათებშია შესაძლებელი. [საავადმყოფოს დირექტორი]
3. თბილისის საავადმყოფოების უმრავლესობა თანამედროვე არის აღჭურვილი. [მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა]
4. ჯანდაცვის სფეროში მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს. [კერძო სექტორი]
5. ამ დღეს მედიკამენტებზე ფასდაკლება აქვს. [სააფთიაქო ქსელი]
6. პაციენტს შვება მისცა. [ამბულატორიული მკურნალობა]

1.5. გამოთვებულ ადგილას ჩასვით სიტყვები: არავინ, ნურავინ, ვერავინ, არაფერი.

ნიმუში: დღეს არავინ მიგიღიათ ამბულატორიაში?

1. ეგონება, რომ ექიმის გადაწყვეტილებას შევცვლი.
2. გაბედოს ავადმყოფთა სიმშვიდის დარღვევა!
3. მკურნალობის შეცვლა, ვფიქრობ, კარგს მოიტანს.
4. მამუკა ექიმი უნახავს?
5. იფიქროს, რომ ჯანდაცვის სამინისტროში მუშაობა ადვილია.
6. ეს პაციენტი ძალიან აქტიურია, მაგრამ აშავებს.
7. სანიტარული ნორმების დარღვევა ეპატიება.
8. მოუვა აზრად, კლინიკაში მისულ პაციენტს ყურადღება არ მიაქცის!
9. გამო, იმდენი ინერვიულა, რომ ნევროზი დაემართა.
10. ეკონომიკური მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად ამდენი მუშაობა და ენერჯის ხარჯვა მიღირს.
11. მივცემ უფლებას, ექიმთან ურიგოდ შევიდეს!

1.6. წინადადებები გადაიყვანეთ კითხვით ფორმაში, გამოიყენეთ კითხვები: როდის? და როდინდელი?

ნიმუში: ბოლოდროინდელი გამოკვლევები დიაგნოზის დასმის საშუალებას იძლევა.

როდინდელი გამოკვლევები იძლევა დიაგნოზის დასმის საშუალებას?

1. ექიმები ხვალ დანიშნავენ ოპერაციის დღეს.

.....

2. ჯანდაცვის სამინისტროს გუშინდელმა გადაწყვეტილებამ ხალხი გაახარა.

.....

3. ექიმის თქმით, შარშანდელმა მკურნალობამ კარგი შედეგი გამოიღო.

.....

4. ანტიეპიდემიურ ღონისძიებებს მამვე იწყებენ.

.....

5. დაუშვებელია ავადმყოფის კვება გუშინდელი პროდუქტებით.

.....

6. მომავალ წელს კლინიკების მატერიალურ-ტექნიკური ბაზები განახლდება.

.....

7. სამედიცინო უნივერსიტეტში სწავლა ზევ იწყება.

.....

8. ექიმთან ხვალინდელმა ვიზიტმა ჩემი მდგომარეობა უნდა შეცვალოს.

.....

1.7. გამოთვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული სიტყვა დასმული კითხვის მიხედვით:

ნიმუში: გივი ექიმი უნიკალური ოპერაციების ჩატარებისთვის ...დააჯილდოეს... [რა უქნეს? _ დაჯილდოება]

1. გადაწყვიტე, ხვალ გამოკვლევები [რა ვქნა? _ ჩატარება]

2. ექიმი პაციენტს მკურნალობას [რას იზამს? _ დანიშვნა]

3. ჯანდაცვის სამინისტრომ დარღვევები. [რა ქნა? _ გამოვლენა]

4. სანიტარულ-ეპიდემიოლოგიურმა სამსახურებმა დიდი სამუშაო [რა ქნეს? _ ჩატარება]

5. უმჯობესია ავადმყოფებზე , თორემ ცუდად წაგივათ საქმე. [რა ქნათ? _ ზრუნვა]
6. კერძო სექტორმა მკურნალობის ახალი მეთოდები უნდა [რა ქნას? _ დანერგვა]
7. არასწორი მკურნალობის გამო ექიმი [რა უქნეს? _ დასჯა]
8. გვეალებათ, თქვენი მოვალეობა , პაციენტებმა რომ არ იჩივლონ. [რა ქნათ? _ შესრულება]
9. სოციალურად დაუცველებს ყოველმხრივ [რას ვიზამთ? _ დახმარება]
10. ამბულატორიის მუშაკებმა დღეს იმდენი პაციენტი , რომ ერთი კვირის ნორმა შეასრულეს. [რა ქნეს? _ მიღება]

1.8. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით -თან, -ში და -ზე თანდებულები:

ავადმყოფობამ ძლიერ შემაწუხა და გადავწყვიტე ექიმ..... წასვლა. კლინიკა..... ბევრი პაციენტი დამხვდა, ზოგი რეგისტრატურას..... იდგა, ზოგი _ მიმღებ..... იცდიდა. დიდხანს მომიწევდა ლოდინი, მაგრამ სახლ..... დაბრუნება არ მინდოდა. დრო რომ გამეყვანა, ჩემს ავადმყოფობა..... დავიწყე ფიქრი, ექიმ..... რომ შევიდოდი, რა ჩივილებ..... უნდა მესაუბრა. ჩემი სათქმელი გონება..... რომ ჩამოვაცალიბე, სწორედ მაშინ გამომიძახეს. დრო ისე გავიდა, ვერც კი გავიგე. კაბინეტ..... რომ შევედი, ვნერვიულობდი, ექიმ..... საუბარმა კი სრულიად დამამშვიდა. დავრწმუნდი, რომ ავადმყოფობა..... გამუდმებულ ფიქრს სჯობს, თავს მივხედოთ და არ გადავდოთ ექიმ.... ვიზიტი.

1.9. შეადგინეთ წინადადებები მოცემული სიტყვებით:

ნიმუში: წარმატებულ ექიმთა გუნდი დღეს განსაკუთრებულ ოპერაციას აკეთებს. [გუნდი]

1.

[ბრბო]

2.

[ხალხი]

3.

[ახალგაზრდობა]

4.

[სტუდენტობა]

1.10. უპასუხეთ კითხვას რა? და შეავსეთ უჯრები:

N	რას შვრება? //რას იზამს?	რა?
	კერავს	კერვა
	ღებავს	ღებვა
1	ფლანგავს	
2	კვებავს	
3	ღეჭავს	
4	დამალავს	
5	დანერგავს	
6	ხტუნავს	
7	სუნთქავს	
8	ფეთქავს	

გული ახალგაზრდულად ფეთქავს – იგივეა, რაც: გული ახალგაზრდულად ძვერს //ახალგაზრდულად გრძნობს თავს.

1.11. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული სიტყვა:

ნიმუში: გულის გამუდმებით ...ხატვას... სიყვარული არ მოაქვს. [ხატვა]

1. ფულის საავადმყოფოს დახურვა მოჰყვა. [ფლანგვა]
2. პაციენტის მდგომარეობას აფასებენ. [სუნთქვა]
3. გულის გახშირებულმა წნევის ცვლილება გამოიწვია. [ფეთქვა]
4. ავადმყოფობის ცუდი შედეგი მოაქვს. [დამალვა]
5. თვალების ხშირი შეიძლება მხედველობა დაზიანდეს. [ღებვა]
6. ჯანდაცვის სამინისტრო ახალი მეთოდების ხელს უწყობს. [დანერგვა]
7. ორგანიზმის დატვირთვისთვის ხშირად მიმართავენ. [ხტუნვა]

ნაწილი II

სამედიცინო დანახაბულებები

2.1. ტექსტიდან მიღებული ინფორმაციის მიხედვით შეავსეთ ცხრილი:

სიტყვა / შესიტყვება	მნიშვნელობა
1.	მკურნალობის ეტაპი, რომელიც ინიშნება ოჯახის ექიმის რეკომენდაციით.
2.	საშუალო განათლების მედიცინის მუშაკი, ექიმის თანაშემწე.
მეორეული და მესამეული ჯანდაცვის ობიექტები	3.
პროფილაქტორიუმი	4.
5.	მკურნალობის ეტაპი, რომელიც პაციენტს ეხმარება დაავადების განსაზღვრასა და შემდგომი პროცედურების ჩატარებაში.

2.2. მიუთითეთ სწორია თუ არასწორი, აღნიშნეთ ✓-ით!

N		სწორი	არასწორი
	ადამიანებს „პირველადი ჯანდაცვის“ სისტემა ეხმარება, რომელ ექიმს მიმართონ და რა სახის სამედიცინო პროცედურა ჩაიტარონ.	✓	
1	„საოჯახო მედიცინის“ სისტემაში უმთავრესი ყურადღება პაციენტის ოპერაციისათვის მომზადებას ეთმობა.		
2	საქართველოში უკანასკნელ ხანს გაიხსნა პირველადი ჯანდაცვის ცენტრები.		
3	მეორეული და მესამეული ჯანდაცვის ობიექტებს მიეკუთვნება პაციენტთა ტანსაცმლით მომარაგების მაღაზიები.		
4	სპეციალიზებულ საავადმყოფოებს მიეკუთვნება ტრავმატოლოგიის, რეაბილიტაციის ცენტრი, ბავშვთა საავადმყოფო, ინფექციური საავადმყოფო და სხვა.		
5	სპეციალიზირებული საავადმყოფოები აღჭურვილია სპეციალური დაზვერებით.		

6	პირველადი ჯანდაცვის ორგანიზაციებიდან ყველაზე მეტად გავრცელებულია ამბულატორია, პოლიკლინიკა, დისპანსერი, პროფილაქტორიუმი, ორსულთა კონსულტაცია და სხვ.		
7	მეორეულ და მესამეულ ჯანდაცვის ობიექტებში პაციენტებს უტარდებათ ოჯახის ექიმის კონსულტაცია და პირველადი გამოკვლევები.		
8	სპეციალიზირებულ საავადმყოფოებში ხორციელდება მკურნალობა იმ პაციენტებისა, რომელთაც პირველადი ჯანდაცვის ობიექტებიდან აგზავნიან ოჯახის ექიმები.		
9	პირველადი ჯანდაცვის დაწესებულებები ყველა ქვეყანაში ერთნაირია.		
10	მუნიციპალურ საავადმყოფოებში პაციენტებს უტარდებათ ოჯახის ექიმის კონსულტაცია და პირველადი გამოკვლევები.		

2.3. უპასუხეთ კითხვას როგორი? და შეავსეთ შესაბამისი უჯრები:

ა.

N	რა?	როგორი?
	რადიოლოგია →	რადიოლოგიური
1	რეაბილიტაცია →	
2	ინფექცია →	

ბ.

N	რა?	როგორი?
	ორგანიზაცია →	ორგანიზაციული
1	ლაბორატორია →	
2	ადმინისტრაცია →	
3	თერაპია →	
4	ამბულატორია →	
5	ქირურგია →	
6	ფსიქიატრია →	
7	ქიმია →	

2.4. გამოტოვებულ ადგიდგილას ჩასვით მოცემული წყვილები:

ნიმუში: ჯანდაცვის მუშაკთაორგანიზაციულმა საქმიანობამ... სამედიცინო სფერო შედარებით მოაწესრიგა. [ორგანიზაციული საქმიანობა]

1. შედეგად მომაკვდავი ავადმყოფი გადარჩა. [ქირურგიული ოპერაცია]
2. პაციენტს დაუდგინდა დიაგნოზი. [ლაბორატორიული კვლევები]
3. საავადმყოფოს დირექციის შედეგი გამოიღო. [ადმინისტრაციული ღონისძიებები]
4. წელს ექიმთა მხრიდან დარღვევის რამდენიმე შემთხვევა დაფიქსირდა. [მორალურ-ეთიკური პრინციპები]
5. ექიმი ამ პაციენტისთვის გეგმავს. [ამბულატორიული მკურნალობა]
6. სასწრაფო დახმარების პაციენტს ძალზე რთული დაავადება აღმოუჩინა. [კარდიოლოგიური სამსახური]
7. შედეგად ბევრმა ადამიანმა გაიხანგრძლივა სიცოცხლე. [ფსიქიატრიული მკურნალობა]

2.5. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული წყვილები:

ნიმუში: ჩვენს ექიმს..... ოქროს ხელები აქვს. [ჩვენი ექიმი]

1. მისმინე, უთხარი, მეტი ყურადღება მოგაქციოს. [შენი ბებიაცალი]
2. ძალიან კმაყოფილი ვარ. [ფერშლის მუშაობა]
3. წარმატებაზე ყველა ლაპარაკობს. [ქართველი ექიმები]
4. გაამარტივა დაავადებათა გამომწვევი მიზეზების დადგენა. [ახალი დიაგნოსტიკა]
5. საბედნიეროდ, მუნიციპალური საავადმყოფო უზრუნველყოფილია [სახელმწიფო დაფინანსება]
6. იცით, დიდხანს დგომის გამო ფეხები დაუსივდა. [თქვენი ფერშალი]
7. სამწუხაროდ, არ ვიტარებ. [პირველადი გამოკვლევები]

მადისონა

- 8.მქონე ავადმყოფის მოვლა ძალზე ძნელია. [ფსიქიატრიული დაავადება]
- 9. წელს სისტემამ ახალი ოჯახის ექიმები მიიღო. [პირველადი ჯანდაცვა]

2.6. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით ზმნები: დამზადება, გამოჩენა, გაერთიანება, აღმოჩენა, განმარტება.

- 1. ქარხანაში ტრავმატოლოგთათვის მაღალტექნოლოგიური აპარატი
- 2. ჯანდაცვის ახალმა კანონმა ბევრი საკითხი
- 3. ბებიაქალმა მშობიარეს გადაუდებელი დახმარება
- 4. ფსიქიატრმა პაციენტის მიმართ დიდი გულისხმიერება
- 5. პირველადი ჯანდაცვის ექიმები მიწისძვრით დაზარალებულთა თანადგომამ

2.7. წინადადებები გადაიყვანეთ წარსულ დროში; უპასუხეთ კითხვას: რა ქნა?

ნიმუში: ტრავმატოლოგი, რა თქმა უნდა, ავადმყოფს დაეხმარება.
.....ტრავმატოლოგი, რა თქმა უნდა, ავადმყოფს დაეხმარა.....

- 1. ექთნის ფუნქცია ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის მიერ განისაზღვრება.
.....
- 2. ჩვენს ქვეყანაში ექიმთა მორალურ-ეთიკური პრინციპები დადგინდება.
.....
- 3. ამ ჰოსპიტალის მედიკოსთა შორისაც აღმოჩნდება ყურადღებიანი ადამიანი.
.....
- 4. ფსიქიატრები ახალი წამლის მიღებას დაელოდებიან.
.....
- 5. პირველადი ჯანდაცვის მიზანი სხვადასხვა დაავადების გამოვლენა იქნება.
.....
- 6. სპეციალიზირებული საავადმყოფოები წელს ერთ ორგანიზაციად გაერთიანდება.
.....

7. ინფექციური დაავადების წინააღმდეგ წელს ახალი მედიკამენტი დამზადდება.

.....

2.8. გამოთვებულ ადგილას ჩასვით სიტყვები: გარდა და ნაცვლად.

ნიმუში: ამ ექიმისნაცვლად..... დღეს მე ვიმორიგევებ.

1. ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციამ ფერშლის მოვალეობის ძველი განმარტების ახალი განსაზღვრება შეიმუშავა.
2. ფსიქიატრს პაციენტის სპეციალიზირებული მკურნალობის მის რეაბილიტაციაზე ზრუნვაც ევალება.
3. ამ მედიკამენტის კიდევ რა მკურნალობა დაგინიშნეს?
4. ექიმების პროფილაქტორიუმში სხვა მედპერსონალიც მუშაობს.
5. გამაგებინე, შენს ექიმთან ვიზიტზე ვინ ჩაწერეს?
6. იმისა, რომ ოჯახის ექიმთან წახვიდე, კომპიუტერთან ზიხარ!
7. არ გრცხვენია? პროფილაქტორიუმში სიარულის ტოტალიზატორში დადიხარ!
8. ამ საავადმყოფოში ორსულთა კონსულტაციის საფერშლო-საბებიო პუნქტიცაა გახსნილი.

2.9. გამოთვებულ ადგილას ჩასვით სიტყვები: თუ, მაშინ..... ; ან: მაშინ....., თუ..... .

ნიმუში: ...თუ... სწორად იმკურნალებ, ...მაშინ... ოპერაცია აღარ დაგჭირდება.

1. ექიმები ჰიპოკრატეს ფიცს სრულად დაიცავენ, უკმაყოფილო პაციენტები აღარ იქნებიან.
2. დავუჭერ ამ რეფორმას მხარს, სპეციალიზირებულ საავადმყოფოთა ინტერესები არ დაირღვევა.
3. გვსურს ევროკავშირში შესვლა, მეორეული და მესამეული ჯანდაცვის ობიექტების მომსახურება უნდა გავაუმჯობესოთ.
4. მჭირდება სასწრაფო დახმარება, რამე მოულოდნელად დამემართა.
5. ფსიქიატრიული საავადმყოფო დაიხურება, რა ეშველებათ პაციენტებს?

მადისონა

- 6. დაინიშნება ოპერაცია, მკურნალობა უშედეგო იქნება.
- 7. სოფლებში საფერშლო-საბებიო პუნქტები არ მოწესრიგდება, მოსახლეობა დიდ გასაჭირში ჩავარდება.
- 8. შეძლებ ექიმად მუშაობას, სამედიცინო უნივერსიტეტს დაამთავრებ.

2.10. ააგეთ წინადადებები სიტყვებით: ამრიგად; მაშასადამე.

ნიმუში: მაშასადამე, რეაბილიტაცია ავადმყოფობის შემდეგ ორგანიზმის ფუნქციების აღდგენას ნიშნავს. ამრიგად, მუნიციპალური საავადმყოფოები სახელმწიფოს მიერ ფინანსდება.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

ნაწილი III

მედიცინის მუშაკები

3.1. მიუსადაგეთ ჩამოთვლილი სიტყვები და შესიტყვებები [1-7] მათთან აზრობრივად დაკავშირებულ კონტექსტებს [ა-გ]:

ნიმუში: პირვანდელი გამოკვლევებიგ.....
გ. ოჯახის ექიმის მიერ ტარდება პირვანდელი ჯანდაცვის ცენტრებში.

- 1. ჯანდაცვის სამინისტრო
- 2. გულისხმიერება
- 3. ჯანსაღი ცხოვრება
- 4. სამედიცინო პრაქტიკა
- 5. პროფესიონალზმი
- 6. დანიშნულება
- 7. ფონენდოსკოპი

- ა. აუცილებელია ფილტვების მოსასმენად.
- ბ. განსაზღვრავს ადამიანის ჯანმრთელობის შენარჩუნებასა და გახანგრძლივებას.
- გ. პასუხისმგებელია სამედიცინო მომსახურებაზე და მუდამ ზრუნავს მის გაუმჯობესებაზე.
- დ. ექიმის ერთ-ერთი მორალურ-ეთიკური პრინციპია.
- ე. ჯანდაცვის სამინისტრო დიდ ფინანსებს დებს ექიმების განათლების ასამაღლებლად.
- ვ. მეცნიერულ ცოდნასთან ერთად ექიმის წარმატების განმსაზღვრელია.
- ზ. ავადმყოფობის განკურნება მის სწორ შერჩევაზე დამოკიდებული.

3.2. მიუთითეთ სწორია თუ არასწორი, აღნიშნეთ ✓-ით!

N		სწორი	არასწორი
	ექიმის მოვალეობაა, გამოიკვლიოს პაციენტი, დიაგნოზი დაუსვას და უმკურნალოს.	✓	
1	ყველა ექიმს აერთიანებს მორალურ-ეთიკური პრინციპები: პაციენტებისადმი გულგრილობა, დაუდევრობა და უპასუხისმგებლობა.		
2	ექიმის ფუნქციები სხვადასხვა ქვეყანაში განსხვავებულია.		
3	საექთნო საქმე არის ნებისმიერ მდგომარეობაში მყოფი ადამიანის მოვლის სისტემა.		
4	ექიმის მოვალეობაა, გამოიკვლიოს პაციენტი, ჩაუტაროს ანტიანტიბიოტიკული ღონისძიებები და უმკურნალოს.		
5	ექთანი და საექთნო საქმე ძველთა დაცვის შემადგენელი ნაწილია.		
6	ექთნები აქტიურად მონაწილეობენ ჯანდაცვის სისტემის მართვაში.		
7	ექთნის დანიშნულებაა, ყოველ ადამიანს, ავადმყოფსა თუ ჯანმრთელს, აღმოუჩინოს დახმარება ყველაფერში.		
8	საექთნო საქმე გულისხმობს ავადმყოფების მობილიზაციას, სმენისა და ხმის იოგების ვარჯიშს, მომზადებას სახალხო მოსმენისათვის.		
9	დღეს მთლიანად შეიცვალა წარმოდგენა ექთანზე, როგორც ექიმის უბრალო დამხმარებე.		
10	ექთანი აქტიურად მონაწილეობს ყველაფერში, რაც ადამიანის ლოგიკური აზროვნებისა და უნარ-ჩვევების ჩამოყალიბებას უკავშირდება.		

3.3. უპასუხეთ კითხვებს:

ნიმუში: ვინ არის ის, ვისაც პაექრობა უწევს, პაექრობს?

..... *მოპაექრე*.....

1. ვინ არის ის, ვინც ბინაში ცხოვრობს, ბინადრობს?

.....

2. ვინ არის ის, ვინც კამათში მონაწილეობს, კამათობს?

.....

3. ვინ არის ის, ვინც სწავლობს, სწავლას ცდილობს?

.....

4. ვინ არის ის, ვინც რაღაცას ან ვიღაცას ელოდება?

.....

5. ვინ არის ის, ვინც რაღაცას ან ვიღაცას დარაჯობს?

.....

6. ვინ არის ის, ვინც კავშირს ამყარებს, უკავშირდება?

.....

ასეთივე სიტყვებია: მოდავე, მომუშავე, მოქალაქე.

3.4. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული წყვილები:

ნიმუში: ჰოსპიტალში მიღებულმა სამედიცინო პრაქტიკამ დიდი გამოცდილება მომცა.

[სამედიცინო პრაქტიკა]

1. ამ ფარმაცევტის კონკურსში გაიმარჯვა. [ერთ-ერთი მოსწავლე]

2. ექიმო, პაციენტს სკამზე დაეძინა. [თქვენი მომლოდინე]

3. ამ ოპერაციაში ექიმმა დიდი დახმარება გამიწია. [ჩემი მოკავშირე]

4. ამ პაციენტის ავადმყოფობის შესახებ დასასრული არ ექნება. [ჩვენი კამათი]

5. დაცვა ყველა ექიმს აერთიანებს. [მორალურ-ეთიკური პრინციპები]
6. წესის დაცვა ყველა ადამიანის მიზანი უნდა იყოს.. [ჯანსაღი ცხოვრება]
7. რადიოლოგი საბოლოოდ განკურნავს. [ჩემი ჯანმრთელობა]
8. წყლის დაღვევა ითხოვა. [მომაკვდავი პაციენტი]
9. ექთანი სრულუფლებიანი წევრია. [სამედიცინო გუნდი]
10. მედიცინის სპეციალისტთა შეთანხმებულმა მუშაობამ კარგი შედეგი გამოიღო. [სხვადასხვა დარგი]

3.5. გამოიყენეთ -ზე და -ში თანდებულები და გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული სიტყვები:

ნიმუში: სამედიცინოობიექტებში..... პაციენტებს გულისხმიერებით ეპყრობიან. [ობიექტები]

1. ომში დაჭრილი ჯარისკაცი მოათავსეს. [ჰოსპიტალი]
2. ზრუნვა ყველა ექიმის მოვალეობაა. [ავადმყოფი]
3. სამედიცინო ზედამხედველობა ჯანდაცვის სამინისტროს ევალება. [ობიექტი]
4. აზობებს, ოპერაციის შემდეგ რეაბილიტაციის მიხვიდე. [ცენტრი]
5. არ დაგავიწყდეს, დღეს ფილტვების ხარ ჩაწერილი. [მოსმენა]
6. ჩვენი საავადმყოფოს ექიმები თავის პირველები არიან. [საქმე]
7. კლინიკის ბევრი პაციენტი იცდის. [მიმღები]
8. ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციამ მიგვიწვია. [ღონისძიება]
9. სტუდენტები დასასწრებად ემზადებიან. [ოპერაცია]

3.6. ააგეთ წინადადებები მოცემული წყვილებით:

ნიმუში: ფსიქიატრის დანიშნულიმკურნალობის წინააღმდეგ..... პრეტენზია არ მაქვს. [მკურნალობის წინააღმდეგ]

1.
[ჩვენ წინააღმდეგ]
2.

მადისონა

[მათ წინააღმდეგ]

3.

[ობერაციის წინააღმდეგ]

4.

[პროფილაქტიკის წინააღმდეგ]

5.

[ნარკომანიის წინააღმდეგ]

3.7. გაასწორეთ შეცდომები:

ნიმუში: სტუდენტობა აუდიტორიის წინ გამოჩენილი ექიმის მისვლას უცდიდნენ.

.....სტუდენტობა უცდიდა.....

1. ექიმო, თქვენ დანიშნულებას აუცილებლად შევასრულებ.

.....

2. რა ვქნა, შენ გამოკვლევებს ვერ ვენდობი.

.....

3. აჯობებს, რომ ჩვენ ფსიქიატრიულ დაწესებულებებს ყურადღება მივაქციოთ!

.....

4. ავადმყოფის სიკვდილის გამო გამძვინვარებული ბრბო საავადმყოფოს მიაწყდნენ.

.....

5. ჯანდაცვის სისტემაში არსებულ პრობლემებმა თავი იჩინა.

.....

6. ჩვენ ოჯახის ექიმს ბევრი პაციენტი ჰყავს.

.....

7. თქვენ მდგომარეობას დღეს კლინიკაში განიხილავენ.

.....

3.8. დააკვირდით შესიტყვებებს და მათი დახმარებით ააგეთ წინადადებები:

ხელი შეუწყო _ დაეხმარა.
ხელი შეუშალა _ წინააღმდეგობა გაუწია.
ხელი მოჰკიდა _ საქმე დაიწყო, საქმეს შეუდგა.
ხელი დაიბანა _ საქმეში არ ჩაერია, განზე გადასა.

ნიმუში: ექთანმა ხელი მოჰკიდა მომაკვდავი ავადმყოფის მოვლას.

1.

[ხელი შეუწყო]

2.

[ხელი შეუშალა]

3.

[ხელი დაიბანა]

3.9. წაიკითხეთ ტექსტი, შეარჩიეთ და გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით ნასწავლი შესიტყვებები:

საავადმყოფოს ერთ-ერთ პალატაში მომაკვდავი ავადმყოფი იწვა. მასთან სანახავად მისულ სტუდენტებს ექიმი უხსნიდა, რომ ეს პაციენტი ჯანსაღი ცხოვრების წესს არ მისდევდა, სვამდა და სიგარეტს ეწეოდა. ამ ყველაფერმა
..... მისი დაავადების დაჩქარებას. ავადმყოფი ექიმს შეჰყურებდა და თვალებით შევლას ითხოვდა. ექიმმა იგრძნო პაციენტის თხოვნა და მას შემდეგ დიდი გულისხმიერებითა და მზრუნველობით მის მკურნალობას.

თავი III მედიცინის დარგები

ნაწილი I

მედიცინის დარგთა კლასიფიკაცია

1.1. ტექსტიდან მიღებული ინფორმაციის მიხედვით შეავსეთ ცხრილი:

სიტყვა	მისი მნიშვნელობა
1.	ორსული ქალის მშობიარობა და მისი მოვლა
2.	ძირითადი, მთავარი
3.	ავადმყოფური გადახრა ნორმისგან, არანორმალურობა, სიმახინჯე
ინტერდისციპლინური საქმიანობა	4.
ტექნოლოგიური საუკუნე	5.

1.2. მიუთითეთ სწორია თუ არასწორი, აღნიშნეთ ✓-ით!

N		სწორი	არასწორი
	ქალის მშობიარობისას ინტერდისციპლინარულ აპარატურას იყენებენ.		✓
1	ანატომია, ფიზიოლოგია, ბიოქიმია, პათოლოგიური ანატომია და სხვა ფუნდამენტური მეცნიერებები პრაქტიკული მედიცინის თეორიულ საფუძველს წარმოადგენს.		
2	პრაქტიკული მედიცინა ავადმყოფის პროფილაქტიკურ გამოკვლევებს გულისხმობს.		
3	დღეს არსებული უამრავი სამედიცინო სპეციალობა სწორედ სამი ძირითადი დარგიდან წარმოიშვა.		
4	სამი დარგიდან წარმოიშვა უამრავი სამედიცინო სპეციალობა: თერაპიიდან – ფილოლოგია, ენათმეცნიერება, გნოსეოლოგია და ა.შ.; ქირურგიიდან – ბიოქიმია, მეღვინეობა და სხვ.; მეანობიდან – პალეონტოლოგია, ჰომეოპათია და ა.შ.;		

5	მედიცინაში ფართოდ შეიჭრა თანამედროვე ტექნოლოგიური საუკუნე.		
6	პრაქტიკულ მედიცინაში ტრადიციულ მეთოდებს მიჰყვებიან და აღარ იყენებენ უახლეს აპარატურას.		
7	მეანობა ჰუმანიტარული მეცნიერების დარგია და ადამიანის სულიერ მდგომარეობას შეისწავლის.		
8	ამ ადამიანს პათოლოგია აღმოაჩნდა, სამი თირკმელი აქვს.		
9	დღეს ევროპის ბევრ ქვეყანაში ოპერაციებს რობოტები აკეთებენ.		
10	ბაზისური ცოდნის გარეშეც შესაძლებელია კარგი ექიმი გახდე.		
11	მედიკოსთა ინტერდისციპლინური საქმიანობა ადამიანს სიცოცხლეს ნაადრევად უსპობს.		
12	წლევანდელი სტატისტიკური კვლევებით დადასტურდა, რომ ქართველმა ექიმებმა უფრო მეტი ტექნოლოგიური მიღწევები აითვისეს.		
13	დღეს კარგი სამედიცინო განათლების მიღება მხოლოდ თეატრალურ უნივერსიტეტშია შესაძლებელი.		
14	ძველად ამბობდნენ, რომ მედიცინა, ისევე როგორც ასტროლოგია, სამ დრაკონზე დგას.		

1.3. მიუსადაგეთ ჩამოთვლილი სიტყვები [1-6] მათთან აზრობრივად დაკავშირებულ კონტექსტებს [ა-ვ]:

ნიმუში: საყოველთაობ..... ბ. ყველასთვის განკუთვნილი.

1. ორსული
2. შეჭრა
3. დადასტურება
4. მეანი
5. გამოკვლევა
6. გაფართოება

მადონა

- ა. იგივეა, რაც სიდიდის, ზომის ზრდა.
- ბ. იგივეა, რაც შესწავლა (მედიცინაში სხვადასხვა მეთოდებით ანალიზების აღებით, დიაგნოსტიკური საშუალებების გამოყენებით და სხვ.).
- გ. იგივეა, რაც ფეხმძიმე.
- დ. იგივეა, რაც მოულოდნელად, სწრაფად შესვლა, შევარდნა.
- ე. იგივეა, რაც რამეზე დათანხმება, დამოწმება.
- ვ. პირი, რომელიც ეხმარება ქალს მშობიარობისა და მშობიარობის შემდგომ პერიოდში.

1.4. უპასუხეთ კითხვას როგორი? და შეავსეთ შესაბამისი უჯრები:

	[ვინმეს ან რაიმეს] მქონე	[ვინმეს ან რაიმეს] არმქონე
	ჭკვიანი	უჭკუო
1	საფუძვლიანი	
2	ხალათიანი	
3	შვილიანი	
4	წამლიანი	
5	სისხლიანი	
6	ძარღვიანი	
7	გულიანი	
8	თავიანი	
9	აბრიანი	
10	ტვინიანი	

1.5. გამოთვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული წყვილები:

ნიმუში: მაგ., ექიმებსუთავო მხედრის..... არსებობის არ სჯერათ. [უთავო მხედარი]

- 1. ამ პაციენტის ადვილია სისხლის ანალიზის აღება.
[ძარღვიანი ხელები]
- 2. ძალზე ძნელია, როცა ავადმყოფს გულქვა და აქვს ურთიერთობა. [უგულო ექიმი]

3. მედიკოსთა პაციენტი სიკვდილს გადაარჩინა.
[აზრიანი გადაწყვეტილება]
4. დღეს კლინიკებში ლაბერის გამოყენებით ჩატარება
არავის უკვირს. [უსისხლო ოპერაცია]
5. სამედიცინო სფეროში „სტერილურს“ უწოდებენ. [უტვინო
სტუდენტი]
6. არ გადამრიო! აპირებ ჭამას? [წამლიანი ხელები]
7. არ გაგიკვირდეთ, ზოგიერთ თანამედროვე კლინიკაში ნახავთ. [უხალათო
ექიმები]
8. კონსულტაციისათვის გინეკოლოგსა და ენდოკრინოლოგს
მიმართეს. [უშვილო ცოლ-ქმარი]

1.6. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით ნაცვალსახელები: თვით, თავად ან თითოეული.

1.ექიმი დამოუკიდებლად იღებს გადაწყვეტილებას.
2. გინეკოლოგი ირჩევს მკურნალობის საკუთარ მეთოდს.
3. ანგიოლოგმა მოუსმინა პაციენტს და მოითხოვა მისი გასინჯვა.
4. შეცდომებს გამოჩენილი ქირურგიც კი უშვებს.
5. ქალი ჯანმრთელობაზე უნდა ზრუნავდეს, განსაკუთრებით კი — ორსული.
6. მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაციამ მოიწონა საქართველოს ჯანდაცვის სისტემაში
ჩატარებული რეფორმები.
7. უნდა დაფიქრდეს, რამდენად სასარგებლო იქნება მისი ჯანმრთელობისთვის წონაში
დაკლება.
8. ოპერაციის დამთავრებას თუ დაელოდები, ნახავ შენს მეგობარს.
9. ექიმისათვის მნიშვნელოვანია პაციენტის სიცოცხლე.

1.7. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით ნაცვალსახელები: ყოველი ან თვითონ.

1. ჯანმრთელობის შესანარჩუნებლად ჩვენგანმა წელიწადში ორჯერ მაინც უნდა ჩაიტაროს გამოკვლევა.
2. პაციენტი მიხვდა, რომ წნევა უნდა გაეზომა.
3. ამ საავადმყოფოს ექიმი საკუთარ საქციელზე აგებს პასუხს.
4. დაავადებას სპეციფიკური მკურნალობის მეთოდი აქვს.
5. პედიატრს , მშობლების გარეშე, უნდა ბავშვის ჩივილების მოსმენა.
6. მე გადავწყვიტე, სასწრაფო დახმარების გამოძახება.
7. მედიცინის მუშაკმა თავისი საქმე ძალიან კარგად უნდა იცოდეს.
8. შენ უნდა აირჩიო, სამედიცინო უნივერსიტეტში გინდა სწავლა, თუ კაფეში მიმტანად მუშაობა.
9. მოხუცებზე ზრუნვა ჩვენგანის მოვალეობაა.

1.8. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით -დან და -კენ თანდებულები.

დღეს ჩემს მეგობარს ოპერაციას უკეთებენ. დილი.... უნდა მოვწესრიგდე, რომ არ დავაგვიანო. თბილისის ქუჩების საცობები რამდენ დროს დამაკარგვინებს, არ ვიცი. ამიტომ სახლი..... ადრინადად გამოვედი და გაჩერებაზე კლინიკის..... მიმავალ ტრანსპორტს დაველოდე. მალე ავტობუსი მოვიდა და საავადმყოფოს..... მიმავალ გზას დაადგა. ვნერვიულობდი, მინდოდა, ოპერაციამდე მენახა ჩემი მეგობარი და გამემხნეებინა. როგორც იქნა მივალწიე, კლინიკის..... ჩემსავით ბევრი გულშემატკივარი მიიჩქაროდა. საათს დავხედე, მაგვიანდებოდა, ლიფტის.... გავიქეცი, თუმცა იქი..... იმდენი ხალხი გამოდიოდა, რომ ლოდინს აზრი არ ჰქონდა. კიბეებზე ავირბინე, გული ამოვარდნაზე მქონდა. პალატის..... უკანმოუხედავად გავიქეცი, ვერც კი შევამჩნიე იქ მყოფი ჩემი სხვა მეგობრები. პალატი..... ყველა გამოეშვათ, საოპერაციოს.... აპირებდნენ პაციენტის წაყვანას. იმედს არ ვკარგავდი. უცბად კარი გაიღო და ჩემს მეგობარს მოვკარი თვალი. მანაც დამინახა, აქეთ.... იყურებოდა, სიხარულს ვერ მალავდა. მივხვდი, რომ ეს ერთი წუთი მისთვის ძალზე მნიშვნელოვანი იყო. მეც ბედნიერი ვიყავი.

1.9. შეავსეთ უჯრები და უპასუხეთ კითხვას რა?

N	რას იზამს?	რა?
	განასკვავს →	განასკვა
1	განახორციელებს →	
2	განაცხადებს →	

3	განათავისუფლებს →	
4	განაცვიფრებს →	
5	განკურნავს →	
6	განამტკიცებს →	
7	განიკითხავს →	
8	განიზრახავს →	

1.10. ააგეთ წინადადებები მოცემული წყვილებით:

ნიმუში: სამსახურში ... შენი განკურნების ამბავი რომ შევიტყვე, ძალიან შევწუხდი.

[შენი განკურნების]

1.
[ექიმის განცვიფრება]
2.
[ავადმყოფის განკითხვა]
3.
[სიტყვით განმტკიცება]
4.
[მედიკოსთა განცხადება]
5.
[პაციენტის განზრახვა]

მედიცინის სამი ძირითადი დარგი

2.1. ტექსტიდან მიღებული ინფორმაციის მიხედვით შეავსეთ ცხრილი:

სიტყვა	მისი მნიშვნელობა
1.	თერაპიაში დასაქმებული სპეციალისტი
2.	სამეანო გუნდის ერთ-ერთი ძირითადი ფიგურა
3.	ბავშვის გაჩენის პროცესი
სკალპელი	4.
ფიზიოლოგიური პროცესი	5.

2.2. მიუთითეთ სწორია თუ არასწორი, აღნიშნეთ ✓-ით!

N		სწორი	არასწორი
	თერაპიაში დასაქმებულ სპეციალისტებს „თერაპევტებს“ უწოდებენ.	✓	
1	უსისხლო ოპერაციის შემთხვევაში ხდება კანისა და ქსოვილების პინცეტით დაჩხვლეტა.		
2	ოპერაცია შეიძლება იყოს სისხლიანი და უსისხლო, ღია და დახურული, ზრდასრული და ახალგაზრდული.		
3	თერაპევტებს საავადმყოფოსა და ამბულატორიაში მისული ავადმყოფების მოვლაში ეხმარებიან ზოგადი პროფილის მედდები.		
4	ქირურგია ფრანგული სიტყვაა და ნიშნავს მოძალადეს.		
5	ქირურგიული ოპერაციების დროს იყენებენ სკალპელს.		
6	თერაპევტები სხვადასხვა ტიპის დაავადებებს დიფერენცირების გარეშე მკურნალობენ.		
7	მეანობა მედიცინის დარგია, რომელიც გულსისხლძარღვთა ფუნქციებს სწავლობს.		

8	ძველი თაობის შეხედულებით, ბებიაქალი მშობიარე ქალს ექიმზე უკეთ უვლის.		
9	თერაპევტები ძირითადად მედიკამენტებით მკურნალობენ.		
10	კარდიოლოგია მედიცინის ყველაზე ფართო და მნიშვნელოვანი დარგია.		
11	თერაპევტები მჭიდროდ თანამშრომლობენ ფარმაცევტებთან.		
12	ქირურგიული ოპერაცია საოპერო გუნდის დახმარებით ტარდება.		
13	მშობიარობა ფიზიოლოგიური პროცესია.		
14	ზოგადი პროფილის ქირურგები სხვადასხვა სახის ოპერაციებს აკეთებენ.		

2.3. მიუსადაგეთ ჩამოთვლილი სიტყვები [1-5] მათთან აზრობრივად დაკავშირებულ კონტექსტებს [ა-ე]:

ნიმუში: ქსოვილიბ..... ბ. აქ: აგებულებითა და ფუნქციებით მსგავსი უჯრედების ერთიანობა.

1. პრევენცია
2. ფიზიოლოგიური პროცესი
3. სკალპელი
4. ჩასახვა
5. სამედიცინო პროფილი

- ა. განაყოფიერების პროცესი.
- ბ. სამედიცინო მიმართულება, განხრა.
- გ. წინასწარი ღონისძიებები რაიმე არასასურველი მოვლენის თავიდან ასაცილებლად.
- დ. ქირურგიული ოპერაციის ჩასატარებელი იარაღი.
- ე. ორგანიზმში მიმდინარე სასიცოცხლო პროცესი.

2.4. უპასუხეთ კითხვას როგორ? და შეავსეთ შესაბამისი უჯრები:

N		როგორ?
	წესის მიხედვით →	წესისამებრ
1	თქვენ მსგავსად →	
2	შეხედულების მიხედვით, მის მსგავსად →	
3	ჩვეულების მიხედვით, მის მსგავსად →	
4	დანიშნულება მიხედვით, მის მსგავსად →	
5	ჩემ მსგავსად →	
6	სურვილის მიხედვით, მის მსგავსად →	

2.5. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული წყვილები:

ნიმუში: ხომ ხედავ, ...დაპირებისამებრ მოვედი.... და არ დავაგვიანე. [დაპირებისამებრ მოსვლა]

1. მხოლოდ შეუძლია ადამიანს ავადმყოფობა დაამარცხოს. [ჩემებრ ბრძოლა]
2. საავადმყოფოს სადავო საკითხი. [შეხედულებისამებრ გადაწყვეტა]
3. ექიმმა ავადმყოფი. [წესისამებრ გამოკვლევა]
4. თერაპევტის მიერ შედგენილ ჩემი მკურნალობის გრაფიკს
[დანიშნულებისამებრ შესრულება]
5. შენ ხომ საკუთარი ჯანსაღი ცხოვრების წესს. [სურვილისამებრ არჩევა]

2.6. აავსეთ წინადადებები მოცემული წყვილებით:

ნიმუში: თერაპევტები, თავისი პროფესიიდან გამომდინარე, ...ფარმაცევტებთან თანამშრომლობენ....
[ფარმაცევტებთან თანამშრომლობა]

1.
[ქირურგის გადაწყვეტილება]

2.
[საავადმყოფოს პროფილი]
3.
[სხვა დარგები]
4.
[ფიზიოლოგიური პროცესი]
5.
[ქსოვილების გაკვეთა]
6.
[დაავადებათა მკურნალობა]

2.7. ა) პირების მიხედვით შეცვალეთ ზმნები: *უმკურნალია, შეუსწავლია, დაუმუშავებია, დაუმზადებია.*

ნიმუში: *ახლანდელი*

წარსული

მე ვამზადებ	ჩვენ ვამზადებთ	მე დავამზადე	ჩვენ დავამზადეთ
შენ ამზადებ	თქვენ ამზადებთ	შენ დაამზადე	თქვენ დაამზადეთ
ის ამზადებს	ისინი ამზადებენ	მას დაუმზადებია	მათ დაუმზადებიათ

1.

ახლანდელი

წარსული

მე ვმკურნალობ	ჩვენ	მე მიმკურნალია	ჩვენ
შენ	თქვენ	შენ	თქვენ
ის	ისინი	მას	მათ

2.

	ახლანდელი	წარსული	
მე ვსწავლობ	ჩვენ	მე შემისწავლია	ჩვენ
შენ	თქვენ	შენ	თქვენ
ის	ისინი	მას	მათ

3.

	ახლანდელი	წარსული	
მე ვამუშავებ	ჩვენ	მე დამიმუშავებია	ჩვენ
შენ	თქვენ	შენ	თქვენ
ის	ისინი	მას	მათ

2.8. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით ზმნები: უმკურნალა, შეუსწავლია, დაუდგენია, განუხორციელებია, ჩამოუყალიბებია, დაუმარცხებია, გამოუჩენია.

1. ბებიაქალს მშობიარის მდგომარეობა გულმოდგინედ
2. ავადმყოფს დიდი რწმენით თავისი დაავადება
3. ამბობენ, რომ ამ ექიმს პაციენტის მიმართ დიდი ყურადღება
4. ნანას დიდხანს არ
5. ქირურგს გამოკვლევების მიხედვით, ავადმყოფის ორგანიზმში პათოლოგიური პროცესები
6. ჯანმრთელობის სამინისტროს რეფორმები ჯერ არ, რადგან ჯანდაცვის სისტემა ამისათვის მოუმზადებელი იყო.
7. ექიმთა ბრიგადას ოპერაციის განხორციელების გეგმა უკვე

2.9. ააგეთ წინადადებები სიტყვებით: *რა თქმა უნდა; რასაკვირველია.*

ნიმუში: მედიცინა, რასაკვირველია, მუდმივად ვითარდება.

რა თქმა უნდა, ფიზიოლოგიური პროცესების სწორი მიმდინარეობა განსაზღვრავს ადამიანის ჯანმრთელობას.

1.
2.
3.
4.

2.10. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით სიტყვები: *ისე...., როგორც; ან: როგორც, ისე... .*

ნიმუში: გინეკოლოგმაისე.... ამშობიარა ქალი,როგორც..... მდგომარეობა მოითხოვდა.

1. პაციენტის ორგანიზმში ფიზიოლოგიური პროცესი მიმდინარეობდა, მკურნალობით იყო განსაზღვრული.
2. მოქმედებდა საოპერაციო მედდა, ქირურგს სურდა.
3. ეს ქირურგი ოსტატურად კვეთს სკალპელით პაციენტს, კარგი მხატვარი ფუნჯის მოსმით ქმნის საუკეთესო ნახატს.
4. მუშაობენ ზოგადი პროფილის მედდები, თერაპიული განყოფილების სრულუფლებიანი წევრები.
5. ნეიროქირურგი გადაწყვეტს, ჩვენც ვიმოქმედებთ.
6. მკურნალობის დაწყება, შენ გსურს, არ შეიძლება.
7. მედიცინის დარგებია დიფერენცირებული, საავადმყოფოებიც არის დაყოფილი.
8. ავადმყოფი სუნთქავდა, პულმონოლოგი მოითხოვდა.
9. ექიმო, მირჩიეთ, მოვიქეცი.
10. მისი ავადმყოფობა განვიცადე, საკუთარი.

პალიატიური მკურნალობა და ჰოსპისი

3.1. ტექსტიდან მიღებული ინფორმაციის მიხედვით შეავსეთ ცხრილი:

სიტყვა	მისი მნიშვნელობა
1.	სალოცავად მიმავალი მორწმუნე, მოხეტიალე მლოცველი, უცხო მგზავრი
2.	სპეციალიზირებული სამედიცინო დახმარება იმ ადამიანებისათვის, რომლებიც მძიმე, ქრონიკული, ხშირად უკურნებელი სენით არიან დაავადებულნი
3.	დაავადების ხანგრძლივი ან მუდმივი ფორმა
ჰოსპისი	4.
ჰოსპისური მზრუნველობა	5.

3.2. მიუთითეთ სწორია თუ არასწორი, აღნიშნეთ ✓-ით!

N		სწორი	არასწორი
	პალიატიური მკურნალობა უტარდებათ მძიმე, ქრონიკული, ხშირად უკურნებელი სენით დაავადებულებს.	✓	
1	მსოფლიოში პირველი ჰოსპისები მე-20 საუკუნეში გაჩნდა.		
2	თავდაპირველად ჰოსპისები განკუთვნილი იყო ექიმებისათვის, დეპუტატებისა და გამგებლებისათვის.		
3	პალიატიური მზრუნველობის მიზანია, შეუმსუბუქოს ავადმყოფებს დაავადების სიმძიმე, მოუხსნას ტკივილი და დაეხმაროს მათ სტრესის დაძლევაში.		
4	ჰოსპისი განკუთვნილი იყო პილიგრიმებისთვისაც, რომლებიც საავადმყოფოში დარაჯებად მუშაობდნენ.		
5	თანამედროვე ჰოსპისური მზრუნველობის პრინციპები ჩამოყალიბდა 1967 წელს.		
6	ჰოსპისური მზრუნველობა ეს არის საგანმანათლებლო სისტემა.		

7	ჩვენი საკრებულოს თავმჯდომარე ავადმყოფის მოვლის წესებს მისი ოჯახის წევრებსაც ასწავლის.		
8	პალიატიური დახმარება მიმდინარეობს ჰოსპისებში.		
9	ჰოსპისური მზრუნველობის პრინციპები ცხოვრების განვითარებასთან ერთად იხვეწება.		
10	ჰოსპისური მზრუნველობის მიზანია ოფისებში მომუშავე ადამიანების მოვლა.		
11	ჰოსპისური მზრუნველობის საქმეს სათავეში უდგანან სპეციალურად მომზადებული კრიმინალური ავტორიტეტები.		
12	სპეციალურად მომზადებული მედდები დანარჩენ მედპერსონალთან ერთად უზრუნველყოფენ პაციენტის პალიატიურ მკურნალობას.		
13	თანამედროვე ჰოსპისური მზრუნველობა გულისხმობს პაციენტებზე ზრუნვას არა მარტო სპეციალიზირებულ სკოლებში, არამედ – სუპერმარკეტებში.		

3.3. მიუსადაგეთ ჩამოთვლილი სიტყვები [1-6] მათთან აზრობრივად დაკავშირებულ კონტექსტებს [ა-ვ]:

ნიმუში: ადგილის დაკავებაბ.....

ბ. აქ: კონკრეტულ თანამდებობაზე მუშაობა.

1. ქრონიკული
2. ჰოსპისური მზრუნველობა
3. მდგომარეობის გაუმჯობესება
4. მზრუნველობამოკლებული
5. საგანმანათლებლო
6. პალიატიური მკურნალობა

ა. პაციენტებზე ზრუნვა არა მარტო სპეციალიზირებულ დაწესებულებაში, არამედ – ბინაზეც.

ბ. ვისთვისაც სათანადოდ არ ზრუნავენ, არ უვლიან.

გ. სასწავლო, საადმრდლო.

დ. ხანგრძლივი, მუდმივი, რაც დიდხანს გრძელდება.

ე. სპეციალიზირებული სამედიცინო დახმარება მძიმე, ქრონიკული, ხშირად უკურნებელი სენით დაავადებულებისთვის.

ვ. მდგომარეობის უკეთესობისკენ წასვლა.

3.4. უპასუხეთ კითხვას ვინ? და შეავსეთ გამოტოვებული ადგილები:

ნიმუში: ვინ არის ის, ვინც ამღვევს?
.....მზღვეველი.....

1. ვინ არის ის, ვინც რაიმეს იცავს?
.....
2. ვინ არის ის, ვინც რაიმეს აწარმოებს?
.....
3. ვინ არის ის, ვინც რაიმეს ალაგებს?
.....
4. ვინ არის ის, ვინც რაიმეს ასწავლის?
.....
5. ვინ არის ის, ვინც რაიმეს თესავს?
.....
6. ვინ არის ის, ვინც პასუხს აგებს?
.....
7. ვინ არის ის, ვინც სხვას რჩევას აძლევს?
.....
8. ვინ არის ის, ვინც ვინმეს შველის?
.....

3.5. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული სიტყვა ან წყვილი:

ნიმუში: ... ავადმყოფის მომვლელი... თავისი საქმე კარგად შეასრულა. [ავადმყოფის მომვლელი]

1. ქარხანამ დღეს ახალი პრეპარატი გამოუშვა. [მედიკამენტების მწარმოებელი]
2. კლინიკაში მისული მნახველები საავადმყოფოს პაციენტთან შესვლას სთხოვდნენ. [მცველი]
3. იცი, რას გეტყვი? მაგ უთხარი, პალატები კარგად დაასუფთავოს. [დამლაგებელი]

4. მეც მინდა თქვენი ლექციებზე დასწრება. [ქირურგის მასწავლებელი]
5. ადამიანმა ანაზღაურებაზე არ უნდა იფიქროს. [სიკეთის მთესველი]
6. სამედიცინო შენ არ გამომადგები! [საქმის მრჩეველი]
7. შეგახსენებთ, საავადმყოფოს გამართულ მუშაობაზე ყველაფერი უნდა იცოდეს. [პასუხისმგებელი პირი]
8. წელს ამ საკმაოდ ბევრი ადამიანი სიკვდილს გადაარჩინა. [მაშველი]
9. ჩვენმა საკმაოდ კარგი პირობები შემოგვთავაზა. [სამედიცინო მზღვეველი]
10. ადამიანებმა უკმაყოფილება გამოთქვეს გასართობ ადგილებში მოწვევის აკრძალვის გამო. [თამბაქოს მწვეველი]

3.6. გაასწორეთ შეცდომები:

ნიმუში: მსოფლიო ჯანდაცვას ჩვენს მიმართ პრეტენზიები არ აქვს.

.....ჩვენ მიმართ

1. პათივცემულო ექიმო, თქვენს მიმართ საყვედური არ მეთქმის..
.....
2. იცი, რაა? შენს მიმართ გული გამიცვიდა.
.....
3. ექიმთა ბრიგადამ თქვენს მიმართ საყვედური გამოთქვა.
.....
4. საავადმყოფოს ადმინისტრაციამ არ გაითვალისწინა თხოვნა და ჩვენს მიმართ მკაცრი ზომები მიიღო.
.....

5. გავიგე, ჩემს მიმართ უარყოფითად ხართ განწყობილი.

.....

3.7. ააგეთ წინადადებები მოცემული წყვილებით:

ნიმუში: ჩვენი საავადმყოფოს ექიმების მიმართ საყვედურები არ მიიღება!

1.
[ჩვენ მიმართ]

2.
[მათ მიმართ]

3.
[პედიატრების მიმართ]

4.
[ჯანდაცვის მინისტრის მიმართ]

5.
[პაციენტის მიმართ]

3.8. დააკვირდით შესიტყვებებს და მათი დახმარებით ააგეთ წინადადებები:

*ენა დაება _ ენა აუბორძიკდა, ნაწყვეტ-ნაწყვეტ ალაპარაკდა.
ენა დაიმოკლა _ ნაკლები, ცოტა ილაპარაკა; ან: სულ გაჩუმდა.
ენას კბილი დააჭირა _ ხმა აღარ ამოიღო, ხმა გაკმინდა.
ენა მუცელში ჩაუვარდა _ ხმა ვეღარ ამოიღო [შიშის ან სხვა განცდის გამო].*

ნიმუში: მომხსენებელს ენა მუცელში ჩაუვარდა, როცა ქირურგიის წამყვანმა პროფესორმა პროტესტის ნიშნად დატოვა დარბაზი.

1.
[ენა დაიმოკლე]

2.
[ენა დაება]

3.

[ენას კბილი დააჭირა]

4.

[ენა მუცელში ჩაუვარდა]

3.9. წაიკითხეთ ტექსტი და გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით ნასწავლი შესიტყვებები:

სოფელ დიღმის ჰოსპისში, სადაც მძიმე, ქრონიკული და უკურნებელი სენით დაავადებული ბავშვები მკურნალობენ, ექიმები განსაკუთრებული სითბოთი და მზრუნველობით გამოირჩევიან. პატარებს უხარიათ იქ მისვლა, რადგან ყველა სიყვარულით ხვდება, უღიმის, თანაც სიურპრიზებიც ელოდებათ.

ერთხელ, პატარა თამუნას სანახავად დეიდა და დეიდაშვილი, ნიკა, მივიდნენ. ბიჭმა მოინდომა იქაურობის დათვალიერება. ჰოსპისის პატარა პაციენტებმა უცხო ბავშვი რომ დაინახეს, სიხარულით შემოეხვივნენ, მასთან თამაში უნდოდათ. ნიკამ მათკენ ნაბიჯი გადადგა, მაგრამ უცბად დედის ხელი იგრძნო მხარზე. „არ მიხვიდე ახლოს“ - უთხრა ქალმა. „რატოლომმ?“ - ..
 ნიკას და დედას გაკვირვებულმა შეხედა. „.....
 და არ შემეპასუხო. აქ ყველა ავადაა, ზოგს კი უკურნებელი სენი სჭირს. „რამე არ გადაგედოს“, - მკაცრად და გარკვევით უთხრა დედამ. უცბად ჟრიამული შეწ ყდა და სიჩუმე ჩამოვარდა. პატარა პაციენტებმა თურმე გაიგეს ნიკას დედის სიტყვები და
 ნინო ექიმმა უხერხული მდგომარეობა გამოასწორა და სტუმრებს უთხრა, რომ პატარების დაავადებები გადამდები არ იყო. ნიკამ უცბად ხელები გაშალა და თავისთან ახლოს მდგომ ბავშვს ჩაეხუტა, ყველას მოეფერა. ნიკას ქცევამ პატარები გაახარა და მხიარულმა შეძახილებმა იქაურობა გამოაცოცხლა.

- მკაცრი** – აქ: მტკიცედ მომთხოვნი.
- გარკვევით** – გასაგებად, გამოკვეთილად.
- ჩამოვარდა** – დამყარდა, გამეფდა.
- ჟრიამული** – ხმაური (უპირატესად მხიარული).
- უხერხული** – შეუფერებელი, უადგილო.
- სიურპრიზი** – აქ: მოულოდნელი საჩუქარი.

თავი IV

მედიცინის მთავარი მიმართულებები

1. ტექსტიდან მიღებული ინფორმაციის მიხედვით შეავსეთ ცხრილი:

სიტყვა	მისი მნიშვნელობა
1.	სწავლობს ალერგიულ დაავადებებს, მათს პროფილაქტიკასა და მკურნალობას.
1.	თერაპიის სახელწოდება აშშ-ში, დასავლეთ ევროპასა და სხვა ქვეყნებში.
1.	სწავლობს ფიზიკულტურისა და სპორტის გამაჯანსაღებელ მოქმედებას ადამიანის ორგანიზმზე.
2.	შეისწავლის თირკმლის დაავადებებს.
1.	სწავლობს სიმსივნეებსა და მათი მკურნალობის მეთოდებს.

2. მიუთითეთ სწორია თუ არასწორი, აღნიშნეთ ✓-ით.

N		სწორი	არასწორი
	მედიცინა სამ მთავარ მიმართულებად ჩამოყალიბდა. ესენია: თერაპია, ონკოლოგია, კარდიოლოგია.		✓
1	თერაპიას დასავლეთ ევროპაში, აშშ-სა და სხვა ქვეყანებში შინაგან ან ზოგად მედიცინას უწოდებენ.		
2	სპორტული მედიცინა სწავლობს ფიზიკულტურისა და სპორტის გავლენას ადამიანის ორგანიზმზე.		
3	თანამედროვე თერაპიაში სხვადასხვა მიმართულება არ განვითარდა.		
4	ძველად ქირურგიას საქართველოში დასტაქრობა ეწოდებოდა.		
5	ძველად ქირურს ალქიმიკოსი ეწოდებოდა.		

6	შუასაუკუნეებში ორსულ და მშობიარე ქალებზე ძირითადად ბებიაქალები ზრუნავდნენ.		
7	ქირურგია განსაკუთრებით მე-17 საუკუნეში განვითარდა.		
8	თანამედროვე ქირურგიული მიმართულების სპეციალობებია: ზოგადი ქირურგია, გულ-სისხლძარღვთა ანუ კარდიოქირურგია, ნეიროქირურგია და სხვ.		
9	რენიმაცია, სპორტული მედიცინა, ნეფროლოგია და სხვ. თანამედროვე თერაპიის სპეციალობებია.		
10	სპორტული მედიცინა სწავლობს გულსისხლძარღვთა დაავადებებს და მათი მკურნალობის მეთოდებს.		
11	რენიმაცია ავადმყოფის კრიზისული მდგომარეობიდან გამოყვანას ახორციელებს.		
12	პალიატიური მზრუნველობა უძველეს პერიოდში წარმოიშვა.		
13	პალიატიური მზრუნველობის სფეროში წამყვანი როლი თერაპევტებს უკავიათ.		
14	ონკოლოგია სწავლობს სიმსივნეებსა და მათი მკურნალობის მეთოდებს.		
15	ქირურგია განსაკუთრებით მე-19 საუკუნეში განვითარდა, როდესაც დაიწყო ფსიქიატრიის, ანუ გაუტკივარების მეცნიერული შესწავლა.		

3. დაუსვით კითხვა და გამოყავით, რა აქვს საერთო ჩამოთვლილ სიტყვებს:

ნიმუში: *სულგრძელობა, მზრუნველობა, თანაგრძნობა.*

პასუხი:რა?ობა.....

1. კაცთმოყვარება, წესიერება, პატიოსნება.

პასუხი:

2. სამინისტრო, სამოქალაქო, საავადმყოფო.

პასუხი:

3. კარდიოლოგიური, კლინიკური, ფიზიოლოგიური.

პასუხი:

4. ქირურგიული, ფსიქიატრიული, ტერიტორიული.

პასუხი:

მადლიცინა

5. მოპაექრე, მონაწილე, მოსაუბრე.

პასუხი:

6. ზრდილობიანი, უნარიანი, ჭკვიანი.

პასუხი:

7. უსამართლო, უგონო, უაზრო.

პასუხი:

8. გარემოებისამებრ, შეხედულებისამებრ, ბრძანებისამებრ.

პასუხი:

9. მნახველი, მრჩეველი, მზღვეველი.

პასუხი:

4. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული სიტყვა:

ნიმუში: წითელი ჯვრის საავადმყოფოშიმკურნალობას..... პროფესიონალები ახორციელებენ.
[მკურნალობა]

1. ჰოსპისურმა ბევრ ადამიანს შეუმსუბუქა სულიერი და ფიზიკური მდგომარეობა.
[მზრუნველობა]
2. გივი ექიმი ყოველთვის გამოირჩეოდა თავისი [პატიოსნება]
3. ჩვენი ქორუგების საფუძველი დაულაღავი შრომაა. [წარმატება]
4. განმყოფილებამ დღეს ბევრი პაციენტი მიიღო. [კარდიოლოგიური]
5. საავადმყოფოში პაციენტებს გულთბილად ეპყრობიან. [ფსიქიატრიული]
6. პედიატრთა კონფერენციის ერთ-ერთმა საინტერესო მოხსენება წაიკითხა.
[მონაწილე]
7. და გონიერ ექიმს მხედველობიდან არაფერი გამორჩება. [ჭკვიანი]
8. ეს ჰოსპიტალი საბურთალოს ეკუთვნის. [ტერიტორიული]
9. მკურნალობამ პაციენტი ქორურგიული ოპერაციისგან იხსნა. [თერაპიული]
10. რეანიმაციულ განყოფილებაში არ უშვებენ. [მნახველი]

5. ებიანი მრავლობითის ფორმები შეცვალეთ თანიანით:

ნიმუში: ექიმების გადაწყვეტილებით ოპერაცია რამდენიმე დღით გადაიდო.
....ექიმთა გადაწყვეტილებით..... ოპერაცია რამდენიმე დღით გადაიდო.

1. პედიატრების გამოცდილებამ პატარა გოგონას სიცოცხლე შეუნარჩუნა.

.....

2. მეანების საქმიანობით მშობიარე ქალებისთვის ბევრი პრობლემა გვარდება.

.....

3. თბილისის კლინიკების უმეტესობა თანამედროვე აპარატურითაა აღჭურვილი.

.....

4. დღეს პაციენტების მოთხოვნებს ყველა კლინიკა ითვალისწინებს.

.....

5. სადამღვევო კომპანიების საქმიანობა თანდათან უფრო იხვეწება.

.....

6. ჯანდაცვის სამინისტროს მუშაკების წარმატება პრემიით ანაზღაურდა.

.....

7. ამ პაციენტის მკურნალობისათვის ექიმების კონსულტაციაა აუცილებელი..

.....

8. პალიატიური მკურნალობისას ავადმყოფებისათვის დაავადებების შემსუბუქება ხდება.

.....

9. ექიმების უფლება-მოვალეობები მკაცრად არის განსაზღვრული.

.....

10. ფსიქიატრიული საავადმყოფოების რიცხვი თბილისში შემცირდა.

.....

6. უპასუხეთ კითხვებს მოცემული სიტყვების მიხედვით:

ნიმუში: რამდენ ხანს მოგიწევთ მკურნალობა?

.... ორ კვირას [ორი კვირა]

1. რამდენი ხანია, რაც თავს ცუდად გრძნობთ?

..... [ერთი თვე]

2. რამდენ ხანს გაგრძელდა ოპერაცია?

..... [სამი საათი]

3. როდინდელ ამბავს იხსენებთ?

..... [მარშანდელ]

მადიციონა

- 4. ექიმო, იცით, **რამდენი ხნის წინ** ჩავიტარე მკურნალობა?
..... [ორი წელი]
- 5. **რამდენი ხანია**, რაც ნევროპათოლოგთან მიღებას ელოდებით?
.....[ნახევარი საათი]
- 6. **როდინდელმა** ტკივილმა იჩინა თავი ?
..... [შარშანდელი]
- 7. როგორ ფიქრობთ, **როდინდელ** გამოკვლევებს უნდა ვენდოთ?
..... [გუშინდელი]
- 8. ჯერ კიდევ გასარკვევია, **რამდენი ხანია**, რაც პაციენტს შეუწყდა მკურნალობა?
..... [ორი კვირა]

**7. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული ზმნები; უპასუხეთ კითხვას რას შვრებოდეს?
ნიმუში: ექიმი მოთმინებას არასდროს არ უნდაკარგავდეს..... . [კარგავს]**

- 1. პაციენტი ექიმის დანიშნულებას ზუსტად უნდა [ასრულებს]
- 2. მედიკოსი ავადმყოფის ნდობას ბოროტად არ უნდა [იყენებს]
- 3. ქირურგი ჭრილობას გულმოდგინედ უნდა [ამუშავებს]
- 4. სასარგებლო რჩევები ერთმანეთს არ უნდა [უპირისპირდება]
- 5. ვფიქრობ, ექიმი პაციენტისგან არაფერს არ უნდა [მაღავს]
- 6. ფსიქოლოგი თავის კონსულტაციებს დროზე ადრე არ უნდა [ამთავრებს]
- 7. პაციენტი ექიმისადმი მადლიერებას ყოველთვის უნდა [გამოხატავს]
- 8. დამლაგებელი პალატებს გულმოდგინედ უნდა [ასუფთავებს]

**8. დაუსვით კითხვები წინადადებებში მოცემულ ზმნებს:
ნიმუში: საავადმყოფოში მნახველებს ნებისმიერ დროს არ უშვებენ.
.....რას შვრებიან?.....**

- 1. ექიმმა მთელი ცხოვრება საკუთარ თავზე უნდა **იმუშავოს**.
.....
- 2. კლინიკის ექიმები ერთმანეთთან **თანამშრომლობდნენ**.
.....

3. თერაპეტი თავის დანიშნულებას ხელმოწერით ადასტურებს.

.....

4. ძალიან მიჭირს, მაგრამ მკურნალობას გავაგრძელებ.

.....

5. დღეს ბავშვი გამოკვლევებზე არ წამიყვანია.

.....

6. ჯანმრთელი ადამიანი შუა დღისას არ უნდა იღვიძებდეს.

.....

7. ნევროპათოლოგმა პაციენტის ჩივილები ყურადღებით მოისმინა.

.....

8. ამ პაციენტს ოჯახის ექიმის მიმართვა არ წარმოუდგენია.

.....

9. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული ზმნები:

ნიმუში: სასწრაფო დახმარება შეუსვენებლად ...მუშაობს..... [მუშაობა; რას შვრება?]

1. დღეს კარდიოქირურგმა ურთულესი ოპერაცია [გაკეთება; რა ქნა?]
2. ამ პაციენტის ბედი ექიმებმა დღეს უნდა [გადაწყვეტა; რა ქნან?]
3. დიდი ხნის ფიქრის შემდეგ მამა ჰოსპისში [მოთავსება; რა ვქენი?]
4. პაციენტმა მკურნალის გარეშე სახვევები. [მოსხნა; რა ქნა?]
5. ამ ოპერაციის დასაფინანსებლად დაზღვევას [გამოყენება; რას ვიზამ?]
6. ნინო თავის დაავადებას თუ არ , მისი მდგომარეობა გართულდება. [გამოკვლევა; რას იზამს?]
7. ჩემს მეგობარს ტრავმატოლოგები დიდხანს [გასინჯვა; რას შვრებოდნენ?]
8. აუცილებელია, სხვა დარგის ექიმებთან [თანამშრომლობა; რა უნდა ქნა?]

10. ა) უპასუხეთ კითხვას რა უქნია?

ნიმუში: ამზადებს _ ... მოუმზადებია...

1. მოქმედებს	—		6. გამოასწორებს	—	
2. აკეთებს	—		7. შეასრულებს	—	
3. მოათავსებს	—		8. ახველებს	—	
4. განამტკიცებს	—		9. ატყობინებს	—	
5. დაამშვიდებს	—		10. იმსჯელებს	—	

ბ) ააგეთ წინადადებები ზმნებით: გაუკეთებია, მოუმზადებია, გამოხმაურებია, დაუწვევიათ.

1.
2.

- 3.
- 4.

11. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული სიტყვები:

- ა) ის, რომელიც // ის....., რომლებიც.....
- ბ) თუ....., მაშინ // მაშინ, თუ.....
- გ) ისე, როგორც..... // როგორც, ისე.....

ნიმუში: ...თუ ოპერაცია წარმატებით დასრულდა, **მაშინ** შემდგომ ეტაპზე უნდა იბრუნო...

- 1. პაციენტმა მოავარა ყველაფერი, სურდა.
- 2. არ გამოიყოფენ ცალკე პალატას, სხვა კლინიკაში წავალ.
- 3. შეიძლება მკურნალობის დაწყება, ყველა გამოკვლევას ჩაიტარებთ.
- 4. მედიკამენტები, დაგინიშნეს, ძვირი ღირს.
- 5. ექიმები გადაწყვეტენ, უნდა მოიქცე.
- 6. ვაკეთებ ოპერაციებს, ჩემი პროფესორი.
- 7. მიხარია საავადმყოფოდან გამოწერა, პატარა ბავშვს.
- 8. ექიმი, ჰიპოკრატეს ფიცი დაარღვია, დაისჯება.
- 9. სასწრაფო დახმარებას არ გამოიძახებ, მდგომარეობა გართულდება.
- 10. სწორია დანიშნულება, ავადმყოფს განკურნავს.

ანტონიმები
 პაციენტის სიცოცხლეს **ახანგრძლივებს** – პაციენტის სიცოცხლეს **ამცირებს**

12. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მითითებული სიტყვები: *წინააღმდეგ, გარდა, გამო, ნაცვლად, შესახებ, მიმართ.*

ნიმუში: თქვენ ...გამო..... დღეს ოპერაცია გადაიდო.

- 1. ამ ექიმის ბევრი კარგი მსმენია.
- 2. თქვენი უპასუხისმგებლობის ავადმყოფი კინალამ გარდაიცვალა.
- 3. ჯანდაცვის სამინისტროს ყველაფერს კომპიუტერიდან გაიგებ.
- 4. ჩვენი მედლების მადლობის წერილებია შემოსული.
- 5. იმის , რომ ექიმთან წახვიდე, კომპიუტერული თამაშებით ერთობი.
- 6. ექიმთა გადაწყვეტილების სჯობს, არ იმოქმედო.
- 7. ამ პედიატრის დამოკიდებულება შემეცვალა.
- 8. ჩემ სხვებიც ელოდებიან თერაპევტთან ვიზიტს.

13. შესიტყვებები შეცვალეთ სინონიმით:

ნიმუში: პაციენტმა გული გაიმაგრა.

ნიშნავს:პაციენტმა გული გაიმხნევა.....

1. ექიმს ავადმყოფის მიმართ გული მოუღბა.

ნიშნავს:

2. ნინომ მეგობარს გული გადაუშალა.

ნიშნავს:

3. ჩემს მასწავლებელს სიჩქარისაგან გული ამოუვარდა.

ნიშნავს:

4. მედდის მზღუნველობამ ხელი შეუწყო პაციენტის განკურნებას.

ნიშნავს:

5. ნანამ ენას კბილი დააჭირა.

ნიშნავს:

6. ექიმის მკაცრი საუბრის გამო ენა მუცელში ჩაუვარდა.

ნიშნავს:

შუალედური შემოწმების ტესტი

1) გაიაზრეთ ტექსტი:

(6 ქულა)

ნინო ახალგაზრდა დედაა. არჩილი მისი პირველი შვილია. მთელ ოჯახს აქვს სამედიცინო დაზღვევა. ნინოს არჩილი ხშირად დაჰყავს ექიმთან შემოწმებაზე. ბავშვი სრულიად ჯანმრთელია. ერთ საღამოს არჩილს მაღალი სიცხე მისცა. ბავშვი მთლად გაწითლდა. ნინომ დაზღვევის ცხელ ხაზზე დარეკა. მას დაწვრილებით გამოჰკითხეს პაციენტის მდგომარეობა და ასაკი. დაზღვევამ ნინოსთან პედიატრიული სასწრაფო დახმარება გამოგზავნა. პედიატრმა ბავშვს ფილტვები ფონენდოსკოპით გაუსინჯა, ყელში ჩახედა სპეციალური ხის ფირფიტით, შეუმოწმა ყურები, მუცლის ღრუ და დედა დაამშვიდა. ბავშვს სერიოზული არაფერი სჭირდა, ჰქონდა გრიპის ვირუსი, რომელიც რამდენიმე დღეში გაუვლიდა. ექიმმა ბავშვს მკურნალობა დაუნიშნა; დედას ურჩია, რომ გართულების შემთხვევაში კვლავ გამოეძახებინა ექიმი.

უპასუხეთ კითხვებს:

1. რა სახის სამედიცინო უზრუნველყოფა აქვს ნინოს მთელ ოჯახს?

.....

2. რისთვის დაჰყავს ნინოს ექიმთან შვილი?

.....

3. რა სიმპტომები ჰქონდა არჩილს, როცა ავად გახდა?

.....

4. რა მოიმოქმედა დედამ შვილის დასახმარებლად?

.....

5. რატომ გამოიძახა დაზღვევამ ნინოსთან პედიატრი და არა სხვა ექიმი?

.....

6. როგორ გასინჯა პედიატრმა არჩილი?

.....

2) **თქვენ გაწუხებთ გულის არეში მცირე ტკივილი (ჩხვლეტა). რას აკეთებთ? ჩამოთვლილთაგან აირჩიეთ 4 პასუხი:** **(4 ქულა)**

1. ეწერებთ გასტროენტერელოგთან ვიზიტზე.
2. მიმართავთ ჯანდაცვის სამინისტროს.
3. მიმართავთ კარდეოლოგ მეგობარს.
4. იძახებთ სასწრაფო დახმარებას.
5. ანასთეზოლოგს სთხოვთ, რომ ტკივილი გაგიყუჩოთ.
6. კონსულტაციას იღებთ ნეიროქირურგისაგან.
7. მიდიხართ პირველადი დაზღვევის ექიმთან.
8. იძახებთ ბინამე უროლოგს.
9. მიდიხართ კარდეოლოგთან.
10. მიდიხართ ალერგოლოგთან.
11. დასახმარებლად ეძახით მეზობელს.
12. ხელშეკრულებას აფორმებთ ექიმთან, რომ მან პაციენტი ხშირად გასინჯოს.

3) **უპასუხეთ კითხვებს ანტონიმების გამოყენებით:** **(7 ქულა)**

ნიმუში: ალერგიის მკურნალობა ძნელია? — არა, ადვილია.....

1. — არჩილის დაავადება განკურნებადია? — არა,
2. — ნინო სპეციალიზირებულ საავადმყოფოში დააწვინეს? — არა, საავადმყოფოში.
3. — ასე რატომ აწვალე, უნდა დაუძიმოთ ავადმყოფობა? — პირიქით, უნდა
4. — ასე ხელს არ უშლით მის გამოჯანმრთელებას? — პირიქით,
5. — ამ საავადმყოფოში სამედიცინო გუნდი შეთანხმებულად მუშაობს? — პირიქით, მგონია, რომ
6. — ლიას ჯანმრთელი ბავშვი შეეძინა? — არა,
7. — ვაჟას ტრადიციული მედიცინის მეთოდებით მკურნალობთ? — პირიქით,

4) ჩასვით ფორმები: შესახებ, მიმართ, წინააღმდეგ, გამო, გარდა: (8 ქულა)

1. საავადმყოფოს მთავარი ექიმის სასამართლოში საქმე აღძრეს.
2. — მამუკა ექიმო, ოპერაციის რამდენიმე კითხვა მინდა დაგისვათ.
3. ონკოლოგიური საავადმყოფოს უსიამოვნო განწყობა მეუფლება.
4. ქირურგთან ვიზიტზე ჩემს სამი პაციენტია ჩაწერილი.
5. ექიმის ავადმყოფობის ოპერაცია გადაიდო.
6. ამ პროფესორის სამედიცინო ჟურნალში დიდი წერილი გამოქვეყნდა.
7. ჩემი სურვილის გამოკვლევები მაინც ჩამიტარეს.
8. პაციენტს რენტგენის ექოსკოპიაც გაუკეთეს.

5) ჩასვით ზმნები სწორი ფორმით: (5 ქულა)

გამოყენება განკურნება გაცოცხლება დამზადება დამკვიდრება

ნიმუში: ექიმი პაციენტს სიცოცხლეს უხანგრძლივებს.

1. ჩვენი პედიატრი მკურნალობის პროცესში განსხვავებულ მეთოდებს
2. გერმანიაში საუკეთესო მედიკამენტები
3. ნინო სპორტული მედიცინის წყალობით სრულიად
4. რენიმატოლოგმა თითქმის მკვდარი პაციენტი
5. პალიატიური მზრუნველობის ცენტრები ამ ბოლო დროს საქართველოშიც

6) შეავსეთ გამოტოვებული ადგილები: (5 ქულა)

თუ , მაშინ ; მაშინ , თუ
ისე , როგორც ; როგორც , ისე

1. გამოჩნდება შედეგი, მკურნალობა სწორად ჩატარდება.
2. ჯანდაცვის სამინისტრომ წარმოაჩინა საქმე, მისთვის იყო მისაღები.
3. პედიატრი გადაწყვეტს, უნდა იმოქმედო.

4. თერაპევტის მკურნალობამ არ გიშველა,
ქირურგს უნდა მიმართო.

5. დაბლვევამ სრულად არ ამინაზლაურა მკურნალობა,
ოპერაციას ვერ გავიკეთებ.

მოსმენა:

ტექსტი: საავადმყოფოს მთავარი ექიმი

7) **მოსმენილი ტექსტის მიხედვით უპასუხეთ კითხვებს:** **(8 ქულა)**

1. ვინ არის ირაკლი?
2. რამდენი წელია, რაც ირაკლი ამ თანამდებობაზეა?
3. რამდენი განყოფილებაა მის საავადმყოფოში?
4. რომელია პირველი განყოფილება?
5. ვის მკურნალობენ მეორე განყოფილებაში?
6. რა ტიპის პაციენტები წვანან მესამე განყოფილებაში?
7. რას ნიშნავს დიაგნოსტიკა?
8. რომელ დღეს იღებს ირაკლი პაციენტებს?

8) **შემოზახეთ სწორი პასუხი:** **(2 ქულა)**

1. რას აკეთებს მთავარი ექიმი ირაკლი პროფესიული მოვალეობის გარდა?
 - ა. აკეთებს ოპერაციებს.
 - ბ. მუშაობს სხვა სამსახურში.
 - გ. ეწევა სპორტულ ცხოვრებას.
 - დ. ორგანიზებას უწევს მთელი საავადმყოფოს მუშაობას.

2. ირაკლი მთავარია ექიმია, მაგრამ კვირაში ერთხელ პაციენტებს მაინც იღებს, რადგან
 - ა. მას ეს ევალება.
 - ბ. მას უყვარს თავისი პროფესია.
 - გ. სხვა ექიმები კარგად ვერ მკურნალობენ.
 - დ. მინისტრის დავალებაა.

მადრიანი

9) კიდევ ერთხელ მოუსმინეთ ტექსტს და მოკლედ აღწერეთ ექიმის სამუშაო დღე (გამოიყენეთ დაახლოებით 40-60 სიტყვა): (10 ქულა)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

თავი V პირველადი სამედიცინო დახმარება

ნაწილი I

რა არის პირველადი სამედიცინო დახმარება

1.1. ტექსტიდან მიღებული ინფორმაციის მიხედვით შეავსეთ ცხრილი:

სიტყვა / შესიტყვება	მისი მნიშვნელობა
1.	ორგანიზმის უნარი, გაუმკლავდეს ცხოვრების თანამდევ სტრესებს, ადაპტირდეს სოციალურ გარემოში.
2.	ღონისძიებათა კომპლექსი, რომლის მიზანია დახმარება აღმოუჩინოს დაზიანებულ ან უეცრად დაავადებულ ადამიანს.
CPR	3.
4.	12-წლიანი განათლების სისტემა; მოიცავს დაწყებით, საბაზისო და საშუალო განათლებას.
5.	გულის კუნთის ნორმალური რითმის აღდგენა (მექანიკური დარტყმით ან მაღალი ძაბვის ელექტრული დენის გატარებით).

1.2. მიუთითეთ სწორია თუ არასწორი, აღნიშნეთ ✓ -ით!

N		სწორი	არასწორი
	ადამიანს პირველადი სამედიცინო დახმარება სასწრაფოს პერსონალმა უნდა აღმოუჩინოს.		✓
1	პირველადი სამედიცინო დახმარება გულისხმობს ქრონიკული დაავადებების მქონე პაციენტისთვის რეანიმაციის ჩატარებას.		
2	პირველადი დახმარება გულისხმობს სიტუაციის მიხედვით ჩატარებულ მრავალ ღონისძიებას.		
3	პირველადი დახმარების დროს განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება ფსიქიატრიული დანიშნულების მედიკამენტების გამოყენებას.		
4	პირველადი დახმარების დროს არაა აუცილებელი სამედიცინო განათლება.		

5	პირველადი დახმარების აღმოჩენა ყველას შეუძლია.		
6	მსოფლიოს მრავალ განვითარებულ ქვეყანაში პირველადი სამედიცინო დახმარების პრინციპები უმთავრესად სამხატვრო აკადემიაში ისწავლება.		
7	რეანიმაციული ღონისძიებებია: სასუნთქი გზების გამავლობის აღდგენა, ხელოვნური სუნთქვა და სიცხის გაზომვა.		
8	სისხლის ცირკულაციის აღდგენა გულის დახურული მასაჟით ხდება.		
9	დეფიბრილაცია ნიშნავს სისხლდენის გამოწვევას.		
10	პირველადი დახმარების უპირველესი ამოცანაა სიცოცხლის შენარჩუნება, მდგომარეობის გაუარესების თავიდან აცილება და გამოჯანმრთელებისთვის ხელშეწყობა.		

1.3. მიუსადაგეთ ჩამოთვლილი სიტყვები [1-5] მათთან აზრობრივად დაკავშირებულ კონტექსტებს [ა-ე]:

ნიმუში: ხელოვნური სუნთქვა ...ბ....

ბ. სასუნთქ გზებში ხელოვნური ხერხით ჰაერის ან ჟანგბადის შეყვანა ბუნებრივი სუნთქვის დარღვევის ან შეწყვეტის დროს.

1. დეფიბრილაცია
2. ზოგადსაგანმანათლებლო სისტემა
3. ცირკულაცია.....
4. ადაპტაცია
5. რეანიმაციული ღონისძიებები
6. პრინციპი

- ა. ორგანიზმის შეგუება გარემო პირობებთან.
- ბ. გულის კუნთის ნორმალური რითმის აღდგენა.
- გ. თორმეტწლიანი განათლების სისტემა.
- დ. მოქმედების, ქცევის ძირითადი წესი.
- ე. წრიული მოძრაობა, ბრუნვა.
- ვ. სასუნთქი გზების გამავლობის აღდგენა; ხელოვნური სუნთქვა, სისხლის ცირკულაციის აღდგენა გულის დახურული მასაჟით.

1.4. უპასუხეთ კითხვას როგორი? და შეავსეთ შესაბამისი უჯრები!

N	როგორი? [დადებითი ფორმა]	როგორი? [უარყოფითი ფორმა]
	ადამიანური	არა ადამიანური
1	ჯანსაღი	
2	თანმიმდევრული	
3	საგანმანათლებლო	
4	ზომიერი	
5	სწორი	
6	გონივრული	
7	სტრესული	
8	კოლეგიალური	
9	კომპეტენტური	
10	სასწავლო	
11	სათანადო	
12	სავალდებულო	
13	კვალიფიციური	
14	კომპლექსური	
15	ქირურგიული	

1.5. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული წყვილები!

ნიმუში: ნაოპერაციები პაციენტისარასაიმედო მდგომარეობის... შესახებ ექიმებმა ბევრი იმსჯელეს.
[არასაიმედო მდგომარეობა]

1. საავადმყოფოს დაკომპლექტება მიუღებელია.
[არაკვალიფიციური კადრები]
2. მოქალაქეების მიერ აღმოჩენის გამო ქუჩაში ცუდად გამხდარი ადამიანის მდგომარეობა დამძიმდა. [არასათანადო დახმარება]

მადიციონა

- 3. წინოს დაავადება დაემორჩილა. [არაქირურგიული მკურნალობა]
- 4. თერაპევტის ჩემი მეგობარი კინალამ დაღუპა. [არაგონივრული გადაწყვეტილება]
- 5. წამლების ორგანიზმის მოწამვლა გამოიწვია. [არაზომიერი მიღება]
- 6. პაციენტებზე დადებითად იმოქმედა. [არასტრესული გარემო]
- 7. მუშაკებს აბიტურიენტების მომზადების უფლება არ უნდა ჰქონდეთ. [არასაგანმანათლებლო სფერო]
- 8. ექიმი სრულად უნდა ფლობდეს მედიკოსისთვის ნორმებს. [სავალდებულო ქცევა]

1.6. ქვემოთ ჩამოთვლილი სიტყვები დააწყვილეთ ანტონიმებად:

*ჯანმრთელი სიცოცხლე ბედნიერი გადარჩენა ღია ბევრი შემსუბუქება
 გვემიური სისხლიანი პატარა ცოტა უსისხლო ავადმყოფი უბედური დაღუპვა
 სიკვდილი დახურული დამძიმება ბევრი დიდი გადაუდებელი*

ნიმუში: სიხარული — მწუხარება

1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	10.

1.7. გამოთოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული წყვილები.

ნიმუში: ავადმყოფმაიმ წამლის მიღებაზე უარი თქვა. [ის წამალი]

- 1. ჩემი ბიძაშვილი გადაარჩინა. [ეს ოპერაცია]
- 2. კარგად არ ისმინება. [ეგ ფონენდოსკოპი]

3. ძალზე ყურადღებანი ექტნები მუშაობენ. [ეს მედბუნქტი]
4. წყალობით პაციენტს დაავადება აღმოუჩინეს. [ის აპარატურა]
5. ვფიქრობ, დაწოლა სჯობს. [ეგ პალატა]
6. ოქროს ხელები აქვს. [ის ბებიაქალი]
7., მგონი, ოპერაციას გადაგარჩინა. [ეგ გამოკვლევა]
8. ბევრი მძიმე პაციენტია მოთავსებული. [ეს ჰოსპისი]
9. დასმა მხოლოდ გივი ექიმს შეუძლია. [ეგ დიაგნოზი]
10. საუკეთესო ნეიროქირურგები მუშაობენ. [ეს განყოფილება]

1.8. ააგეთ წინადადებები სიტყვებით: *სხვაგან, ყველგან, ზოგან, ერთგან, ბევრგან.*

ნიმუში: პაციენტს ანალიზების ასაღებად **ორგან** მოუწევს წასვლა.

1.
2.
3.
4.
5.

1.9. ა) გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით -ვით, -ზე, -ში, -თვის, -კენ და -დან თანდებულები.

გუშინ შუადღისას რაღაც საქმე... მომიწია წასვლა. პაპანაქება იყო. სწრაფად მივდიოდი გაჩერების..... უცბად ხმაური ატყდა და ხალხი რაღაცას შემოეხვია. ახლოს რომ მივედი, დავინახე, ვიღაც კაცი მიწა.... გაუნძრევლად იწვა, სიცხისგან გული წასვლოდა. ზოგი წყალს ასხამდა, ზოგი უნიავებდა, თუმცა, უშედეგოდ. მაღაზიი... ერთი ქალი ჩვენს... გამოიქცა. აღმოჩნდა, რომ პირველადი სამედიცინო დახმარების წესები იცოდა, ექიმი... მოქმედებდა. იმ კაცს ხელოვნური სუნთქვა არ დასჭირდა, სასუნთქი გზების გამავლობის აღდგენისთანავე ამოისუნთქა. ნელ-ნელა გონ... მოდიოდა, თვალები გაახილა, დაბნეული იყურებოდა აქეთ-იქით. ვილაცას სასწრაფო დახმარებაში დაერევა, მალე მოვიდნენ. პაციენტი უკვე კარგად იყო, თუმცა მის.... სიარული ჯერ არ შეიძლებოდა. ექიმებმა სასწრაფოს მანქანიდან კარდიოგრამის გადასაღები აპარატი მოიტანეს. ყველაფერი კარგად დამთავრდა. ახლა მივხვდი, როგორი აუცილებელი ყოფილა პირველადი დახმარების წესების ცოდნა.

ბ) წინა სავარჯიშოში მოცემული ტექსტიდან ამოწერეთ ზმნები, რომლებიც უპასუხებენ კითხვას: რას შერებოდა?

პასუხი:

1.10. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული წყვილები!

ნიმუში: ფსიქიკურიჯანმრთელობის შენარჩუნებით..... პაციენტის მდგომარეობას საგრძნობლად გაუმჯობესებთ. [ჯანმრთელობის შენარჩუნება]

1. ექიმებმა დიდი ცდის შემდეგ შეძლეს პაციენტისთვის აღდგენა. [სისხლის ცირკულაცია]
2. უზრუნველყოფა მთელ მედპერსონალს ევალება. [პაციენტის ადაპტაცია]
3. ჭრილობიდან ავადმყოფი სტრესიდან გამოიყვანა. [სისხლდენის შეჩერება]
4. პირველადი ბევრი ადამიანი გადარჩა. [დახმარების აღმოჩენა]
5. გამო პაციენტი პალატაში გადაიყვანეს. [მდგომარეობის გაუმჯობესება]
6. პატარა პაციენტის ბევრმა ადამიანმა გაიხარა. [სიცოცხლის შენარჩუნება]
7. ყოველმხრივ უნდა ვეცადოთ პაციენტისთვის [სტრესის აცილება]
8. პირველადი დახმარება მოიცავს. [ღონისძიებების კომპლექსი]

ნაწილი II

სისხლდენა

2.1. ტექსტიდან მიღებული ინფორმაციის მიხედვით შეავსეთ ცხრილი:

სიტყვა / შესიტყვება	მისი მნიშვნელობა
1.	არტერიის დაზიანებით გამოწვეული სისხლდენა
2.	დაზიანებული სისხლძარღვიდან სისხლის გამოსვლა
პროთეზირება	3.
4.	სივრცე ადამიანისა და ცხოველის ორგანიზმშია, სადაც შინაგანი ორგანოებია მოთავსებული
პარენქიმული სისხლდენა	5.

2.2. მიუთითეთ სწორია თუ არასწორი, აღნიშნეთ ✓-ით:

N		სწორი	არასწორი
	სისხლდენის საბოლოო შეჩერების ერთ-ერთი მეთოდია სისხლძარღვის გადაკვანძვა.	✓	
1	სისხლდენა შეიძლება იყოს გარეგანი და შინაგანი.		
2	პარენქიმული სისხლდენა თავისი ხასიათით წააგავს შადრევანს.		
3	კაპილარული სისხლი წითელია, ძირითადად ჟონავს დაზიანებული ქსოვილის მთელი ზედაპირიდან.		
4	პარენქიმული სისხლდენა ვითარდება ხელ-ფეხის დაზიანების შემთხვევაში.		
5	დაკარგული სისხლის რაოდენობის მიხედვით სისხლდენა ოთხი ხარისხისაა: მსუბუქი, საშუალო, საშინელი და საზარელი.		

6	მეთოხე ხარისხის სისხლდენის დროს იკარგება სისხლის 50 % და მეტი.		
7	სისხლდენის დროებით შეჩერების ძირითად მეთოდად ითვლება ხელებით ძლიერი ზეწოლა ჭრილობაზე 10 წუთის განმავლობაში.		
8	სისხლდენის შესაჩერებლად ზოგჯერ ვიყენებთ ლანცეტს და ექოსკოპის აპარატს.		

2.3. მიუსადაგეთ ჩამოთვლილი სიტყვები [1-5] მათთან აზრობრივად დაკავშირებულ კონტექსტებს [ა-ე]:

ნიმუში: პარენქიმული სისხლდენა ...გ...

გ. პარენქიმული ორგანოების დაზიანებით გამოწვეული სისხლდენა.

1. პროთეზირება
2. კაპილარული სისხლდენა
3. ფატალური შედეგი
4. ჰემოსტაზური საშუალებები
5. სისხლძარღვის გადაკვანძვა

ა. სისხლდენის შემაჩერებელი საშუალებები.

ბ. ლიგირება.

გ. ხელოვნური ნაწილის მორგება დაკარგული ბუნებრივი ორგანოს ნაცვლად.

დ. კაპილარების დაზიანებით გამოწვეული სისხლდენა.

ე. საბედისწერო, გარდაუვალი შედეგი.

2.4. უპასუხეთ კითხვას როგორი? და გამოიყენეთ -ოვან დაბოლოება.

ნიმუში: რა არის ის, რასაც დიდი მნიშვნელობა აქვს, ღირებულია?

.... მნიშვნელოვანი....

1. რა არის ის, რასაც ქსოვილის სახე აქვს, ანუ ნაქსოვის მსგავსია?

.....

2. რა არის ის, რასაც ორი ხასიათი, ორი ბუნება შეიძლება ჰქონდეს?

.....

3. რა არის ის, რაც ისმის, **ხმას** გამოსცემს?

4. რა არის ის, რასაც მცირე ნაწილაკების, ანუ **უჯრედების** შედგენილობა აქვს?

5. ვინ არის ის, ვისაც ბევრი წელი უცხოვრია, ანუ დიდი **ასაკი** აქვს?

6. რა არის ის, რაც **ჩირქით** არის სავსე, დაინფიცირებული?

7. რა არის ის, რაც სხვადასხვა წარმოშობის ადამიანებისგან, ანუ **მრავალი ერისგან** შედგება?

8. ვინ არის ის, ვისაც **დიდი გული** აქვს, ანუ ზედმეტადაა დარწმუნებული თავის ძალაში?

2.5. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული წყვილები:

ნიმუში: რენტგენის ...ბუნდოვანი სურათის.... გამო ექიმმა ზუსტი დიაგნოზი ვერ დასვა.
 [ბუნდოვანი სურათი]

1. ახალგაზრდა ქალს სახე ჰქონდა დაფარული. [ჩირქოვანი გამონაყარი]
2. ჩვენს საავადმყოფოში მოიყარეს თავი. [ასაკოვანი პაციენტები]
3. თანამედროვე მედიცინაში კუჭის თერაპიული მეთოდებით კურნავენ. [წყლულოვანი დაავადება]
4. სამედიცინო უნივერსიტეტში უტარდება ლექციები. [მრავალეროვანი აუდიტორია]
5. ჩემი მეგობრის გამოსაჯანმრთლებლად აუცილებელია ჩატარება. [სრულფასოვანი გამოკვლევა]
6. დღეს მსოფლიოში რაოდენობა პროცენტულად ძალზე დიდია. [სისხლძარღვოვანი დაავადება]

მადლიცინა

- 7. კანის დაავადების დასადგენად მის იკვლევენ. [უჯრედოვანი აგებულება]
- 8. მედმუშაკთა პროფესიული კადრების მომზადება ჯანდაცვის სამინისტროს ერთ-ერთ
..... რჩება. [მნიშვნელოვანი პრობლემა]
- 9. სამედიცინო უნივერსიტეტის არაქართოველი სტუდენტებისათვის
გამოსცემენ. [ორენოვანი ჟურნალი]
- 10. ქირურგმა ოპერაციის დროს პაციენტის მუცლის ღრუდან
მქონე წარმონაქმნი ამოიღო. [ქსოვილოვანი შიგთავსი]

2.6. ააგეთ წინადადებები სიტყვებით: ერთმანეთი და ერთიმეორე .

ნიმუში: პაციენტები ერთმანეთს ამხნევენ, რომ იმედი არ დაკარგონ!

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

2.7. ა) პირების მიხედვით შეცვალეთ ზმნები: მოუკვეთავს, მოუკლავს, დაუსხამს, წაუსვამს.

ნიმუში: მე შემიკერავს ჩვენ შეგვიკერავს
 შენ შეგიკერავს თქვენ შეგიკერავთ
 მას შეუკერავს მათ შეუკერავთ

მე მომიკვეთავს	ჩვენ
შენ	თქვენ
მას	მათ
მე მომიკლავს	ჩვენ
შენ	თქვენ
მას	მათ

ნიმუში: მე წარმომითქვამს ჩვენ წარმოგვითქვამს
 შენ წარმოგიითქვამს თქვენ წარმოგიითქვამთ
 მას წარმოუთქვამს მათ წარმოუთქვამთ

მე დამისხამს	ჩვენ
შენ	თქვენ
მას	მათ
მე წამისვამს	ჩვენ
შენ	თქვენ
მას	მათ

ბ) გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით ზმნები შესაბამისი ფორმით: მოკვლა, დაწვა, წასმა, დარტყმა.

ნიმუში:შემინიშნავს....., რომ ეს პედიატრი ბავშვებს ძალიან კარგად ექცევა.

1. ტყუილს ამბობენ, ამ ოპერაციას ის ახალგაზრდა არ
2. რა გატირებს, ხელი არასდროს ?
3. ეს მაღალმო კოლოს ნაკბენზე ბევრჯერ
4. რა მაგრად მუხლი, სულ დაგლურჯებია!

2.8. ააგეთ წინადადებები ფრაზით სხვათა შორის.

ნიმუში: სხვათა შორის, ამ კლინიკაში ოჯახის ექიმთან რიგში დგომა არ გიწევს.

1.
2.
3.

2.9. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით სიტყვებით: ისეთი...., როგორიც.... ; ისეთი...., როგორებიც.

ნიმუში: ...ისეთი... ნევროპათოლოგი, ...როგორიც... სანდროა, იშვიათია.

1. სისხლდენა დაეწყო, ერთი თვის წინ ჰქონდა.
2. სასიხარულოა გყავდეს მკურნალი, თქვენ ბრძანდებით.

მადიონა

- 3. უსაფუძვლოა შიში, ამ პაციენტს აქვს.
- 4. დაავადების მძიმე შემთხვევები, ამ კლინიკაშია, იშვიათია.
- 5. ეს სიმპტომები სიმძიმის არაა, საერთოდ ამ ავადმყოფობას ახასიათებს.
- 6. დღეს უკვე მოძველებულია სადიაგნოსტიკო აპარატურა, ადრე იყო.
- 7. საქართველოში ჰოსპისებია, ევროპის ქვეყნებში.
- 8. მსურს ჯანმრთელი ვიყო, მამაჩემია.

2.10. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული სიტყვა:

ნიმუში: *ჰიპოკრატეს ფიცის დარღვევამათგან.... მოულოდნელი იყო. [მათ]*

- 1. ეს ლანცეტი არის დამზადებული. [ვერცხლი]
- 2. დღეს რამდენიმე პაციენტი გაეწერა . [ჩვენ]
- 3. მამუკა ყოველთვის კარგ რჩევას ვიღებ. [ექიმი]
- 4. დღეს პროთეზები ბუნებრივთან მიახლოებული მზადდება. [მასალა]
- 5. ძველად კბილის დამცავს ამზადებდნენ. [ოქრო]
- 6. არ ველოდი ასეთი მძიმე დიაგნოზის გამხელას. [შენ]
- 7. ჯანდაცვის ახალი მითითებები მივიღეთ. [სამინისტრო]
- 8. ბევრი რამ შევიტყვე ჩემი ავადმყოფობის შესახებ. [ექოსკოპისტი]

ნაწილი III

დამწვრობა და მოყინვა

3.1. ტექსტიდან მიღებული ინფორმაციის მიხედვით შეავსეთ ცხრილი:

სიტყვა	მისი მნიშვნელობა
1.	საფარი, ფენა, რითაც გარშემორტყმულია რაიმე სხეული.
2.	ქსოვილში მიმდინარე პროცესი, რომელიც მთავრდება ნაწიბურის წარმოქმნით.
ნეკროზი	3.
ამპუტაცია	4.
5.	წებოვანი სითხე, რომელსაც გამოყოფს ორგანიზმის ზოგიერთი უჯრედი.

3.2. მიუთითეთ სწორია თუ არასწორი, აღნიშნეთ ✓-ით!

N		სწორი	არასწორი
	მოყინვას ხშირად თან ახლავს ორგანიზმის ზოგადი გადახურებაც.		✓
1	მოყინვა აზიანებს ქსოვილებს როგორც პირდაპირ, ასევე – არაპირდაპირ.		
2	II ხარისხის დამწვრობის დროს კანი ღრმად ზიანდება, წარმოიქმნება მწვანე სითხით სავსე უჯრედები.		
3	დამწვრობა ეს არის კანის ლორწოვანი გარსისა და ქსოვილის დაზიანება.		
4	დამწვრობათა უმეტესობა გამოწვეულია ცხელი სითხეებით, გახურებული აბაზანებითა და ხანძარსაწინააღმდეგო საშუალებებით.		
5	IV ხარისხის დამწვრობის დროს აუცილებელია დაზიანებული ქსოვილების მოკვეთა, ზოგჯერ კიდურის ამპუტაციაც.		

6	უმეტესად მოყინვა ვითარდება ცივი ზამთრის დროს, როდესაც ტემპერატურა +10, +20 გრადუსზე ნაკლებია.		
7	IIIა ხარისხის დამწვრობის დროს დაზიანება აღწევს კანის ღრმა შრემდე, ხდება კანის ზედაპირული შრის სრული ნეკროზი.		
8	მოყინვის დროს ძირითადად სხეულის წარბიდული ნაწილები ზიანდება: ყური, ცხვირი, კბილები და მუცლის ღრუ.		
9	მოყინვა აზიანებს ქსოვილებს როგორც პირდაპირ, ასევე – სპირალისებურად.		
10	პირდაპირი დაზიანების დროს უჯრედებში ციხულის ნაწილაკები წარმოიქმნება, რაც იწვევს ქსოვილის სიკვდილს.		

3.3. მიუსადაგეთ ჩამოთვლილი სიტყვები [1-6] მათთან აზრობრივად დაკავშირებულ კონტექსტებს [ა-ვ]:

ნიმუში: წარბიდული ...გ...
 გ. გამოწვეული, ამობურცული.

1. გადაციება
2. ნეკროზი
3. დანაწიბურება
4. შრე
5. ამპუტაცია
6. ქსოვილი

- ა. ზოლად დაფენილი ერთგვაროვანი მასა, ფენა.
- ბ. ქირურგიული ოპერაცია, სხეულის გარეგანი ნაწილის სრული ან ნაწილობრივი მოკვეთა.
- გ. სხეულის ტემპერატურის 30 გრადუსზე ქვემოთ დაცემა.
- დ. ორგანიზმში აგებულებითა და ფუნქციით მსგავსი უჯრედების ერთობლიობა.
- ე. უჯრედის, ქსოვილის ან ორგანოს კვდომა, როდესაც ორგანიზმი განაგრძობს სიცოცხლეს.
- ვ. ქსოვილში მიმდინარე პროცესი, რომელიც მთავრდება ნაწიბურის წარმოქმნით.

3.4. შეავსეთ შესაბამისი უჯრები ისე, რომ გამოიყენოთ სიტყვა „ურთიერთ“.

N	რა?	რა?
	ქმედება	ურთიერთ ქმედება
1	შეწევნა	
2	დახმარება	
3	სწავლება	
4	ზეგავლენა	
5	კავშირი	
6	თანამშრომლობა	
7	გამხნელება	
8	სიყვარული	
9	გაგება	

3.5. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული სიტყვა:

ნიმუში: ექიმთა შორის.....ურთიერთგაგება..... პაციენტი მალე გამოჯანმრთელდა. [ურთიერთგაგება]

1. პაციენტები ხშირად ერთმანეთს სიცოცხლეს უხანგრძლივებენ.
[ურთიერთგამხნელება]
2. ავადმყოფთა ხშირად სასიკეთო შედეგი მოაქვს.
[ურთიერთდახმარება]
3. ექიმსა და პაციენტს შორის არსებულმა.....დაავადების გამოჯანმრთელებას შეუწყო ხელი. [ურთიერთსიყვარული]
4. მრავალპროფილიან კლინიკებში მედიკოსთა ბევრი პაციენტის სიცოცხლე იხსნა. [ურთიერთთანამშრომლობა]
5. ხშირად პაციენტები მკურნელობის მეთოდებთან დაკავშირებით
.... ახდენენ. [ურთიერთზეგავლენა]
6. სხეულის ორგანოთა მოშლა დაავადებებს იწვევს.
[ურთიერთკავშირი]
7. მედიცინის მუშაკთა კონფერენციებზე მეთოდთა დანერგვას.
[ურთიერთსწავლება]

3.6. ააგეთ წინადადებები მოცემული წყვილებით:

ნიმუში: პაციენტი ...ჩემ პირდაპირ.... დაჯდა. [ჩემ პირდაპირ]

- 1.
[საავადმყოფოს პირდაპირ]
- 2.
[ჩემ პირისპირ]
- 3.
[პირდაპირ უთხრა]
- 4.
[ავადმყოფობის პირისპირ]
- 5.
[პირდაპირ დადგა]

3.7. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით სიტყვები: წინააღმდეგ, გამო, შესახებ.

ნიმუში: ჩემი ავადმყოფობის ...შესახებ.... მხოლოდ ახლა შევიტყვე.

- 1. ამ კლინიკის მხოლოდ კარგი მსმენია.
- 2. მოყინვის უპირველესად სითბო და თბილი გარემო დაგეხმარებათ.
- 3. შინაგანი სისხლდენის პაციენტმა ბევრი სისხლი დაკარგა.
- 4. დამწვრობის პირველადი დახმარების ხშირად არასწორი ინფორმაცია აქვთ.
- 5. იმის, რომ საკუთარი სისხლის ჯგუფი არ ვიცოდი, ჩემს მეგობარს დონორობა ვერ გავუწიე.
- 6. ექიმის დანიშნულების წასვლა პაციენტისთვის სახიფათოა.
- 7. IV ხარისხის დამწვრობის ბევრი არაფერი ვიცოდი.
- 8. მოყინვის ორგანიზმის ზოგადი გადაციებაც დამემართა.

3.8. დააკვირდით დაფაზე გამოტანილ შესიტყვებებს და მათი დახმარებით ააგეთ წინადადებები.

ხმა გავკმინდა _ სულ გაჩუმდა, მისი ხმა შეწყდა.
ხმა მისცა _ ვილაც ან რალაც აირჩია.
პირში წყალი დაიგუბა _ გაჩუმდა, აღარაფერი თქვა.
სიტყვა პირზე შეაშრა _ უეცრად ველარაფერი თქვა (რაიმე განცდის გამო, მაგ., შიშით, გაოცებით...)

ნიმუში: დედაჩემმა თურმე არ იცოდა ჩემი ძმის ავადმყოფობა და მეც **ხმა გავკმინდე**.

1.

[ხმა მისცა]

2.

[პირში წყალი დაიგუბა]

3.

[სიტყვა პირზე შეაშრა]

3.9. წაიკითხეთ ტექსტი, შეარჩიეთ და გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით ნასწავლი შესიტყვებები:

მე და ჩემი მეგობრები ზაფხულში ზღვაზე, ბათუმში, ვისვენებდით. გოგონებს ძალიან უნდოდათ, სწრაფად გარუჯულიყვნენ. ამიტომ შუადღისას მიდიოდნენ სანაპიროზე და მზეს ეფიცებოდნენ. არაერთხელ ვურჩიე, შუადღის მზე ძალიან მავნებელია-მეთქი, არ მისმენდნენ, მაჩუმებდნენ, - მეუბნებოდნენ. არ დამიჯერეს და მეორე დღესვე დამწვრობა მიიღეს. სანახავად როცა მივედი, შერცხვათ და, ან კი რა უნდა ეთქვათ, მთელი გურგი სითხით სავსე ბუმტუკებით ჰქონდათ დაფარული. ასეთ მძიმე დამწვრობას მეც ნამდვილად არ ველოდი, და სანუგეშო ვერაფერი ვუთხარი.

თავი VI

რეანიმაციის ზოგადი საპროტოკოლები

ნაწილი I

გულის გაჩერება და გულის დახურული მასაჟი

1.1. ტექსტიდან მიღებული ინფორმაციის მიხედვით შეავსეთ ცხრილი:

სიტყვა / შესიტყვება	მისი მნიშვნელობა
1.	გულის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ნაწილი.
2.	ადამიანისათვის სასიცოცხლო მნიშვნელობის წყვილი სისხლძარღვი.
დეფიბრილაცია	3.
არტერიული წნევა	4.
5.	ადამიანისა და ცხოველის სხეულში ელასტიური მილები, რომლებშიც მოძრაობს სისხლი.

1.2. მიუთითეთ სწორია თუ არასწორი, აღნიშნეთ ✓-ით!

N		სწორი	არასწორი
	გულის გაჩერება ზოგჯერ შეიძლება გამოიწვიოს დიდმა გონებრივმა მუშაობამ.		✓
1	გულის არაპირდაპირი მასაჟი ეფექტურადაა ჩატარებული, თუკი საძილე არტერიაზე ბუმტუკები გაჩნდა.		
2	ზოგჯერ გულის გაჩერებას წინ უსწრებს ძლიერი ან მოვლითი ტკივილი გულმკერდის არეში, სუნთქვის გაძნელება ან გულისრევა.		
3	გულის გაჩერება არის გონების ფუნქციის მოშლით გამოწვეული სისხლის მიმოქცევის უეცარი შეწყვეტა.		

4	გულის გაჩერების დროს თავდაპირველად ვითარდება პარკუჭების ფიბრილაცია.		
5	სისხლის მიმოქცევა შეგვიძლია აღვადგინოთ გულის არაპირდაპირი მასაჟის დახმარებით, მუცელზე ზეწოლით.		
6	გულის გაჩერების ერთ-ერთი ხშირი მიზეზი გულის გვირგვინოვანი (კორონალური) არტერიების დაავადებებია.		
7	გულის არაპირდაპირი მასაჟის სწორად წარმართვისათვის აუცილებელია, პაციენტი იწვეს გვერდზე, რბილ ზედაპირზე და არა მაგარ საწოლში.		
8	ბავშვებში გულის არაპირდაპირი მასაჟი ხორციელდება ერთი ხელით, ხოლო ჩვილებში ორი თითით.		
9	გულის არაპირდაპირი მასაჟის დროს ზეწოლის რაოდენობა უნდა იყოს 100-120 წუთში.		

1.3. მიუსადაგეთ ჩამოთვლილი სიტყვები [1-6] მათთან აზრობრივად დაკავშირებულ კონტექსტებს [ა-ვ]:

ნიმუში: ჩვილიბ.....
 ბ. ახლადდაბადებული, პატარა ბავშვი.

- 1. საძილე არტერია
- 2. იონი
- 3. ფიბრილაცია
- 4. პარკუჭი
- 5. წნევა
- 6. ინტენსიური

- ა. ძალა, რომელიც არტერიის კედლებს აწვება.
- ბ. აქ: გულის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ნაწილი.
- გ. ფიზიკური სიდიდე, ფართობის ერთეულზე მოქმედი ძალა.
- დ. აქ: დაძაბული, გაძლიერებული.
- ე. ელექტრულად დამუხტული ატომი.
- ვ. გულის ციმციმი, თრთოლა.

1.4. უპასუხეთ კითხვას როგორი? და შეავსეთ შესაბამისი უჯრები:

N	რას იზამს?	როგორი?
	გამოიწვევს	გამოწვეული
1	გააძნელებს	
2	გააჩერებს	
3	დაკარგავს	
4	დაავადებს	
5	მიაყენებს	
6	განკურნავს	
7	შეკუმშავს	
8	გამოხატავს	
9	განახორციელებს	
10	დაამშვიდებს	
11	დააზიანებს	

1.5. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული წყვილები:

ნიმუში: გულმკერდის არეში*გამოწვეული ტკივილის...* შემთხვევაში ექიმს უნდა მიმართოთ.

[გამოწვეული ტკივილი]

- ამ მოხუცს გულის არაპირდაპირი მასაჟის შემდგომ
ძლიერ შეაწუხა. [დაზიანებული ორგანო]
- გულის არაპირდაპირი მასაჟის დროს საშუალებით
სისხლი გადადის სისხლძარღვებში. [შეკუმშული გული]
- სედატიური საშუალების მიღების შემდგომ უმაღვე დაიძინა.
[დამშვიდებული პაციენტი]
- რენიმაციული ღონისძიებების წყალობით ყველა ულოცავდა
გადარჩენას. [განკურნებული ახალგაზრდა]
- სასწრაფო დახმარება დროულად მოვიდა, თუმცა პაციენტის
.. ვეღარ უშველა. [გაჩერებული გული]

6. სიტყვით ადამიანს გული დიდხანს არ ურჩება. [მიყენებული ტკივილი]
7. მაშველის მიერ ავადმყოფს სიცოცხლე შეუნარჩუნა. [განხორციელებული ღონისძიებები]
8. გამო ყმაწვილი სამხედრო სამსახურში არ გაიწვიეს. [დაკარგული მხედველობა]
9. ჰოსპისში მოთავსებულ სამედიცინო უნივერსიტეტის სტუდენტებმა ახალი წელი მიულოცეს. [დაავადებული ბავშვები]
10. ნინო ავარიის შემდეგ კარგად ვეღარ წერს. [დაზიანებული ხელი]

1.6. ქვემოთ ჩამოთვლილი სიტყვები დააწვილეთ სინონიმებად:

უეცარი, გაჩერება, ხშირი, მიმსგავსება, დაშავება, მაშინვე, დიაგნოზის დადგენა, პირღებინება, გაკვეთა, გონების დაკარგვა, დაუყოვნებლივ, ინტენსიური, იმიტაცია, გულისრევა, მოულოდნელი, გულის წასვლა, შეწყვეტა, გახსნა (მედ.), დიაგნოზის დასმა, დაზიანება.

ნიმუში: ექიმი _ მკურნალი.

1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	10.

1.7. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული წყვილები.

ნიმუში: ...ამისთანა პათიოსან ექიმს ყველგან ვერ ნახავთ. [ამისთანა პათიოსანი]

1. პაციენტს ჯერ არ შევხვედრივარ. [ამნაირი უკმაყოფილო]
2. თანამედროვე მედიცინის მკურნალობა ბევრ სიკეთეს მოიტანს. [ამგვარი საშუალებები]
3. წყალობით ხარ დღეს განკურნებული. [მაგისთანა მედლა]

მადონა

4. გული ასრულებს, რომ მასთან ხუმრობა არ ღირს. [იმგვარი ფუნქცია]
5. ჩატარება ბევრ ექიმს არ შეუძლია. [ამგვარი დიაგნოსტიკა]
6. შესაძლოა, გულის გაჩერება გამოიწვიოს. [ამისთანა ვარჯიში]
7. ევროპის წამყვან კლინიკებშიც კი ვერ შეხვდები. [მაგვარი ნევროლოგები]
8. ოპერაციის შემდგომ ექიმი არ ელოდა. [იმისთანა გართულება]
9. გამო მორიგე ექიმს საყვედური გამოუცხადეს. [ამგვარი უპასუხისმგებლობა]
10. ხომ იცი, ექიმბაშის მომზადებულმა შეიძლება ჯანმრთელობა გაგიუარესოს. [ამნაირი წამალი]

1.8. უპასუხეთ კითხვას როგორი? და შეავსეთ შესაბამისი უჯრები:

N	რა?	როგორი?
	კუმშვა	კუმშვითი
1	სუნთქვა	
2	მოქმედება	
3	შეხორცება	
4	განმეორება	
5	დამატება	
6	დაწყება	
7	შეტევა	
8	შემთხვევა	

1.9. ააგეთ წინადადებები მოცემული წყვილებით:

ნიმუში: პაციენტს სრული გაჯანსაღებისთვის ...დამატებით პროცედურებს... დაუნიშნავენ.

[დამატებითი პროცედურები]

1.
[შემთხვევითი დაზიანებები]

2.
[დაწყებითი სწავლება]
3.
[შეხორცებითი პროცესი]
4.
[კუმშვითი ფუნქცია]
5.
[განმეორებითი ოპერაცია]
6.
[სუნთქვითი ვარჯიშები]

1.10. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული წყვილები; უპასუხეთ კითხვებს: როდიდან როდემდე? საიდან სადამდე?

ნიმუში: ჩემს მეგობარს ...ათი საათიდან სამ საათამდე... ოპერაციას უკეთებდნენ. [ათ საათი — სამი საათი]

1. წელს სულ ავად ვიყავი. [შემოდგომა — ზამთარი]
2. ოჯახის ექიმს შესვენება აქვს. [პირველი — ორი]
3. გასახდომად უმჯობესია ცოტა საკვები მიიღო. [სალამო — ღამე]
4. მძიმე პაციენტი..... რეანიმობლით გადაიყვანეს. [ბათუმი — თბილისი]
5. სამედიცინო უნივერსიტეტის სტუდენტებს გზის გავლა კვირაში ერთხელ უწევთ. [ახალციხე — თბილისი]
6. ამ კლინიკის პერსონალი პაციენტების დიაგნოსტიკისათვის დადის. [სოფელი — სოფელი]
7. ხანდაზმულმა პაციენტმა ოპერაციის შემდგომ იცოცხლა. [10 წელი — 15 წელი]
8. თბილისის ცენტრალური სამედიცინო საკმაოდ დიდი მანძილია. [კლინიკა — უნივერსიტეტი]

ხელოვნური სუნთქვა

2.1. ტექსტიდან მიღებული ინფორმაციის მიხედვით შეავსეთ ცხრილი:

სიტყვა / შესიტყვება	მისი მნიშვნელობა
1.	ხორხში სპეციალური მილის შეყვანა პირიდან ან ცხვირიდან
2.	დამაწყნარებელი, ფუნქციური აქტივობის დამაქვეითებელი
მანუალური მეთოდი	3.....
ენდოტრაქეული	4.
5.	სასუნთქ გზებში ხელოვნური გზით ჰაერის ან ჟანგბადის შეყვანა ბუნებრივი სუნთქვის დარღვევის ან შეწყვეტის დროს

2. 2. მიუთითეთ სწორია თუ არასწორი, აღნიშნეთ ✓-ით:

N		სწორი	არასწორი
	ხელოვნური სუნთქვა შეიძლება განხორციელდეს ორი ძირითადი გზით.	✓	
1	ფილტვების ბუნებრივი ვენტილაციის დარღვევის მიზეზი შეიძლება იყოს ზოგიერთი დაავადება ან მოხრჩობა.		
2	ხელოვნური სუნთქვის ერთ-ერთი მეთოდის გამოყენებისას დაზიანებულს სახეზე მკვებავ მაღამოს უსვამენ.		
3	მძიმე პაციენტებში, რომლებსაც ხანგრძლივად სჭირდებათ ხელოვნური სუნთქვა, მიმართავენ ტრაქეოსტომიას.		
4	ტრაქეოსტომიის დროს კისრის წინა ზედაპირზე გატარებული ხაზით ტრაქეაში თავსდება სპეციალური მილი.		

5	ხელოვნური სუნთქვის მანუალური მეთოდები უნდა ისწავლებოდეს ზოგადსაგანმანათლებლო სისტემის ყველა დაწესებულებაში.		
6	ენდოტრაქეულ მილთან შესაგუებლად აუცილებელია სპეციალური სედატიური პრეპარატების ინექცია.		
7	ხელოვნური სუნთქვა გულ-ფილტვის რეანიმაციის ძირითადი შემადგენელი ნაწილია გულის ღია მასაჟთან ერთად.		
8	ხელოვნური სუნთქვის განხორციელების ერთ-ერთი გზა არის მანუალური მეთოდი.		
9	ხელოვნური სუნთქვის მექანიკურ მეთოდებს ვერ ახორციელებს სპეციალურად განსწავლული ტრავმატოლოგიც კი.		
10	ინტუბაცია ძირითადად გამოიყენება ხანმოკლე მექანიკური ცირკულაციის მიზნით.		

2.3. მიუსადაგეთ ჩამოთვლილი სიტყვები [1-5] მათთან აზრობრივად დაკავშირებულ კონტექსტებს [ა-ე]:

ნიმუში: სასუნთქ გზებში ხელოვნური გზით ჰაერის ან ჟანგბადის შეყვანა ბუნებრივი სუნთქვის დარღვევის ან შეწყვეტის დროს.დ..... დ. ხელოვნური სუნთქვა.

1. ინტუბაცია
 2. ტრაქეოსტომია
 3. სედატიური პრეპარატები.....
 4. მოხრჩობა
 5. მანუალური მეთოდი.....
- ა. ხელით (შეხებით) მკურნალობა.
 - ბ. დამაწყნარებელი, ფუნქციური აქტივობის დამაქვეითებელი პრეპარატები.
 - გ. ხორხში სპეციალური მილის შეყვანა პირიდან ან ცხვირიდან.
 - დ. ტრაქეაში მილის ჩადგმა და სუნთქვის აღდგენა.
 - ე. სუნთქვის შეწყვეტით გამოწვეული ფატალური შედეგი.

2.4. უპასუხეთ კითხვას *როგორ?* და შეავსეთ გამოტოვებული ადგილები:

ა.

N	როგორი?	როგორ?
	გულისხმიერი →	გულისხმიერად
1	იმედიანი →	
2	კანონიერი →	
3	ვალდებული →	
4	მეგობრული →	
5	ძვირი →	
6	იშვიათი →	
7	გაჭირვებული →	

ბ.

N	როგორი?	როგორ?
	უსაფუძვლო →	უსაფუძვლოდ
1	უგონო →	
2	უგულო →	
3	სავალდებულო →	
4	მხნე →	
5	მარჯვე →	
6	ფართო →	
7	უმართებულო →	

**მართებული – იგივეა, რაც სწორი.
უმართებულო // არამართებული – იგივეა, რაც არასწორი.**

2.5. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული სიტყვა; დაუსვით კითხვა როგორ?

ნიმუში: ეს ოპერაცია ...მართებულად ... წარიმართა. [მართებული]

1. პაციენტი ექიმთან საუბრის შემდეგ იყო. [იმედია]
2. ექთანი ასრულებდა თავის სამუშაოს. [უგულო]
3. ქირურგი თავს თვლის პაციენტის წინაშე. [ვალდებული]
4. ამ კლინიკაში კეთდება გულის გადანერგვის ოპერაცია. [იშვიათი]
5. ჩემს მეგობარს ავარია შეემთხვა და დიდხანს იყო [უგონო]
6. მაშველმა ნაპირზე მდებარე ადამიანს ხელოვნური სუნთქვა ჩაუტარა. [უსულო]
7. ქირურგი ახალ ლანცეტს ხმარობდა. [მარჯვე]
8. ოკულისტმა პაციენტს თვალი გაახელინა. [ფართო]
9. ექიმს ჰიპოკრატეს ფიცის დარღვევა დაუჯდა. [ძვირი]
10. დადაჩემი კუჭის ოპერაციის შემდეგ არის! [მხნე]

2.6. ა) პირების მიხედვით შეცვალეთ ზმნები: გაყვითლებულა, დასნეულებულა, დაბადებულა.

ნიმუში:

მე მოვწესრიგებულვარ	ჩვენ მოვწესრიგებულვართ
შენ მოწესრიგებულხარ	თქვენ მოწესრიგებულხართ
ის მოწესრიგებულა	ისინი მოწესრიგებულან

მე გაყვითლებულვარ	ჩვენ
შენ	თქვენ
ის	ისინი
მე დასნეულებულვარ	ჩვენ
შენ	თქვენ
ის	ისინი
მე დაბადებულვარ	ჩვენ
შენ	თქვენ
ის	ისინი

ბ) გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით ზმნები ნიმუშის მიხედვით: დადარდიანება, დარეგისტრირება, გადაბრუნება, შესვლა, დამძიმება.

ნიმუში: ახალი პრეპარატები სააფთიაქო ქსელში ჯერ არ ...შესულა... ?

1. ავადმყოფი ტკივილის დაფარვის გამო კედლისკენ

მადისონა

- 2. დედას შვილის ავადმყოფობა რომ შეუტყვია, ძლიერ
- 3. ახლადნაოპერაციები პაციენტის მდგომარეობა
- 4. წელს ამ საავადმყოფოს მიმღებში 200-მდე პაციენტი

2.7. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული ზმნები:

ნიმუში: თურმე ისე ...გამოჯანმრთელებულხარ..., რომ უკვე ვარჯიში დაგიწყია. [გამოჯანმრთელება]

- 1. ჩვენი შვილები თურმე ერთ დღეს [დაბადება]
- 2. ვირუსული ჰეპატიტის გავრცელების გამომწვევები ერთდროულად
[გაყვითლება]
- 3. როგორი კარგი პედიატრი [ყოფნა]
- 4. ახლა გავიგე, თურმე ზამთარში [დასნეულება]
- 5. ეს თერაპევტი კონფერენციაში მონაწილეობისთვის ჯერ არ
[დარეგისტრირება]
- 6. საოპერაციოდ უკვე, ჩემო მეგობარო! [მოწესრიგება]
- 7. ნუ ჩქარობთ! თქვენს გადასასხმელ ხსნარში მედიკამენტები ჯერ არ
[შერევა]
- 8. სიმართლე და დანაშაულის დაფარვის გამომწვევის ადმინისტრაცია
მკაცრად გაუფრთხილებიათ. [გამჟღავნება]
- 9. ექიმთა სასერტიფიკატო ტესტები არ [შემოწმება]
- 10. ოპერაცია წარმატებით [დამთავრება]

2.8. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით უნდა:

ნიმუში: თქვენ ...გინდათ, რომ გამოკვლევები ჩავიტარო?

- 1. შენი აზრით, რა მოვალეობები ჰქონდეს საავადმყოფოს პერსონალს?
- 2. მე ძალიან, პაციენტმა სედატიური საშუალებები მიიღოს.
- 3. გამონახოთ დრო და მედპერსონალს გაესაუბროთ!
- 4. მათ, რომ სწორედ ამ რენიმატოლოგმა გააკეთოს ანესთეზია.
- 5. დაბღვევას სრულად დავაფინანსებინოთ ავადმყოფის მკურნალობა.

6. , დღესვე ჩაგიტაროთ ყველა გამოკვლევა?
7. პედიატრს ჰკითხოთ ბავშვის ამ დაავადების შესახებ!
8. მათ , ასე მალე გამოწერონ ჩემი ძმა საავადმყოფოდან?
9. ძალიან გივი ექიმთან გასაუბრება.
10. გადავწყვიტე, ხვალვე ჩავეწერო ოჯახის ექიმთან!

2.9. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული წყვილები:

ნიმუში: თამარ, გასახდომად ...იმავე პროცედურებს... იტარებთ? [იგივე პროცედურა]

1. მაშველმა უგონო მდგომარეობაში მყოფს ხელოვნური სუნთქვა
ჩაუტარა. [იგივე მეთოდი]
2. იცი, მომეყინა თითი, როგორც შარშან მქონდა. [იგივე ადგილი]
3. გამიწია კონსულტაცია. [იგივე ტრავმატოლოგი]
4. ჩივილებზე მესაუბრებით? [იგივე პაციენტი]
5. წარმოიდგინე, აპირებენ მამაჩემის მკურნალობას! [იგივე პრეპარატები]
6. მომცა ახალი დანიშნულება. [იგივე ფსიქიატრი]
7. ბოლოს დაიგეგმება ჩემი ოპერაცია. [იგივე კვირა]
8. გამო ვერ მოხერხდა დაავადების დიაგნოსტიკა. [იგივე მიზეზი]

2.10. ააგეთ წინადადებები სიტყვებით: ერთი მხრივ,, მეორე მხრივ,.....

ნიმუში: ...ერთი მხრივ, თითქოს კარგად მიმკურნალეს და, მეორე მხრივ, მაინც ვერ გამომაჯანმრთელეს...

1.
2.
3.
4.
5.

**მძიმე ტრავმული დაზიანების მქონე პაციენტების
სიცოცხლის გადარჩენა ATLS**

3.1. ტექსტიდან მიღებული ინფორმაციის მიხედვით შეავსეთ ცხრილი:

სიტყვა / შესიტყვება	მისი მნიშვნელობა
1.	ნორმებით დადგენილი მდგომარეობა.
2.	იმ მოქმედებათა აღწერა, რომელთა თანმიმდევრობით შესრულება განაპირობებს დასმული ამოცანის ამოხსნას.
ექსტრემალური სიტუაცია	3.
ინტრავენური გადასხმა	4.
5.	ფიზიკური აღგზნების გამოწვევა.

3.2. მიუთითეთ სწორია თუ არასწორი, აღნიშნეთ ✓-ით!

N		სწორი	არასწორი
	პაციენტის დათვალიერებისა და პირველადი გამოკვლევის დროს გამოიყენება ABCDE წესები.	✓	
1	უნივერსალური ალგორითმების შექმნა მეტად მნიშვნელოვანია კრიტიკულ მდგომარეობაში მყოფი ადამიანების სიცოცხლის გადასარჩენად.		
2	ექიმებისთვის განკუთვნილი სასწავლო კურსი ATLS გულისხმობს სიმსივნის მქონე ადამიანის დახმარებას.		
3	ATLS -ს სასწავლო კურსის მიზანია ტრავმული დაზიანების მქონე პაციენტებისადმი მიდგომის ერთიანი ალგორითმის გამოყენება.		
4	პროგრამა ATLS თავდაპირველად შეიმუშავა გერმანიის ქირურგიულმა კოლეჯმა თავისი თანამშრომლებისათვის.		
5	2014 წლიდან ერთიანი ალგორითმი გამოიყენება სეფსისის განყოფილებებში შემოსული თითქმის ყველა პაციენტის გამოსაკვლევად.		

6	ტრავმულ განყოფილებაში შემოსული პაციენტისათვის უდიდესი მნიშვნელობა აქვს პირველადი დათვალიერების შედეგებს.		
7	პირველადი დათვალიერების დროს ხდება სიცოცხლისათვის საშიში დაზიანებების გამოვლენა.		
8	ATLS-ის E წესი ითვალისწინებს გარემოს კონტროლს და დისპოზიციას.		
9	ATLS-ის B წესი ითვალისწინებს მუცლის ღრუს დათვალიერებას და გამოკვლევას.		

3.3. მიუსადაგეთ ჩამოთვლილი სიტყვები [1-5] მათთან აზრობრივად დაკავშირებულ კონტექსტებს [ა-ე]:

ნიმუში: კათეტერიდ..... მილი, რომელიც შეჰყავთ სხეულის არხებსა და ღრუებში.

1. სტატუსი
2. კრიტიკული მდგომარეობა
3. უნივერსალური ალგორითმი
4. ვერბალური
5. ექსპოზიცია

- ა. იმ მოქმედებათა ყოვლისმომცველი აღწერა, რომელთა თანმიმდევრობით შესრულება განაპირობებს დასმული ამოცანის ამოხსნას.
- ბ. დათვალიერების მიზნით რაიმე საგნების განლაგება.
- გ. ნორმებით დადგენილი მდგომარეობა.
- დ. აქ: სიკვდილ-სიცოცხლის ზღვარზე მყოფობა.
- ე. ზეპირი, სიტყვიერი.

3.4. გამოთვებულ ადგილას ჩასვით სიტყვა თავისი მხოლოებით ან მრავლობითის ფორმით:

ნიმუში: ქირურგმა ...თავის... მედღას ავადმყოფის გულისხმიერი მოვლა სთხოვა.

1. ეს კლინიკა მაღალკვალიფიციური მედიკოსებით ამაცობს.
2. პაციენტები მკურნალობით ძალზე კმაყოფილები არიან.
3. ბატონმა ოთარმა ახალი მეთოდით ოპერაცია დღეს პირველად გააკეთა.

მადისინა

- 4. თქვენმა რეანიმატოლოგებმა პროფესიონალიზმით უამრავი ადამიანი გადაარჩინეს.
- 5. ნევროპათოლოგები გადაწყვეტილებას დღესვე გაგვაცნობენ.
- 6. მაშველმა გონიერებით იხსნა დაზარალებული.
- 7. როგორც უნდათ, ისე ამიხსნან ფსიქიატრებმა გადაწყვეტილების სისწორე!
- 8. ქირურგმა ახალი მეთოდით მკურნალობის შესახებ მოხსენება წაიკითხა.
- 9. პედიატრი გულისხმიერებამ იხსნა მშობლის საყვედურისაგან.
- 10. ავადმყოფებმა პრეტენზიებით საავადმყოფოს ადმინისტრაციას მიმართეს.

3.5. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით ზმნა შეუძლია:

ნიმუში: ჩვენ ...შეგვიძლია... , ავადმყოფების მდგომარეობა გავაუმჯობესოთ!

- 1. თამარს სხვა ექიმს მიმართოს.
- 2. მამუკა ექიმსა და ლევან ექიმს იამაყონ თავიანთი პროფესიონალიზმით.
- 3. ამ სიტუაციაში ჩვენ თქვენს ჯანმრთელობაზე ვიზრუნოთ!
- 4. ამ ფსიქიატრს ამაზე მეტის გაკეთება არ
- 5. როგორ ფიქრობთ, თქვენ დედაჩემი სრულად გამოაჯანმრთელოთ ?!
- 6. თქვენს კლინიკას ბევრი სიახლის დანერგვა
- 7. მათ პაციენტის თანხმობის გარეშე ოპერაციის ჩატარება არ
- 8. თქვენ ამ კვირაში დაგვეგმოდეთ ექიმთან ჩემი ვიზიტი?

3.6. ააგეთ წინადადებები მოცემული წყვილებით:

ნიმუში: სტუდენტებმა სამედიცინო ...საზოგადოების წინაშე... ჰიპოკრატეს ფიცი დადეს. [საზოგადოების წინაშე]

- 1.
[ჩვენ წინაშე]
- 2.
[მათ მიერ]
- 3.

[მედიკოსთა წინაშე]

4.

[ტრავმატოლოგის მიერ]

5.

[ავადმყოფის წინაშე]

3.7. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით:

ა) ჯერ მერე// შემდეგ//შემდგომ.....

ბ) ჯერჯერობით

ნიმუში: ...ჯერ... ამთვის ხელფასი უნდა ავიღო და დასასვენებლად ...მერე... წავალ.

1. მხოლოდ ეს ქირურგი შეისწავლის პაციენტის მდგომარეობას, კი ქირურგთა საბჭო მიიღებს გადაწყვეტილებას.
2. შენი ავადმყოფობის შესახებ დედას არ შევატყობინებთ.
3. კიდევ გახველებთ, ამიტომ ფიზიკური დატვირთვა ეტაპზე დაიწყეთ!
4. მწარე ჭამეთ, კი - ტკბილი, თუ გემოვნებას მიჰყვებით!
5. ახალი ჰოსპისი არ გაუხსნიათ.
6. თქვენი ავადმყოფობის მიზეზი მითხარით და დანიშნულებას დაგინიშნავთ.
7. მისი ნევროპათოლოგი შემოვიდა პალატაში, სხვა მედიკოსებიც მოვიდნენ.
8. შენ უნდა ისწავლო ბევრი, კი სხვას ასწავლო!
9. ამ სამედიცინო პროგრამაზე ყველაფერი გავიგე, მაგრამ მის დანერგვაზე თავს შევიკავებ!
10. რეაბილიტაციის ამ ცენტრში კარგად მკურნალობენ, ამიტომ სხვაგან წასვლას არ ვფიქრობ.

3.8. დააკვირდით დაფაზე გამოტანილ შესიტყვებებს და მათი დახმარებით ააგეთ წინადადებები:

სიტყვა შეაწყვეტინა – საუბრის, ლაპარაკის დროს გააჩერა.

სიტყვა ჩამოართვა – საუბრის დროს გააჩერა და ლაპარაკი თვითონ გაავრძელა. **სიტყვა**

მოუჭრა – საუბარი სხარტი, მოქნილი პასუხით შეაწყვეტინა.

სიტყვა შეუბრუნა – შეეპასუხა; პასუხით წინააღმდეგობა გაუწია [მაგ., თავხედურად, უბრდელად და სხვა].

ნიმუში: საავადმყოფოს დირექტორმა ექიმს **სიტყვა ჩამოართვა** და საავადმყოფოს პერსონალს თავად დაელაპარაკა.

1.
[სიტყვა შეაწყვეტინა]
2.
[სიტყვა მოუჭრა]
3.
[სიტყვა ჩამოართვა]
4.
[სიტყვა შეუბრუნა]

3.9. წაიკითხეთ ტექსტი, შეარჩიეთ და გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით ნასწავლი შესიტყვებები:

დღეს სამედიცინო უნივერსიტეტში ქირურგთა საერთაშორისო კონფერენცია დაიწყო. ჯერ უნივერსიტეტის რექტორმა მისასალმებელი სიტყვა წარმოთქვა, შემდეგ კი მთავარი მომხსენებლები გამოვიდნენ. ერთ-ერთი ახალგაზრდა ქირურგის საკონფერენციო თემა ძალიან საინტერესო იყო. გაიმართა დებატები, შეკითხვის დასმის მსურველები ერთმანეთს არ აცლიდნენ, და ამიტომაც სხდომის თავმჯდომარემ მათ არაერთხელ მოუწოდა წესრიგის დაცვისაკენ, ბოლოს კი ხმამაღლა მოსაუბრეებს თუმცა ამანაც არ უშველა, ჟურნალისტები ვერაფრით დააწყნარა, ყველას უნდოდა ინტერვიუს აღება. სხდომის თავმჯდომარემ მათ და ახალგაზრდა ქირურგს შეკითხვები თავად დაუსვა.

თავი VII ავადმყოფის გამოკვლევა. კურორტები

ნაწილი I

გამოკვლევის მეთოდები

1.1. ტექსტიდან მიღებული ინფორმაციის მიხედვით შეავსეთ ცხრილი:

სიტყვა / შესიტყვება	მისი მნიშვნელობა
1.	ავადმყოფის ორგანოების ხელით გასინჯვის მეთოდი
2.	სმენის გამოკვლევა
პერკუსია	3.
მოლეკულურ-ბიოლოგიური გამოკვლევა	4.
5.	ორგანიზმის ამა თუ იმ სტრუქტურის დანახვა მაგნიტისა და რადიოტალღების გამოყენებით

1.2. მიუთითეთ სწორია თუ არასწორი, აღნიშნეთ ✓-ით!

N		სწორი	არასწორი
	ანამნები და ფიზიკური კვლევის მეთოდები ერთ-ერთი მთავარი საშუალებებია დიაგნოზის დასადგენად.	✓	
1	ფიზიკური კვლევის მეთოდებს მიეკუთვნება: ინსპექცია, პალპაცია და ასიმეტრია.		
2	სხვადასხვა ორგანოს ფუნქციონირების დროს წარმოქმნილი ბგერების მოსმენას აუსკულტაცია ეწოდება.		
3	ანამნები არის ავადმყოფის ან მისი ახლობლების მიერ გადმოცემული ჩივილი.		
4	მე-19 საუკუნემდე ანამნები და ფსიქიატრიული კვლევის მეთოდები იყო ერთადერთი ინსტრუმენტი ექიმის ხელში.		
5	ექიმსა და ავადმყოფს შორის დამყარებული სულიერი კავშირი უფრო მნიშვნელოვანია, ვიდრე ბუსტი დიაგნოზი.		

6	1890 წლამდე არ არსებობდა რენტგენოლოგიური, ელექტროფიზიოლოგიური და მოლეკულურ-ბიოლოგიური კვლევები.		
7	ვოკალურ-ინსტრუმენტული გამოკვლევები მრავალნაირია და დამოკიდებულია ფიზიკური გამოკვლევის შედეგად მიღებულ ინფორმაციაზე.		
8	ანამნეზის შეკრებისა და ფიზიკური გამოკვლევის შემდეგ დგება ინსტრუმენტულ-ლაბორატორიული გამოკვლევების ჯერი.		
9	თანამედროვე მედიცინა ფლობს გამოკვლევის მეთოდებს, რომლებიც საშუალებას გვაძლევს მოლეკულურ დონეზე შევისწავლოთ ადამიანის მიერ დაწერილი ღვინის ხარისხი.		

1.3. მიუსადაგეთ ჩამოთვლილი სიტყვები [1-6] მათთან აზრობრივად დაკავშირებულ კონტექსტებს [ა-ვ]:

ნიმუში: ექოსკოპიაბ.....
 ბ. ულტრაბგერითი სკანირება.

1. ინსპექცია
2. აუსკულტაცია
3. კორონაროგრაფია
4. გენეტიკა
5. რენტგენოლოგიური გამოკვლევა

- ა. გამოკვლევის მეთოდი, ადამიანის ან ცხოველის შინაგან ორგანოებში წარმოშობილი ხმების მოსმენა.
- ბ. გამოკვლევა რენტგენის სხივებით, რომლებიც ქსოვილებში გავლისას შთაინთქმება და მიიღება გამოსახულება სპეციალურ ეკრანზე.
- გ. ბიოლოგიის დარგი, რომელიც შეისწავლის ორგანიზმის განვითარებასა და მემკვიდრეობითობას.
- დ. გულის სისხლძარღვების გამოკვლევა.
- ე. ავადმყოფის დათვალიერება.

1.4. უპასუხეთ კითხვას რა? და შეავსეთ შესაბამისი უჯრები:

N	როგორი?	რა?
	ელამი	სიელმე
1	ჯანსაღი	
2	ყვითელი	

3	ძლიერი	
4	ბრმა	
5	სუფთა	
6	მსუქანი	
7	ცოცხალი	
8	კეთილი	
9	მშრალი	
10	სუსტი	
11	ბრძენი	
12	ლურჯი	

სუსტი – იგივეა, რაც უღონო
ჯანსაღი – იგივეა, რაც ჯანმრთელი
ბრმა – იგივეა, რაც უსინათლო

1.5. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული სიტყვა:

ნიმუში: ბავშვთა ასაკში სისხლისჩაქცევას, ...სილურჯეს... ხშირად ნახავთ. [სილურჯე]

- ჩემი მეგობარი უჩივის. [სისუსტე]
- ჩემი მეზობელი ექიმთან პირის ჩვილით მივიდა. [სიმშრალე]
- პაციენტის დაავადება, ჰეპატიტი, გამომჟღავნდა. [სიყვითლე]
- დასაძრახ სიკვდილი სჯობს. [სიცოცხლე]
- დატანჯული მოხუცი შველას ითხოვდა. [სიბრმავე]
- ნიკოს გამო ბევრი დაავადება გაუჩნდა. [სიმსუქნე]
- თანამედროვე მედიცინაში შესანარჩუნებლად მრავალი საშუალება არსებობს. [სიჯანსაღე]
- მედიკოსი გონიერებასთან ერთად უნდა გამოირჩეოდეს. [სიბრძნე]

1.6. ბრძანებითი წინადადებები გადაიყვანეთ უარყოფით ფორმაში:

ნიმუში: საოპერაციოში ნიღბები მოძებნეთ!

... საოპერაციოში ნიღბები **არ** მოძებნოთ!...

1. პაციენტი მიიღე!

.....

2. ეს რთული ოპერაცია გააკეთეთ!

.....

3. დამწვრობას ამ დანიშნულებით უმკურნალოთ!

.....

4. საავადმყოფოს ადმინისტრაციას დაემორჩილე!

.....

5. მოტეხილობას ორივე მხრიდან მჭიდრო ნახვევი დაადეთ!

.....

6. მეზობლის სამედიცინო რჩევა გაითვალისწინე!

.....

7. ავარიაში დაზარალებული სწრაფად გადმოიყვანე!

.....

8. ღამის მორიგეობის შემდეგ საავადმყოფო დატოვეთ!

.....

9. ავადმყოფის მოთხოვნა შეასრულოთ!

.....

10. პაციენტების მიღება ხვალისათვის გადადე!

.....

1.7. ააგეთ კითხვითი წინადადებები სიტყვებითთუ არა

ნიმუში: ...სჯობს თქვათ, კმაყოფილი ხართ თუ არა ექიმის ყურადღებით?!...

1.
2.
3.
4.
5.

1.8. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული წყვილები:

ნიმუში: შეძლებთ, ...ამდენი პაციენტის... მიღებას? [ამდენი პაციენტი]

1. ავადმყოფის ექიმი დააფიქრა. [ამდენი ჩივილი]
2. ექიმო, თქვენს არასდროს დავივიწყებ! [ამდენი სიკეთე]
3. მიღება ნამდვილად შეუძლებელია. [იმდენი მედიკამენტი]
4. იცი, ძალიან დავიტანჯე. [ამდენი ტკივილი]
5. ერთ ადამიანს გაკეთება თუ შეეძლო, ვერ წარმოვიდგენდი. [მაგდენი ოპერაცია]
6. ამ ავადმყოფს დაადებენ, რამდენსაც ჭრილობა მოითხოვს. [იმდენი ნაკერი]
7. მარიამი წონაში დაიკლებს, რამდენსაც ექიმი ურჩევს. [იმდენი კილოგრამი]
8. დონორის მიერ გაღებული ხუთ პაციენტს მაინც უშველი. [მაგდენი სისხლი]

1.9. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით კითხვები რატომ? ან რის გამო?; პასუხებში კი გამოიყენეთ იმიტომ ან იმის გამო.

ნიმუში:რატომ.... არ შეასრულეთ ექიმის დანიშნულება?
 ...იმიტომ..., რომ სამსახურის საქმეების გამო ვერ მოვიცალე.

1. გააკეთეს სასწრაფო ოპერაცია?
, რომ ავადმყოფს ფარული სისხლდენა დაეწყო.
2. არ ჩაეწერე ვიზიტზე ოჯახის ექიმთან?
, რომ ლექციები ვერ გავაცდინე.
3. მიიღე მეორე ხარისხის დამწვრობა?
, რომ მზეზე დიდხანს ვიწეე.

მადისინა

4. გსურთ ამ კლინიკაში მკურნალობა?
....., რომ აქ პროფესიონალი ნევროპათოლოგები მუშაობენ.
5. არ მოვიდა დროულად სასწრაფო დახმარება ?
....., რომ ქუჩებში საცობები იყო.
6. არ მიმართე ექიმს?
....., რომ მეგონა, ტკივილი მალე გამივლიდა.
7. მოგეყინა თითები?
....., რომ ძლიერ ცინვაში ხელთათმანები არ მეცვა.
8. არ ჩაუტარე დაზარალებულს ხელოვნური სუნთქვა?
....., რომ წესები კარგად არ ვიცოდი.

1.10. ააგეთ წინადადებები ფრაზებით : ჩემი შეხედულებით, მისი შეხედულებით, ექიმის შეხედულებით, ჯანდაცვის მინისტრის შეხედულებით.

ნიმუში: ჩემი შეხედულებით, ოპერაციის შემდგომ გართულებებს არ უნდა ველოდოთ.

1.
2.
3.
4.

ნაწილი II

სამედიცინო ალჭურვილობა

2.1. ტექსტიდან მიღებული ინფორმაციის მიხედვით შეავსეთ ცხრილი:

სიტყვა / შესიტყვება	მისი მნიშვნელობა
1.	საინექციო ხსნარის შემწოვი მოწყობილობა.
2.	ორგანიზმის მემკვიდრეობითობის ინფორმაციის მატარებელი.
ტომოგრაფია	3.

ელექტროენცეფალოგრამა	4.
5.	ორგანიზმიდან ჭარბი სითხის ხელოვნურად მოშორება.

2.2. მიუთითეთ სწორია თუ არასწორი, აღნიშნეთ ✓-ით!

N		სწორი	არასწორი
	სამედიცინო აღჭურვილობის მხოლოდ ერთი ტიპი არსებობს.		✓
1	დაავადების მკურნალობის პროცესში გამოიყენება საინექციო ტუმბოები.		
2	სასიცოცხლო ფუნქციების შემანარჩუნებელი აღჭურვილობაა: ინკუბატორები, სასუნთქი და სანარკოზო აპარატები, სადიალიზო აღჭურვილობა და სხვ.		
3	სხეულის ვიზუალიზაციის საშუალებებია: რენტგენი, ექოსკოპია, ტელე-რადიო გადაცემები და სხვ.		
4	სასიცოცხლო ფუნქციების შემანარჩუნებელ აღჭურვილობას იყენებენ პაციენტის სრულ გამოჯანმრთელებამდე.		
5	სამედიცინო ლაბორატორიული აპარატების დანიშნულებაა ავტომატურ რეჟიმში გააკეთოს სისხლის, შარდის და სხვა ანალიზები.		
6	მედპერსონალი მონიტორინგის აპარატებით მუდმივ დაკვირვებას აწარმოებს პაციენტის ძირითად სასიცოცხლო მაჩვენებლებზე.		
7	მონიტორინგის აპარატები აფიქსირებს ორგანიზმის მდგომარეობის მხოლოდ სტაბილურ მონაცემებს.		
8	სამედიცინო ლაბორატორიული აპარატები მედპერსონალს ეხმარება ანალიზების აღებაში.		
9	სამედიცინო აპარატურის სწორად მოხმარებაში ექიმებს ეხმარებიან ღვინის ტექნოლოგიის მუშაკები.		
10	გლუკომეტრი წარმოადგენს სამედიცინო დიაგნოსტიკურ აპარატურას, რომლის გამოყენება შესაძლებელია ბინაზე.		

2.3. მიუსადაგეთ ჩამოთვლილი სიტყვები [1-6] მათთან აზრობრივად დაკავშირებულ კონტექსტებს [ა-ვ]:

ნიმუში: ინკუბატორიგ.....
 გ. ხელოვნურად გამოსაჩეკი მოწყობილობა.

- 1. ტომოგრაფია
- 2. ულტრასონოგრაფია
- 3. ნარკოზი
- 4. ელექტროენცეფალოგრამა
- 5. გლუკოზა
- 6. ალჭურვილობა

- ა. ექოსკოპია.
- ბ. სპეციალური ხელსაწყო მთავრად აღრიცხული თავის ტვინის ელექტრონული ტალღები.
- გ. რენტგენოლოგიური გამოკვლევა, რომლის საშუალებით შეიძლება გარკვეულ სიღრმეში მდებარე ფენის გადაღება.
- დ. ყურძნის შაქარი.
- ე. სათანადო მოწყობილობები, დანადგარები.
- ვ. ხელოვნური საშუალებებით გამოწვეული ძილი.

2.4. უპასუხეთ კითხვას როგორი? და შეავსეთ შესაბამისი უჯრები:

N	რას იზამს?	როგორი?
	გაახალისებს	გამახალისებელი
1	გააჯანსაღებს	
2	გააცოცხლებს	
3	გამართლებს	
4	გააღრმავებს	
5	გააკეთილშობილებს	
6	შეაშფოთებს	
7	შეამსუბუქებს	
8	შეაწუხებს	

9	შეაფერხებს	
10	შეადგენს	
11	შეაკავშირებს	

2.5. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული წყვილები:

ნიმუში: ოპერაცია გადაიდო რაღაც ...შემაფერხებელი გარემოების... გამო. [შემაფერხებელი გარემოება]

1. ჭრილობის დაზიანებული ქსოვილის აღდგენა მოხერხდა. [შემადგენელი უჯრედები]
2. ნინოს ყურის არ გაუარა. [შემაწუხებელი ტკივილი]
3. პაციენტებს ხშირად უნიშნავენ [გამაჯანსაღებელი პროცედურები]
4. სამკურნალო აბაზანები ადამიანს ანიჭებს. [გამაცოცხლებელი ძალა]
5. ნევროპათოლოგი დედას ალბათ დებრესის დაუნიშნავს. [შემამსუბუქებელი პრეპარატები]
6. სისხლი შინაგან ორგანოთა ასრულებს. [შემაკავშირებელი ფუნქცია]
7. ექიმის ტკბილი სიტყვის გულგატეხილ პაციენტს იმედი დაუბრუნდა. [გამამრთელელებელი ძალა]
8. ხანძრის გავრცელების მოსახლეობაში პანიკა გამოიწვია. [შემაშფოთებელი ამბავი]

2.6. შეარჩიეთ და გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით სიტყვები მანამ, სანამ //ვიდრე.

ნიმუში: ...სანამ... პაციენტს არ მოამზადებენ, ოპერაცია არ დაიწყება.

1. დედა, სხვა გამოკვლევებს არ ჩაგიტარებენ, სისხლის ანალიზს არ გაიკეთებ!
2. ქირურგი მოვა, მედდა ყველაფერს აწესრიგებს.
3. ოჯახის ექიმთან ვერ შეხვალ, შენი რიგი არ მოვა.
4. ყველა ანალიზის პასუხს არ მოიტან, დანიშნულებას ვერ მოგცემ.
5. პროცედურებზე დარჩი, დრო არ ამოიწურება.
6. პაპა დამწვრობის ცენტრში მიიყვანეს, სასწრაფო დახმარება მოვიდა.
7. მაშველები მოვიდოდნენ, უცნობმა დაზარალებულს პირველადი დახმარება აღმოუჩინა.

მადონა

- 8. მე ვემზადებოდი, სხვა პაციენტი გასინჯეს.
- 9. ქირურგთან მიხვალ, კონსულტაცია თერაპევტთან უნდა გაიარო.
- 10. დროზე მოდი, ოპერაცია დამთავრებულია.

2.7. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით კითხვები: რისთვის? ან რა მიზნით? პასუხებში გამოიყენეთ იმისთვის ან იმ მიზნით.

ნიმუში:რისთვის.... მიმართეთ ექიმს?
იმისთვის..., რომ ჩემი ჯანმრთელობის მდგომარეობა შეემოწმებინა.

- 1. მოიწვიეს დღეს კონსილიუმი?
, რომ ავადმყოფის დაავადების გართულების მიზეზი გაარკვიონ.
- 2. სურთ ჩაგიტარონ რენტგენოლოგიური გამოკვლევა?
, რომ ფილტვები საფუძვლიანად შემოწმონ.
- 3. გაგზავნეს ლევანი ექიმი გერმანიაში?
, რომ ქირურგთა საერთაშორისო კონფერენციას დაესწროს.
- 4. გინდათ კერძო დაზღვევა?
, რომ ყველა სამედიცინო საჭიროება დამიფინანსდეს.
- 5. მიმართეთ კარდეოლოგს?
, რომ გულის ჩხვლეტები მომიხსნას.
- 6. გადაწყვეთ პაციენტი ამ განყოფილებიდან?
, რომ სხვა პროფილის განყოფილებაში მკურნალობას საჭიროებს.

2.8. ა) პირების მიხედვით შეცვალეთ ზმნები: ამოულია, გაუკერავს, გაშეშებულია.

მე ამომიღია	ჩვენ
შენ	თქვენ
მას	მათ
მე გამიკერავს	ჩვენ
შენ	თქვენ

მას ათ

მე გავშეშებულვარ ჩვენ

შენ თქვენ

მას მათ

ბ) გამოთვებულ ადგილას ჩასვით ზმნები: შეშფოთებულხარ, დაუდგენია, გამოუკვლევია, დამზადებულა, შემიწყვიტავს.

1. ფსიქიატრს პაციენტისთვის დიაგნოზი
2. თქვენი ჭრილობისათვის სპეციალური მალამო
3. მე თქვენი მკურნალობა ჯერ არ
4. სულ ტყუილად, სანერვიულო არაფერი გაქვს.
5. პედიატრს მოზარდის დაავადება ჯერ არ

2.9. პირების მიხედვით შეცვალეთ ზმნები:

ნიმუში:

მე ვხედავ	ჩვენ ვხედავთ	[ის მე] მხედავს	[ის ჩვენ] გვხედავს
შენ ხედავ	თქვენ ზედავთ	[ის შენ] გხედავს	[ის თქვენ] გხედავთ
ის ხედავს	ისინი ზედავენ	[ის მას] ხედავს	[ის მათ] ხედავს
მე ვასწავლი	ჩვენ	მე მასწავლის	ჩვენ
შენ	თქვენ	შენ	თქვენ
ის	ისინი	მას	მათ
მე ვკურნავ	ჩვენ	მე მკურნავს	ჩვენ
შენ	თქვენ	შენ	თქვენ
ის	ისინი	მას	მათ
მე ვანუგეშებ	ჩვენ	მე მანუგეშებს	ჩვენ
შენ	თქვენ	შენ	თქვენ
ის	ისინი	მას	მათ

ბ) გამოთვლებულ ადგილას ჩასვით ზმნები: გათავისუფლება, გაწვალება, მოსმენა, გართობა, დარწმუნება.

1. კლინიკაში წადი და ექიმი ფილტვებს
2. ვიცი, მშობლები სამედიცინო უნივერსიტეტში სწავლის გაგრძელებაში
3. ღამის მორიგეობა რომ გავაცდინო, დირექცია სამსახურიდან
4. დაბღვევის საბუთებზე ისე, აღარაფერი მოგინდება.
5. ეს დანტისტი ისე, რომ კბილის ამოღებას საერთოდ ვერ გაიგებ.

2.10. უპასუხეთ კითხვას რას შვრება?

ნიმუში: მე პაციენტს ვიზიტის შესახებ ვაცნობებ.
ექიმი მე ვიზიტის შესახებ ..მაცნობებს...

1. მე ექიმს ვიბარებ.
ექიმი მე
2. დღეს მე სისხლს ვაბარებ.
დღეს დონორი სისხლს მე
3. მე მას ოპერაციას ვუკეთებ.
ის მე ოპერაციას
4. მე მას მედიკამენტს ვასმევ.
ჩემი ძმა მედიკამენტს მე
5. მე ჩემს პაციენტს მშვიდად ვესაუბრები.
ჩემი პაციენტი მე მშვიდად
6. მე მას წონაში დაკლებას ვურჩევ.
ის მე წონაში დაკლებას
7. მე პაციენტის მშობლებს ვეთათბირები.
პაციენტის მშობლები მე
8. მე ექთანს მადლობას ვუხდის.
ექთანი მე მადლობას

2.11. ააგეთ წინადადებები მოცემული წყვილებით:

ნიმუში: თერაპევტი ...თქვენ შემდეგ.... გამოვა მოხსენებით. [თქვენ შემდეგ]

1.

[ჩვენ შემდგომ]

2.

[მათ მერე]

3.

[ანალიზის შემდეგ]

4.

[ექიმის შემდეგ]

5.

[დაბლვევის გაფორმების შემდეგ]

სამკურნალო კურორტები, სამკურნალო პროცედურები

3.1. ტექსტიდან მიღებული ინფორმაციის მიხედვით შეავსეთ ცხრილი:

სიტყვა / შესიტყვება	მისი მნიშვნელობა
1.	ამინდის ტიპი, რომელიც გარკვეულ ადგილებში წლიდან წლამდე მეორდება
2.	სამკურნალო შხაპი, მასაჟი წყლის ჭავლის წნევით
ჰიდროკოლონოთერაპია	3.
4.....	საქმიანობის მიმართულება, ხასიათი
5.	კუჭ-ნაწლავის წყლით გასუფთავება

3.2. მიუთითეთ სწორია თუ არასწორი, აღნიშნეთ ✓-ით:

N		სწორი	არასწორი
	კურორტი ეს არის ადგილი, სადაც არსებობს ბუნებრივი საღებავები.		✓
1	ბალნეოლოგიური კურორტი არის როგორც სასმელი წყლით, ასევე – აბაზანებით სამკურნალო.		
2	შესაძლებელია კურორტზე ერთდროულად არსებობდეს ბუნებრივი ქვის დამამუშავებელი რამდენიმე საწარმო.		
3	განსხვავებენ კურორტების სამ ძირითად ჯგუფს: კლიმატურს, ბალნეოლოგიურსა და ტალახით სამკურნალოს.		
4	საქართველოში მოიპოვება 2000-ზე მეტი მინერალური წყალი, რომლებსაც განსხვავებული სამკურნალო თვისებები აქვს.		
5	არსებობს წყლის, ჰაერის, ტალახის, მზის, რადიოქტიური (რადონის), ყავის და სხვა ტიპის აბაზანები.		
6	კლიმატური კურორტი თავის მხრივ შეიძლება იყოს მთის, ტყის, ველისა და ზღვის.		
7	სამკურნალო პროცედურების მრავალფეროვნება დამოკიდებულია კურორტის ტიპსა და ექიმის მიერ განსაზღვრულ ჩვენებაზე.		

8	სამკურნალო პროცედურებს ასევე მიეკუთვნება ჰიდრომასაჟი, შარკო, ექოსკოპია და ულტრასონოგრაფია, სამკურნალო წყლის დაღვევა და სხვ.		
9	საქართველოს ჰიდრომინერალური რესურსები არაა მრავალფეროვანი.		
10	შერეული პროფილის კურორტია, მაგალითად, კლიმატურ-ბალნეოლოგიური, ბალნეოლოგიურ-ტალახისა, კლიმატურ-ტალახისა, კლიმატურ-ბალნეოლოგიურ-ტალახისა და სხვა.		

3.3. მიუსადაგეთ ჩამოთვლილი სიტყვები [1-5] მათთან აზრობრივად დაკავშირებულ კონტექსტებს [ა-ე]:

ნიმუში: ფაქტორიგ.....

გ. რაიმე მოვლენის განმსაზღვრელი ან პროცესის მამოძრავებელი ძალა.

1. ბალნეოლოგია
2. პროცედურა
3. ჰიდრომინერალური რესურსები
4. ჰიდრომასაჟი
5. ჰიდროკოლონოთერაპია

ა. მინერალური წყლები.

ბ. სამკურნალო-პროფილაქტიკური პროცედურა, რომლის დროსაც ადამიანის სხეულზე ერთდროულად ზემოქმედებენ თბილი წყლითა და მასაჟით.

გ. სპეციალური აპარატის მეშვეობით ნაწლავების გამორეცხვა წყლითა და წყალხსნარებით.

დ. ექიმის მიერ მკურნალობის მიზნით დანიშნული ღონისძიება.

ე. შეისწავლის მინერალურ წყლებსა და ტალახებს, მათ სამკურნალო თვისებებს.

3.4. ა) უპასუხეთ კითხვას ვინ? და შეავსეთ შესაბამისი უჯრები:

N	ვინ?	ვინ?
	მფლობელი	თანამფლობელი
1	შემწე	
2	მშრომელი	

3	კლასელი	
4	ავტორი	
5	მგზავრი	
6	მონაწილე	

ბ) გამოთვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული სიტყვა:

ნიმუში: კლინიკის ...*თანამფლობელმა*... ახალი კადრები მიიღო. [თანამფლობელი]

1. საავადმყოფოს გუნდურმა მუშაობამ ბევრი პაციენტის სიცოცხლე გადაარჩინა. [თანამშრომლები]
2. ქირურგის პაციენტი საოპერაციოდ მოამზადეს. [თანაშემწეები]
3. ჩემმა ახალი კლინიკის გახსნაზე მიმიწვიეს. [თანაკლასელები]
4. თერაპიის ახალ მეთოდებზე გიორგის მოხსენების მადლობა გადაუხადეს. [თანაავტორები]
5. ჩემს სამედიცინო უნივერსიტეტში შეხვედრა მოუწყვეს. [თანამგზავრები]
6. ამ საქმის ერთ-ერთმა კლინიკის დირექციას საჩივრით მიმართა. [თანამონაწილე]

3.5. უპასუხეთ კითხვას როგორი? და შეავსეთ შესაბამისი უჯრები!

N	რას იზამს?	როგორი? [უარყოფითი ფორმა]
	შეაფასებს	შეუფასებელი
	შეახვევს	შეუხვეველი
1	გააყუჩებს	
2	გაავრცელებს	
3	დააზიანებს	

4	გააწონასწორებს	
5	გააცნობიერებს	
6	დაასრულებს	
7	დაბანს	
8	შეათავსებს	
9	შეიბრალებს	
10	შეიწყნარებს	

დაასრულებს – იგივეა, რაც დაამთავრებს.

3.6. გამოთვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული წყვილები:

ნიმუში: ... შეუხვეველ ჭრილობას... შეიძლება ინფექციის შეჭრა მოჰყვეს. [შეუხვეველი ჭრილობა]

1. დედაჩემი დაიღალა ამ [დაუსრულებელი მკურნალობა]
2. მოზარდი გამო ფსიქოლოგთან მიიყვანეს. [გაუცნობიერებელი ქცევები]
3. მედდის გეგმიური ოპერაცია ჩაშალა. [გაუკეთებელი საქმე]
4. მედპერსონალის შესაძლოა პაციენტის მდგომარეობა დაამძიმოს. [გაუწონასწორებელი საუბარი]
5. ამოღება ძალიან მტკივნეულია. [გაუყუჩებელი კბილი]
6. ბავშვს ნემსი უხეშად გაუკეთა. [შეუბრალებელი ექთანი]
7. კლინიკაში პაციენტისთვის მარაგი ჰქონდათ. [შეუთავსებელი სისხლი]
8. ჭრილობის დამუშავება დაუშვებელია! [დაუბანელი ხელები]

3.7. ააგეთ წინადადებები მოცემული შესიტყვებებით:

ნიმუში: ექიმის ...*დანიშნულების მიხედვით...* უნდა იმკურნალოთ. [დანიშნულების მიხედვით]

1.

[თქვენი შეხედულების მიხედვით]

2.

[გაჯანსაღების მიუხედავად]

3.

[ტკივილის მიუხედავად]

4.

[ანალიზების მიხედვით]

5.

[უყურადღებობის მიუხედავად]

3.8. დააკვირდით დაფაზე გამოტანილ შესიტყვებებს და მათი დახმარებით ააგეთ წინადადებები:

ენა წაიგრძელა _ ზედმეტს, ბევრს ლაპარაკობს, ყბედობს; იგივეა, რაც:
გრძელი ენა აქვს, ენაგრძელია.

ენა წინ უსწრებს _ უადგილოდ, დაუფიქრებლად ლაპარაკობს.

ენა მუცელში ჩაუვარდა _ გაჩუმდა; ლაპარაკი, საუბარი შეწყვიტა.

ზურგი შეაქცია _ უარყო, მიატოვა ვინმე ან რამე.

მაგარი ზურგი აქვს _ ძლიერი პატრონი, მფარველი ჰყავს.

ნიმუში: ბებიას ენა წინ უსწრებს და ამიტომაც გინეკოლოგისგან საყვედური მიიღო.

1.

[ენა წაიგრძელა]

2.

[ენა მუცელში ჩაუვარდა]

3.
[ზური შეაქცია]
4.
[მაგარი ზური აქც]

3.9. წაკითხეთ ტექსტი, შეარჩიეთ და გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით ნასწავლი შესიტყვებები:

ქალბატონი თამარი უნივერსიტეტის პროფესორია. იგი მთელი წლის მანძილზე თავდაუზოგავად შრომობდა. ამიტომაც გადაწყვიტა, შეეხებულა ბორჯომში გაეტარებინა და დაფინანსება ადმინისტრაციისათვის ეთხოვა. ეს აზრი გააცნო თავის კოლეგას, რომელსაც მუდამ მოხდა ისე, რომ ამ კოლეგის წყალობით უნივერსიტეტის ადმინისტრაციამ ქალბატონი თამარის განზრახვა მანამ შეიტყო, სანამ ამას თავად მოითხოვდა. განცხადების დასაწერად მისულ თამარს ხელმძღვანელობამ სიურპრიზი მოუწყო – კეთილსინდისიერი მუშაობისათვის ბორჯომის საგზური გადასცა. ქალბატონ თამარს მოულოდნელობისგან კოლეგების ერთ ნაწილს ეს ამბავი ძალიან გაუხარდა, ზოგს კი შეშურდა. ამბობდნენ, და ამიტომ დააჯილდოვესო. თამარს ასეთ ჭორებზე რეაქცია არ ჰქონდა, ამბის მიმტანს კი, უბრალოდ,

თავი VIII

ქართული ენა პროფესიულ ურთიერთობაში ქართული ენა და მედიცინა

1. მიუთითეთ სწორია თუ არასწორი, აღნიშნეთ ✓-ით!

N		სწორი	არასწორი
	ნანა ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელია, მაგრამ ყოველთვის უნდოდა ექიმი გამოსულიყო.	✓	
1	ნანამ პირველადი სამედიცინო დახმარების სპეციალური კურსი სამედიცინო უნივერსიტეტში მოისმინა.		
2	ნანას დედა, მამა და ძმებიც ფილოლოგები არიან.		
3	ნანამ სამედიცინო უნივერსიტეტში შეისწავლა: სასუნთქი გზების გამავლობის აღდგენა, ხელოვნური სუნთქვის ჩატარება, სინტაქსი და მორფოლოგია და სხვ.		
4	ნანამ ბავშვის გულის არაპირდაპირი მასაჟი ერთი ხელით განახორციელა.		
5	ნანას სასწრაფოს ექიმმა მაღლობა გადაუხადა ბავშვის გულ-ფილტვის რეანიმაციის გამო.		
6	ნანა ისეთ ნახევს ადებს ავადმყოფს, რომ დიზაინერსაც კი შეშურდება.		
7	ნანას შეხედულებით, ადამიანის სიცოცხლის აზრი და უმაღლესი ღირებულება სხვისი დახმარებაა.		
8	მექანიკური მეთოდებით ხელოვნური სუნთქვის ჩატარება ნანამ ერთხელ უკვე განახორციელა.		
9	ნანას ნანახი აქვს, თუ როგორ გაუჭრა მამამისმა პაციენტს კისერი განაკვეთით და ტრაქეაში სპეციალური მილი ჩაუდგა – ტრაქეოსტომია.		
10	ნანა ამბობს, რომ, თუ ადამიანს გაუჭირდა, უკან არ დაიხევს და ფსიქოლოგიასაც მიმართავს.		

2. მიუსადაგეთ ჩამოთვლილი სიტყვები [1-5] მათთან აზრობრივად დაკავშირებულ კონტექსტებს [ა-ე]:

კინოტომია

ნიმუში:გ.....

გ. ტრაქეაში მილის ჩადგმა მისი გაჩხვლეტის გზით.

1. არაქართულენოვანი მოსახლეობა
2. პროფესიული ურთიერთობა
3. ტრაქეოსტომია
4. მემბრანა
5. მანუალური მეთოდი
6. თვალის გუგა

- ა. კისრის წინა ნაწილში განაკვეთის გაკეთება, ტრაქეაში მილის ჩადგმა და სუნთქვის აღდგენა.
- ბ. ხელით (შეხებით) მკურნალობა.
- გ. მოსახლეობა, რომლის მშობლიური ენა არ არის ქართული.
- დ. თვალის ფერად გარსში მოქცეული ხვრელი, საიდანაც შედის სინათლე.
- ე. პროფესიით დაკავშირებულ ადამიანებთან ურთიერთობა.
- ვ. ქსოვილის ნაწილი.

3. დაუსვით კითხვა და გამოყავით ის, რაც აქვს საერთო ჩამოთვლილ სიტყვებს.

ნიმუში: არასიმპტომატური, არაჯანსაღი, არასტაბილური.

პასუხი:არა.....

1. ბუნდოვანი, მნიშვნელოვანი, სრულფასოვანი.
პასუხი:
2. ურთიერთდახმარება, ურთიერთქმედება, ურთიერთთანამშრომლობა.
პასუხი:
3. დაცული, დამოკიდებული, დახშული.
პასუხი:
4. განმეორებითი, შემთხვევითი, შეტევითი.
პასუხი:
5. ძლიერად, გულისხმიერად, ზომიერად.
პასუხი:
6. სისუსტე, სიბრმავე, სიფხიზლე.
პასუხი:
7. გამაჯანსაღებელი, გამაცოცხლებელი, შემამსუბუქებელი.
პასუხი:
8. თანაავტორი, თანაშემწე, თანამშრომელი.
პასუხი:
9. გაუცნობიერებელი, გაუყუჩებელი, შეუთავსებელი.
პასუხი:

4. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული სიტყვა:

ნიმუში: პაციენტის ...არათანამიმდევრულ მკურნალობას შედეგი არ მოაქვს. [არათანამიმდევრული]

1. ამ კლინიკაში გამოკვლევებს ატარებენ. [სრულფასოვანი]
2. მედიკოსთა მრავალი პაციენტს სიცოცხლე შეუნარჩუნა. [ურთიერთთანამშრომლობა]
3. დამწვრობის შედეგად კანმა ნელ-ნელა აღდგენა დაიწყო . [დაზიანებული]
4. მედიცინაში პაციენტმა ექიმს ბევრი კითხვა დაუსვა. [გაცნობიერებული]
5. თქვენს ანალიზებს ყურადღებით გავეცნობი. [განმეორებითი]
6. გახსოვდეს, უნდა იკვებო! [ზომიერი]
7. ჩემი აზრით, თქვენს ჰეპატიტი იწვევს. [სიყვითლე]
8. დაიმახსოვრეთ, ტკივილის პრეპარატს დღეში მხოლოდ ორჯერ მიიღებთ! [გამაყუჩებელი]
9. ოპერაციის გასაკეთებლად კომპანიას ვეძებ. [თანადამფინანსებელი]
10. ამ ტრავმის შემთხვევაში სიცოცხლესთან დაზიანებებს ვხვდებით. [შეუთავსებელი]

5. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული სიტყვები:

ნიმუში: დამწვრობის ...ამგვარ მძიმე შემთხვევას... პირველად ვხედავ. [ამგვარი მძიმე შემთხვევა]

1. გახსოვდეთ! წელიწადში ორჯერ ჩაიტარებთ. [ეს გამაჯანსაღებელი პროცედურა]
2. ხომ იცი, მიღება ყოვლად დაუშვებელია! [ამგვარი უზომო ალკოჰოლი]
3. რას ამბობთ! გადატანა ყოვლად წარმოუდგენელია. [ასეთი დაგვემძლი ოპერაცია]
4. მედპერსონალი არ გაჩუმდება გამო. [ევ უმართებულო გადაწყვეტილება]
5. შეიძლება ძილი გამოიწვიოს. [ამდაგვარი ანტიალერგიული პრეპარატი]
6. ვერ ავიტან ქირურგის [ამდენი უსაფუძვლო პრეტენზია]
7. ლამის მორიგე ქირურგმა მარტომ როგორ უნდა მიხედოს? [ამდენი მწვავე შემთხვევა]
8. არ ვიცი, ბინაზე როგორ უნდა მოუარონ. [მაგნიური უმოძრაო პაციენტი]

9. კლინიკის ადმინისტრაციას შესრულება ევალება. [ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებები]
10. ბევრი საქმის კეთება უწევთ. [ჩვენი ნეიროქირურგის თანაშემწეები]

6. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით სიტყვა თავისი მხოლოდითი ან მრავლობითი ფორმით:

ნიმუში: ყველა პაციენტს ...თავისი... პირადი ნივთების პალატაში შენახვა შეუძლია.

1. დამწვრობის ცენტრში მყოფმა სტუდენტებმა ლექტორების დახმარებით დამწვრობის ყველა ხარისხის შემთხვევა ნახეს.
2. ფსიქიატრმა მეთოდით პაციენტი განკურნა.
3. გიორგიმ შევბუღება საირმის კურორტზე გაატარა.
4. მან შვილიშვილი დანტისტთან წაიყვანა.
5. ექიმებმა გადაწყვეტილება პაციენტის ახლობლებს გააცნეს.
6. ბებიქალმა გამოცდილება არ დაიშურა მშობიარე ქალის გადასარჩენად.
7. ოჯახის ექიმთან გაუთავებელ რიგში მდგომმა პაციენტებმა პრეტენზიები დირექციას აცნობეს.
8. კახამ ჰოსპისიდან წასვლის განცხადება ხელით დაწერა.

7. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით სიტყვები: წინააღმდეგ, გამო, შესახებ, წინაშე, შემდეგ, მიხედვით.

ნიმუში: ერთი პატარა ძაღლის ნაკბენის ...გამო.... ამდენი აცრა უნდა გავიკეთო?

1. მკურნალობით უკმაყოფილო პაციენტმა ექიმის საჩივარი შეიტანა.
2. ამ პაციენტის გამოკვლევების ინფორმაცია ჯერ არ მიგვიღია.
3. პაციენტის ექიმი მუდამ მოწესრიგებული უნდა იყოს!
4. ოპერაციის გართულების ავადმყოფი რეანიმაციაში დიდხანს დატოვეს.
5. თერაპევტის დანიშნულების მაგ ქალბატონს დეპრესია უნდა ჰქონდეს.
6. დედაჩემი მუცლის მწვავე ტკივილის ქირურგთან მივიდა.
7. კარგი იქნება, თუ მოყინვის ხარისხების ლექციას ჩაატარებთ.
8. თქვენ დაზარალებული კლინიკაში დროზე ვერ მივიყვანეთ!
9. ალერგიის დიდხანს მოგიწევთ მკურნალობა.
10. ეს მედიკამენტი ორი საათის უნდა მიიღოთ!
11. სისხლის ანალიზის ორგანიზმში ანთებითი პროცესი ფიქსირდება.

8. ბრძანებითი წინადადებები გადაიყვანეთ უარყოფით ფორმაში:

ნიმუში: ოპერაცია სასწრაფოდ უნდა გაიკეთოთ!

... ოპერაცია სასწრაფოდ არ უნდა გაიკეთოთ...

1. მედიკამენტები დროულად შეიძინე!

.....

2. პაციენტის პრეტენზიებს მოუსმინე!

.....

3. მეუღლე გამოკვლევებზე წაიყვანე!

.....

4. ხვალ დილის კონფერენციაზე ყველა ექიმი გამოცხადდეს!

.....

5. ფიზიკური ვარჯიში დღეიდან დაიწყე!

6. მაგ ავადმყოფს ნარკოზის დიდი დოზა მიეცი!

.....

7. ჭრილობას მსუბუქი ნახვევი დაადე!

.....

8. დიეტა დაიცავი!

.....

9. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით მოცემული ზმნები:

ნიმუში: არ ...წავექველვარ..., ფეხი ისე ვიტკინე. [წაქცევა; რა მიქნია?]

1. რას, ხელოვნური სუნთქვა ჩაუტარე! [გაშტერება]

2. ნინიკოს კბილი [ამოღება]

3. ბატონ გივის უამრავი პაციენტი [გადარჩენა]

4. ახლი პრეპარატები სააფთიაქო ქსელში ჯერ არ [მიღება]

5. რა კარგია, სწრაფად [გაჯანსაღება]

6. ქირურგს ოპერაცია ჯერ არ [დასრულება]

7. იცი, თურმე ამ სამშობლიარში [დაბადება]

8. ქირურგს ჭრილობა უკვე [გაკერვა]

9. ავადმყოფი კლინიკიდან [გაწერა]

10. ბიჭს ფეხი [მოტეხა]

10. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით უნდა:

ნიმუში: ..მინდა..., რომ მალე გამოვჯანმრთელდე.

1. ცდილობდეს მაინც ექიმის დანიშნულების შესრულებას.
2. ვიცი, შენ ამ ექიმთან კონსულტაცია.
3. მე სამედიცინო უნივერსიტეტში ჩაბარება.
4. ყველა ექიმმა დაიცვას ჰიპოკრატეს ფიცი!
5. ავადმყოფის უფლებები დაიცვათ!
6. თქვენ გამოჯანმრთელება და მკურნალობა გეზარებათ?!
7. ყველა ადამიანს სამედიცინო დაზღვევა ჰქონდეს!
8. ახლობლებს რომ პაციენტი მალე გამოწერონ?

11. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით შეუძლია:

ნიმუში: ...შეგიძლიათ... ექიმთან მიღებაზე ჩამწეროთ?

1. მას თავისუფლად დამოუკიდებლად გადაადგილება.
2. დაბარალეულს , რომ დამწვრობისგან დარჩენილი ნაწიბურები გაიქროს.
3. თამარს გახდომა, თუ ძალიან მოინდომებს.
4. თქვენ პროფილაქტიკისათვის წამლები დღეიდან მიიღოთ.
5. ექთანს ქირურგის ყველა მითითების შესრულება.
6. ჩვენ თბილისში უფრო მეტი ჰოსპისი გავხსნათ.
7. თქვენ კარგი რენტგენოლოგი გამოხვიდეთ.
8. კარდიოლოგს პაციენტის სიცოცხლის გადარჩენა.

12. ააგეთ წინადადებები ფორმებით: ა) ჩემი აზრით; ბ) ერთი მხრივ,, მეორე მხრივ,.....; გ) სამწუხაროდ; დ) საბედნიეროდ; ე) ამრიგად.

ნიმუში: საბედნიეროდ, ამ ავარიის შედეგად ბევრი ადამიანი არ დაშავდა.

1.
2.
3.
4.

13. შესიტყვებები შეცვალეთ სინონიმით:

ნიმუში: ექიმის საყვედურის მოსმენის შემდეგ ექთანმა ხმა გაკმინდა.

ნიშნავს:ექთანმა ხმა ველარ ამოიღო.....

1. პაციენტმა დანიშნულების დარღვევის მხილებისას პირში წყალი დაიგუბა.

ნიშნავს:

2. პედიატრმა მშობელს სიტყვა შეაწყვეტინა.

ნიშნავს:

3. ფსიქიატრს პაციენტმა სიტყვა შეუბრუნა.

ნიშნავს:

4. ამოხენ, ამ ტრავმატოლოგს მაგარი ზურგი აქვს.

ნიშნავს:

5. სტუდენტმა ენა წაიგრძელა და ქირურგიის კათედრის გამგეს თავი მოაბეზრა.

ნიშნავს:

6. უროლოგს პაციენტებთან უხეში მოპყრობის გამო მედიკოსებმა ზურგი შეაქციეს.

ნიშნავს:

შედეგური შემოწმების ტესტი

1) გაიაზრეთ ტექსტი

(6 ქულა):

საირმე ბალნეოლოგიური კურორტია. ის იმერეთში, ბაღდადის მუნიციპალიტეტში, ზღვის დონიდან 950 მ-ზე მდებარეობს. იქ ჰავა რბილია: იცის მცირეთოვლიანი ზამთარი და ზომიერად თბილი ზაფხული.

ცნობები საირმის შესახებ XIX საუკუნის 90-იანი წლებიდან გვხვდება. ირმების საყვარელი ადგილი პირველად მონადირეებს აღმოუჩენიათ. თურმე ირმის ჯოგები აქ მუშავე წყალსა და მარილს ეტანებოდნენ. მონადირეებმა ირმების წყაროდან 3 კმ-ის მოშორებით კიდევ ერთი უცნაური ადგილი შენიშნეს, სადაც ბალახი მუდამ მწვანე იყო და თოვლის საფარს არ იჩერებდა. „ჯადოსნური“ ველის საიდუმლო გეოლოგებმა ახსნეს მე-20 საუკუნის დასაწყისში, როცა მიწის სიღრმეში ცხელი მინერალური წყალი აღმოაჩინეს.

1930 წლიდან საირმეს კურორტის სტატუსი მიენიჭა; აშენდა პირველი სანატორიუმიც; გაიხსნა საკურორტო პოლიკლინიკაც. საირმეში მიწის სიღრმიდან ამოდის ბორჯომის ტიპის სამკურნალო წყალი, რომელიც კალციუმითა და ნატრიუმით არის მდიდარი. საირმის წყალი კურნავს კუჭ-ნაწლავისა და თირკმლის დაავადებებს, ნივთიერებათა ცვლის მოშლას და სხვა. საირმის თერმული წყალი, რომელიც დღეს საირმის აბანოში მოედინება, გამოიყენება ჭარბწონიანობის, კანის, ცენტრალური ნერვული სისტემისა და ძვალ-სახსროვანი სისტემის დაავადებების დროს.

უპასუხეთ კითხვებს:

1. სად მდებარეობს საირმე?
2. როგორი ჰავაა საირმეში?
3. როგორ აღმოაჩინეს ეს კურორტი?
4. რა მინერალებით არის მდიდარი საირმის წყალი?
5. რა დაავადებებს კურნავს საირმის წყალი?
6. რა სახით გამოიყენება საირმის თერმული წყალი და რა დაავადებებს არჩენს?

2) გინდათ გაიგოთ, გაქვთ თუ არა მომატებული შაქარი? რას აკეთებთ? ჩამოთვლილთაგან აირჩიეთ

4 პასუხი:

(4 ქულა)

- ა. ვიღებ ელექტროკარდიოგრამას.
- ბ. მივდივარ პოლიკლინიკის ლაბორატორიაში და ვიღებ სისხლის ანალიზს შაქარზე.
- გ. ვიღებ ფილტვების რენტგენს.
- დ. მივდივარ ექიმთან და ვიზომავ წნევას.
- ე. ვყიდულობ გლუკომეტრს.
- ვ. ვყიდულობ ლაზერის აპარატს.

- ზ. ლაზერის სპეციალური აპარატით ვიტარებ მხედველობის კორექციას.
- თ. გლუკომეტრით ვისინჯავ სისხლში გლუკოზის დონეს.
- ი. ვყიდულობ ინჰალაციის აპარატს.
- კ. ვიკეთებ შარდის საერთო ანალიზს.
- ლ. ვიტარებ პოზიტრონულ-ემისიურ ტომოგრაფიას.
- მ. კლინიკურ-დიაგნოსტიკურ ლაბორატორიაში ვიკეთებ გამოკვლევას — გლუკოზის განსაზღვრას შარდში.

3) **უპასუხეთ კითხვებს ანტონიმების გამოყენებით: (7 ქულა)**

ნიმუში: — ეს დაავადება განუკურნებელია? — არა,განკურნებადი....

- 1. — ერთდროულად უნდა მიიღო ორივე წამალი? — არა,
- 2. — მკურნალობით კმაყოფილი დარჩა? — არა,
- 3. — ამ ვიტამინის მიღება განუსაზღვრელი რაოდენობით შეიძლება? — რა თქმა უნდა, არა. მკაცრად
..... ოდენობით.
- 4. — მკურნალობის მეთოდებს შორის დიდი განსხვავებაა? — პირიქით,
- 5. — იმ კლინიკაში ზუსტი დიაგნოზი დაგისვენს? — პირიქით,
- 6. — მედდა შენი ახლობელი ნათესავია? — არა,
- 7. — ანალიზის პასუხი დადებითია? — არა,

4) **ხაზგასმული სიტყვები შეცვალეთ სინონიმებით: (8 ქულა)**

- 1. მსგავსი მეთოდით კანადაშიც მკურნალობენ.
- 2. ავადმყოფი ადეკვატურად რეაგირებს ყველაფერზე.
- 3. მძიმე ტრავმული დაზიანების ადრეული მენეჯმენტი — ATLS — შექმნილია ამერიკელი ქირურგების მიერ.
- 4. ავადმყოფის მდგომარეობა მდგრადია.
- 5. ნინოს სედატიური საშუალებები დაუნიშნეს.
- 6. გულწასულს დროულად ჩაუტარდა პირველადი სამედიცინო დახმარება.
- 7. თანამედროვე მედიცინა ფლობს დიაგნოსტიკის უნიკალურ მეთოდებს
- 8. ექიმს ოპერაციისთვის ინსტრუმენტები თან არ აღმოაჩნდა.

5). ჩასვით მოცემული ზმნები სწორი ფორმით:

(5 ქულა)

დახმარება შეკრება არსებობა ჩატარება დაწყება

1. ზოგიერთ კურორტზე ერთდროულად რამდენიმე ბუნებრივი სამკურნალო საშუალება.
2. გულის გაჩერების შემთხვევაში დაუყოვნებლივ უნდა გულ-ფილტვის რეანიმაცია.
3. პირველადი დახმარების დროს გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს დროულად ხელოვნური სუნთქვა გულის დახურულ მასაჟთან ერთად.
4. ინსტრუმენტულ-ლაბორატორიული გამოკვლევების დანიშვნამდე ექიმი ანამნეზს.
5. სამედიცინო აღჭურვილობის სწორად მოხმარებაში ექიმებს ბიოსამედიცინო აპარატურის ინჟინრები.

6) გამოტოვებული ადგილას ჩასვით სიტყვები: შორის, წინაშე, მიხედვით, მიუხედავად: (5 ქულა)

1. სამედიცინო პროცედურებს გარკვეული ინტერვალის დაცვაა საჭირო.
2. სხვადასხვა სახის სამკურნალო პროცედურები ტარდება იმისდა, თუ რომელ ჯგუფს განეკუთვნება კურორტი.
3. იმისა, რომ თანამედროვე სამედიცინო აპარატურას ყველანაირი დიაგნოზის დასმა შეუძლია, ექიმის უშუალო კავშირს ავადმყოფთან მისი განკურნებისთვის განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს.
4. ოპერაციის დროს ექიმი რთული არჩევანის დადგა.
5. ექიმს არჩევანი უნდა გაეკეთებინა დედასა და ბავშვს

მოსმენა:

ტექსტი: ლუკა სასწრაფო დახმარებაში მუშაობს

7) მოსმენილი ტექსტის მიხედვით უპასუხეთ კითხვებს:

(8 ქულა)

1. სად მუშაობს ლუკა?
2. რამდენი ხანია, რაც ლუკა ამ სამსახურში მუშაობს?
3. კიდევ ვინ არის საჭირო სასწრაფო დახმარების ბრიგადაში, გამოცდილი ექიმების გარდა?

მადისონა

- 4. როდის არის ძნელი ქალაქში გადაადგილება?
- 5. რა შემთხვევაში უნდა მივიღეს შემთხვევის ადგილზე განსაკუთრებით სწრაფად სასწრაფო დახმარება?
.....
- 6. რის გამო იძახებენ ყველაზე ხშირად „სასწრაფოს“ ზამთარში?
- 7. რის გამო იძახებენ ყველაზე ხშირად სასწრაფოს ზაფხულში?
- 8. როდის იწყებს და ამათვარებს ლუკა სამუშაოს?

7) შემოხაზეთ სწორი პასუხი: (2 ქულა)

- 1. სალამოს საათებში სასწრაფოს მანქანით გადაადგილება რთულია, რადგან
 - ა. ქალაქში ბევრი მანქანაა.
 - ბ. მძლარი დაღლილია.
 - გ. განსაკუთრებით ბევრი გამოძახებაა.
 - დ. გამოძახებები გარეუბნებიდან არის.
- 2. ლუკას თავისი საქმე ძალიან უყვარს, რადგან ...
 - ა. მაღალი ხელფასი აქვს.
 - ბ. კარგი სამუშაო პირობები აქვს.
 - გ. ადამიანებს ეხმარება.
 - დ. ბევრი მუშაობა არ უწევს.

8) კიდევ ერთხელ მოუსმინეთ ტექსტს და გადმოეცით შინაარსი (გამოიყენეთ დაახლოებით 40-60 სიტყვა): (10 ქულა)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....